

24-06-2024
Sagsnummer eDoc
2024-0139090

Hvidbog for intern høring af Kommuneplan 2024

Indhold

Indledning	2
Beskæftigelses- og Integrationsudvalget (1)	3
Børne- og Ungdomsudvalget (2)	3
Kultur- og Fritidsudvalget (3)	5
Socialudvalget (4)	7
Sundheds- og Omsorgsudvalget (5)	12
Teknik- og Miljøudvalget (6)	14
Frivilligrådet (7)	21
Handicaprådet (8)	22
Udsatterådet (9)	24
Ungerådet KBH (10)	26
Ældrerådet (11)	26
Amager Vest Lokaludvalg (12)	29
Amager Øst Lokaludvalg (13)	35
Bispebjerg Lokaludvalg (14)	37
Brønshøj-Husum Lokaludvalg (15)	41
Christianshavn Lokaludvalg (16)	48
Indre By Lokaludvalg (17)	54
Kongens Enghave Lokaludvalg (18)	61
Nørrebro Lokaludvalg (19)	63
Vanløse Lokaludvalg (20)	64
Valby Lokaludvalg (21)	65
Vesterbro Lokaludvalg (22)	67
Østerbro Lokaludvalg (23)	70

Indledning

Forslag til Kommuneplan 2024 har været i 8 ugers intern høring fra den 11. april til den 6. juni 2024. I hvidbogen fremlægges de centrale synspunkter fra høringssvarene. Hvidbogen er således ikke udtømmende, men søger at give et retvisende og overskueligt indblik i, hvad der er væsentligt for høringssparterne i høringssvarene. Disse kommenteres af Økonomiforvaltningen, der har vurderet, hvorvidt forslagene giver anledning til redaktionelle rettelser eller ændringer i indhold i udkast til Forslag til Kommuneplan 2024. Høringssvar fremgår i deres fulde længde i bilag 4.

Læsevejledning

I udarbejdelsen af Økonomiforvaltningens bemærkninger til høringssparternes høringssvar til udkast Forslag til Kommuneplan 2024, er det kun forhold, der vedrører kommuneplanens indhold, herunder rammer og retningslinjer, der vil blive kommenteret på.

De høringssvar, der har ført til ændringer i Forslag til Kommuneplan 2024, fremgår under de enkelte høringssvar markeret med gul. Økonomiforvaltningen vil gerne kvittere for de mange forslag, der er kommet i forbindelse med den interne høring.

Høringssparter (i alfabetisk rækkefølge):

- De politiske fagudvalg
- Ældrerådet, Ungerådet KBH, Frivilligrådet, Udsatterådet og Handicaprådet
- De 12 lokaludvalg

Høringsperiode:

Den 11. april til den 6. juni 2024 (8 uger).

Der er modtaget 23 høringssvar. I det følgende fremgår en overordnet sammenfatning af de faglige emner og opmærksomhedspunkter, som høringssvarene rummer.

Overblik over høringssvar

I det følgende fremgår høringssparternes forslag til ændringer fordelt på de politiske udvalg, råd og lokaludvalg i alfabetisk rækkefølge.

De politiske fagudvalg

Beskæftigelses- og Integrationsudvalget (1)

- Beskæftigelses- og Integrationsudvalget mener, at en sammenhængende by med gode forbindelser og infrastruktur er vigtigt for det at drive virksomhed, skabe og fastholde arbejdspladser, som bidrager til integrationen i byen og lokalområderne, hvorfor dette bør være et fokus i udviklingen af byen.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forslaget er i overensstemmelse med kommunens arbejde med de udsatte by- og boligområder, hvor der i høj grad er fokus på at styrke integrationen gennem både strukturelle forandringer såsom bedre forbindelser, byrum mv. – der er med til at åbne områderne op og skabe naturlige møder blandt borgere med forskellige baggrunde – og div. beskæftigelsesindsatser for at få borgere uden for arbejdsmarkedet i beskæftigelse.
 - *Ændringer i planen:* Ja. Side 48 spalte 2: I afsnit 'En tryk, sammenhængende og sund by' tilføjes til sidst: "**Lokalt forankrede virksomheder kan desuden være med til at skabe beskæftigelsesmuligheder, som kan komme områdets beboere til gavn. Hverdagens naturlige møder i den lokale folkeskole, supermarkedet og på den lokale café mellem mennesker med forskellige baggrunde, er med til at styrke integrationen. Den blandede by, hvor vi møder mennesker, der adskiller sig fra os selv, er desuden med til at skabe tillid og trykghed.**"
- Beskæftigelses- og Integrationsudvalget bemærker, at beskæftigelse og integration kun er nævnt én gang i den politiske hovedstruktur og at beskæftigelse og integration er vigtigt i arbejdet med udsatte byområder, hvorfor dette bør uddybes i det tilhørende afsnit.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forslaget er i overensstemmelse med, hvordan kommunen arbejder med at løfte de udsatte boligområder, hvor beskæftigelse – og herigennem integration – er et hovedfokus for de sociale indsatser, der er sat i gang i områderne.
 - *Ændringer i planen:* Ja. Det foreslås, at denne og ovenstående bemærkning fra Beskæftigelses- og Integrationsudvalget håndteres i afsnit 'En tryk, sammenhængende og sund by', hvor "**Lokalt forankrede virksomheder kan desuden være med til at skabe beskæftigelsesmuligheder, som kan komme områdets beboere til gavn. Hverdagens naturlige møder i den lokale folkeskole, supermarkedet og på den lokale café mellem mennesker med forskellige baggrunde, er med til at styrke integrationen. Den blandede by, hvor vi møder mennesker, der adskiller sig fra os selv, er desuden med til at skabe tillid og trykghed**" tilføjes sidst i afsnittet.
- Beskæftigelses- og Integrationsudvalget bemærker, at det er vigtigt at fastholde håndværksvirksomheder, små- og mellemstore virksomheder, demokratiske, socioøkonomiske og cirkulære virksomheder samt iværksættere, nystartede virksomheder og de kreative erhverv.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer. Indholdet af høringssvaret er allerede en del af kommuneplanens politiske hovedstruktur, hvor det fremgår af afsnittet om "Plads til virksomheder".
 - *Ændringer i planen:* Nej.

Børne- og Ungdomsudvalget (2)

- Børne- og Ungdomsudvalget bemærker, det er vigtigt, at de nødvendige kvadratmeter sikres til byens institutioner, herunder skoler, KKFO'er, daginstitutioner og fritidstilbud, når der byudvikles i den eksisterende by og byudviklingsområder.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Høringssvaret er i overensstemmelse med forslag til Kommuneplan 2024 og bemærkningen kan imødekommes.

- *Ændringer i planen:* **Ja.** Side 60 afsnit 1: "I København udarbejder vi langsigtede planer for, hvordan behovet for skoler, daginstitutioner, plejehjem, botilbud, idræts - og kulturfaciliteter, samt grønne områder, skal løses i fremtiden, **for at sikre de nødvendige kvadratmeter når der byudvikles i den eksisterende by og nye dele af byen.**"
- Børne- og Ungdomsudvalget bemærker, at arealer til kommunale institutioner, skal leve op til politisk vedtagne krav om kvalitet og funktioner for tilbud til børn og unge.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Politisk vedtagne krav om kvalitet og funktion for arealer tilknyttet kommunale institutioner reguleres ikke i kommuneplanen. Når der tilvejebringes arealer til byens institutioner, tages der udgangspunkt i de vedtagne funktionsprogrammer. Hensynet hertil må dog i byudviklingen afbalanceres i forhold til klimahensyn, myndighedskrav samt øvrige behov for boligbyggeri.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Børne- og Ungdomsudvalget ønsker, at der i forbindelse med grundkøb til nye skoler og daginstitutioner sikres, at der er plads til ordentlige udearealer i terræn eller en placering i nær tilknytning til rekreative udearealer.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Det er erfaringsmæssigt vanskeligt at få plads til alle friarealer til nye institutioner som skoler og daginstitutioner på terræn, særligt i den tætte by, hvorfor der i de fleste nybyggerier ofte etableres en del af friarealet på tag eller dæk. Der arbejdes i planlægningen af de konkrete projekter for daginstitutioner med, at maksimalt 30 % af friarealet etableres på tag eller dæk. Nye krav til byggeriers CO2-aftryk kan dog betyde, at en større andel af eller hele friarealet til institutioner som skoler og daginstitutioner placeres på terræn. Der er til Kommuneplan 2024 udarbejdet en analyse af friarealerne til de senest etablerede daginstitutioner og skoler, der bl.a. undersøger friarealernes placering på hhv. terræn og tag ([Link til analyse](#)). På baggrund af analysen og for at sikre fleksibiliteten i projekterne anbefales det ikke at stille krav til den maksimale procentuelle andel af friareal, der kan etableres på tag/dæk i Kommuneplan 2024, da en fast grænse kan gøre det sværere at løse det konkrete kapacitetsbehov, fordi færre placeringer kan opfylde kravene. Derudover er der risiko for, at højere krav til friareal i terræn ikke nødvendigvis udløser mere anvendeligt lege- og opholdsareal i terræn.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Børne- og Ungdomsudvalget ønsker, at der ses på mulighederne for at samtænke skoler, daginstitutioner og fritidstilbud med andre kultur- og idrætstilbud samt ungdomsuddannelser, fx ved at afsætte arealer til multifunktionelle funktioner.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Intentionen i høringsforslaget kan imødekommes i den politiske hovedstruktur.
 - *Ændringer i planen:* **Ja:**
 - Side 60 afsnit 2: "De kommunale institutioner og tilbud til byens borgere skal placeres, så de bidrager til at binde byen sammen på tværs af geografiske, fysiske og socioøkonomiske skel. Der skal sikres en god udnyttelse af kvadratmeterne gennem samlokalisering og multifunktionalitet, **hvor man eksempelvis undersøger muligheden for at samtænke skoler, daginstitutioner og fritidstilbud med andre kultur- og idrætstilbud,** så de nye kommunale tilbud hermed kan danne ramme om byliv, sundhed, trivsel og fællesskaber for mennesker i de nye byområder."
 - Side 96 afsnit 1: "Det gælder særligt byens børn og unge, som også i deres fritid skal kunne bruge byen på en måde, som stimulerer deres nysgerrighed og udvikling. Det omfatter bl.a., at der etableres **kultur- og fritidstilbud, som eksempelvis folkebiblioteker, på byens skoler og at skolernes idrætsfaciliteter og faglokaler gøres tilgængelige for foreningslivet uden for skolernes**

åbningstid. Dertil at der gives adgang til grønne oplevelser – både på land og i vand – samt at der etableres rekreative områder **som er af høj kvalitet**”

- Børne- og ungdomsudvalget bemærker, at der er behov for udbygning af ungdomsuddannelser i takt med byens udvikling.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen understreger, at byens uddannelsesinstitutioner er vigtige for både København, hovedstadsregionen og Danmark. Det er dog Region Hovedstaden som har ansvaret for at koordinere udbuddet af ungdomsuddannelser i og omkring Københavns Kommune.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Børne- og Ungdomsudvalget ønsker en tidlig inddragelse og involvering i forbindelse med placering af nye skoler (fx de nye skoler i Ydre Nordhavn) og daginstitutioner (fx vedr. placeringer i Ydre Nordhavn med henblik på at udnytte nærheden til Naturpark Nordhavn).
 - *Forvaltningens bemærkning:* Lokalisering af skoler fastlægges ikke i kommuneplanen. Økonomiforvaltningen inddrager Børne- og Ungdomsforvaltningen i de tidlige faser om konkrete placeringer og løsninger for skoler og daginstitutioner. Når planlægningen af Ydre Nordhavn igangsættes forventeligt efter 2030, vil Børne- og Ungdomsforvaltningen blive inddraget i henhold til denne praksis.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

Kultur- og Fritidsudvalget (3)

- Kultur- fritidsudvalget ønsker, at der fortsat arbejdes på at indtænke kultur- og fritidsfaciliteter fra starten i udviklingen af nye byområder fx på Refshaleøen og i Kløverparken. Udvalget foreslår bl.a. at faciliteterne kan samlokaliseres med funktioner såsom parkerings- eller klimasikringsanlæg og at tilgængeligheden for borgere med funktionsnedsættelser forbedres. Udvalget bemærker i øvrigt, at det bør sikres, at der, på trods af ny klagenævnspraksis for anlæg mv. til organiserede fritidsaktiviteter og regler for virksomhedsstøj, gøres plads til, at støjende aktiviteter som fx fodboldbaner fortsat kan placeres og udnyttes til fulde. Udvalget bemærker, at der må afsættes plads til flere baner, hvis dette ikke er muligt.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forslaget er i overensstemmelse med hensigten i forslag til Kommuneplan 2024, idet der både i nye og eksisterende områder arbejdes for at udpege (og evt. opkøbe) og udvikle arealer til kultur- og fritidsformål. Den konkrete behovsafklaring for og finansiering af kultur- og fritidsfaciliteter er dog udenfor rammerne af kommuneplanen. Konsekvenserne af ny klagenævnspraksis for anlæg mv. til organiserede fritidsaktiviteter er udenfor rammerne af kommuneplanen, da den konkrete håndtering ved fx placering af byggefeltet, etablering af støjværn mv. sker i lokalplanlægningen. Evt. ændringer i behov eller kapaciteter afklares i bl.a. Arealplan for kultur og fritid 2023–2050.
 - *Ændringer i planen:* **Jå:**
 - Side 122 i bydelsopslag for Amager øst tilføjes nederst spalte 2: “I udviklingen af området skal der bygges videre på områdets særlige identitet, **herunder at eksisterende og nye kultur- og fritidsfaciliteter indpasses i eksisterende bygninger og kulturmiljøer.**”
 - Side 122, afsnit 5 ang. Kløverparken: “Området rummer i dag både større ubebyggede arealer og ejendomme med blandet erhverv, herunder kreative og kulturelle funktioner. **Et fremtidigt udviklingspotentiale er samlokalisering af offentlige funktioner, herunder kultur- og fritidsfaciliteter, med funktioner såsom parkerings- eller klimasikringsanlæg.** Ny metro- og vejbetjening vil **desuden** give et stort udviklingspotentiale, der danner udgangspunkt for den kommende planlægning af området og dets sammenhæng med omgivelserne.”

- Kultur- fritidsudvalget ønsker, at der gøres plads til kultur- og fritidsfaciliteter i byens parker, naturområder og udendørs byrum, samt at der arbejdes for at større dele af havnen åbnes til rekreative brug. Udvalget bemærker i øvrigt, at mulighederne for midlertidige byrum og bygninger forbedres, fx ved at gøre det attraktivt for grundejere at stille arealer til rådighed eller ved at lave eksperimenterende frizoner.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Høringssvaret er i overensstemmelse med intentionen i kommuneplanen. Kommuneplanens retningslinjer og rammerne for områdetyper indeholder allerede gode muligheder for kultur- og fritidsfaciliteter, der dog kan begrænses af anden regulering (fredninger, naturbeskyttelse, vejlovgivning), som planlægningen skal respektere. For så vidt angår vandarealer vil planlægning for en del af disse i kommunen indgå i forslaget til Kommuneplan 2024 ved behandling til offentlig høring. Det er dog ikke muligt med planlægning at ændre på besejlingsforhold (herunder erhvervssejls), der er bestemmende for, hvilke dele af havnen der under hensyn til sikkerhed mv. kan benyttes rekreativt. For så vidt angår midlertidig anvendelse (byrum og bygninger) er der med kommuneplanen givet vide rammer for anvendelsen, og det er med den seneste ændring af planloven også blevet muligt at lokalplanlægge for midlertidig anvendelse. Forslaget kan delvist imødekommes.
 - *Ændringer i planen:* **Ja**, på s 98 tilføjes efter spalte 2 andet afsnit "Planlægningen af København skal sikre, at der både findes nye arealer til kultur- og fritid i sammenhæng med planlægningen af nye byområder, samt muligheden for at indtænke og flette ny kultur og fritid ind i den eksisterende by. **Det kan for eksempel ske i byens grønne områder og i de kommende byparker, som skal etableres i nye byudviklingsområder."**
- Kultur- og Fritidsudvalget ønsker, at der i planlægningen for både nye og eksisterende områder indtænkes et bæredygtigt og geografisk spredt natteliv.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Dette reguleres ikke i kommuneplanen udover de overordnede anvendelseskategorier for blandet erhverv og serviceerhverv samt generelle bestemmelser om især støj, som sammen med lokalplanlægningen sikrer støjfølsomme anvendelser som fx boliger. Der henvises i øvrigt til Restaurations- og Nattelivsplan (2021, Bevillingsnævnet) samt Københavns Nattelivsudvalg, der rådgiver Kultur- og Fritidsudvalget samt Teknik og Miljøudvalget.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Kultur- og Fritidsudvalget ønsker at arkitektur, kunst og udsmykning indtænkes i planlægningen af bygninger og byrum
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forslaget stemmer godt overens med intentionerne i kommuneplanen. Det er et konkret mål for udviklingen af København, at muligheden for kunst og kultur i det offentlige rum skal indgå i Københavns Kommunes dialog med bygherrer om byens udvikling og konkrete projekter. Det fremgår dog allerede af den politiske hovedstruktur, hvorfor forvaltningen ikke ser grund til at foretage ændringer.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Kultur- og Fritidsudvalget ønsker, en øget planlægning for kreative håndværkserhverv - fx ved at bevare arealer og bygninger som de kreative aktører har råd til at betale samt at give mulighed for at bygge tættere, hvis der indtænkes værksteder- og erhvervsfunktioner i byggeprojekter
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forslaget er i overensstemmelse med Kommuneplan 2024. Med kommuneplanen indføres nye retningslinjer og rammer for planlægningen for håndværkserhverv og kreative erhverv, som kan skabe incitament til at planlægge for disse virksomhedstyper. Det indføres bl.a. i de generelle rammer, at der kan etableres lokaler til håndværkserhverv og værksteder i stueplan af bygninger til anden anvendelse. Dette kan ske udover den maksimale bebyggelsesprocent og uden plankrav om friareal. Det samme gør sig gældende ved etablering af lokaler til håndværkserhverv og værksteder i parkeringshuse. Kommuneplanens retningslinjer for både kreative og

håndværkerhverv sætter også fokus på behovet for at indtænke kreative erhverv i planlægningen f.eks. ved at afsøge i udformningen af konkrete planforslag for områder, der rummer kreative erhverv, om der i eksisterende eller nye bebyggelser, kan indpasses fortsatte lokaliseringsmuligheder for disse erhverv. Det samme gælder for byens 'mellemrum', der i Kommuneplanens erhvervsmålsætning fremhæves som arealer, der kan rumme mulighed for udnyttelse til kreative formål.

- *Ændringer i planen:* Nej.
- Kultur- fritidsudvalget ønsker, at der i byudviklingsområder som Østhavnen og Nordhavn arbejdes for, at kultur- og fritidsfaciliteter indpasses i eksisterende bygninger og kulturmiljøer. Udvalget foreslår i øvrigt, at kultur- og fritidsfaciliteter indtænkes i boligområder, bl.a. mhp. at understøtte adgangen for internationale borgere.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forslaget er i overensstemmelse med hensigten i forslag til Kommuneplan 2024, idet der både i nye og eksisterende områder arbejdes for at reservere, opkøbe og udvikle arealer til kultur- og fritidsformål. Den konkrete behovsafklaring for og finansiering af kultur- og fritidsfaciliteter er dog udenfor rammerne af kommuneplanen.
 - *Ændringer i planen:* **Ja.**
 - Ift. Østhavnen: Se forslag til ændring af tekst i første opsummering under Kultur- og Fritidsudvalget.
 - Ift. Nordhavnen: Side 114, spalte 3 øverst: "...kunst-, kultur- og fritidsaktiviteter og ungdomsboliger, **der bl.a. kan søges indpasset i eksisterende bygninger og kulturmiljøer.**"

Socialudvalget (4)

- Udvalget bemærker, at arbejdet med kommuneplan, såvel som kommuneplanstrategi og lokalplaner, med fordel kan have endnu større fokus på inddragelse af borgergrupper, der typisk ikke på eget initiativ engagerer sig i forbindelse med formelle høringsprocesser.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Ønsket er i overensstemmelse med forvaltningens planerne for den offentlige høring af kommuneplanen, hvor det tilsigtes at inkludere en bred skare af københavnere. Under den offentlige høring planlægges det desuden at afholde et arrangement med fokus på, hvordan der bedst muligt findes plads i byudviklingen til bl.a. socialt udsatte.
 - *Ændringer i planen:* **Imødekommes. Ønsket kan ikke implementeres i kommuneplanen, men løftes i planlægningen af den offentlige høring af planen.**
- Udvalget opfordrer til, at der altid tænkes i tilgængelighed for alle borgere, når der indrettes nye byrum, eller når eksisterende byrum renoveres og fornyes, også borgere med fysiske handicap. Derfor ønskes tekst ændret i den politisk hovedstruktur, Mobilitet, s. 30, afsnit 2 til:
"Det er vigtigt, at byens gangarealer er tilgængelige for alle aldersgrupper, **også for borgere med fysiske handicap**, så byens rammer understøtter en aktiv livsførelse for alle københavnere."
 - *Forvaltningens bemærkning:* Sætningen tilføjes i hovedstrukturen.
 - *Ændringer i planen:* **Ja.** Side 30, afsnit 2: "Det er vigtigt, at byens gangarealer er tilgængelige for alle aldersgrupper, **også for borgere med fysiske handicap**, så byens rammer understøtter en aktiv livsførelse for alle københavnere."
- Udvalget ønsker at skabe så fleksible rammer som muligt for, at der kan tilvejebringes flere af de billigste boliger til målgrupperne for den boligsociale anvisning. Derfor ønskes tekst ændret i den politisk hovedstruktur, Boligstørrelser, s. 65, afsnit 3 til:
"Ingen boliger, herunder boliger der fremkommer ved opdeling af eksisterende boliger, må være mindre end 40 m² etageareal. **Der kan dog gøres undtagelser fra dette minimumskrav**

for særligt billige boliger opført øremærket til boligsocial anvisning ved førstegangsudlejning."

- *Forvaltningens bemærkning:* Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer, da dette allerede er muliggjort. Det bemærkes, at der jf. Udkast til Kommuneplan s. 65 fremgår at "Botilbud og boliger, der skal tilgodesee behov, som følger af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, eller socialt betingede behov, er undtaget fra fastlagte krav til boligstørrelser". Det bemærkes at der for mindre boliger ikke nødvendigvis kan opnås en huslejereduktion ved at reducere boligstørrelsen, og at reduktion af boligens størrelse kan have negative konsekvenser for boligens kvalitet.
- *Ændringer i planen:* Nej.
- Udvalget ønsker, at det bliver en fælles ambition og indsats på tværs af den almene og private boligsektor samt andelsboligsektoren at understøtte målet om, at ingen borgere i København skal opleve ufrivillig hjemløshed. Derfor ønskes tekst ændret i den politisk hovedstruktur, En by for alle, s. 47, afsnit 4 til: "Almene boliger er betalbare boliger, der henvender sig bredt – til lønmodtagere, studerende og ældre, samt til de udsatte grupper i byen, der har svært ved at få fodfæste på boligmarkedet. Kommunen arbejder herunder for implementering af **den nationale hjemløsereform** ~~hjemløseaftalen~~, hvor ambitionen er at afskaffe langvarig hjemløshed. **Københavns Kommune tilsluttede sig desuden i 2023 den internationale rettighedserklæring "Homeless Bill of Rights", som understreger alle menneskers ret til en bolig.** Målet om af afskaffe hjemløshed i København forudsætter, at der både bygges flere skæve boliger, og at der bygges billige små boliger, **der er betalbare for borgere med de laveste indkomster.** Københavns Kommune er i løbende dialog med de almene boligselskaber og andre relevante aktører for at sikre billige boliger, der er egnede til ~~til~~ boligsocial anvisning, til byens udsatte borgere. I den sammenhæng ønsker kommunen en tættere dialog med ~~fx~~ **bl.a.** andelsboligsektoren **og den private boligsektor** om at løfte denne dagsorden i fællesskab."
- *Forvaltningens bemærkning:* Ændringerne tilføjes.
- *Ændringer i planen:* **Ja**, teksten s. 47, afsnit 4 ændres til: "Almene boliger er betalbare boliger, der henvender sig bredt – til lønmodtagere, studerende og ældre, samt til de udsatte grupper i byen, der har svært ved at få fodfæste på boligmarkedet. Kommunen arbejder herunder for implementering af **den nationale hjemløsereform** ~~hjemløseaftalen~~, hvor ambitionen er at afskaffe langvarig hjemløshed. **Københavns Kommune tilsluttede sig desuden i 2023 den internationale rettighedserklæring "Homeless Bill of Rights", som understreger alle menneskers ret til en bolig.** Målet om af afskaffe hjemløshed i København forudsætter, at der både bygges flere skæve boliger, og at der bygges billige små boliger, **der er betalbare for borgere med de laveste indkomster, samt plejeboliger til udsatte ældre.** Københavns Kommune er i løbende dialog med de almene boligselskaber og andre relevante aktører for at sikre billige boliger, der er egnede til ~~til~~ boligsocial anvisning, til byens udsatte borgere. I den sammenhæng ønsker kommunen en tættere dialog med ~~fx~~ **bl.a.** andelsboligsektoren **og den private boligsektor** om at løfte denne dagsorden i fællesskab."
- Udvalget ønsker, at det bliver en fælles ambition og indsats på tværs af den almene og private boligsektor samt andelsboligsektoren at understøtte målet om, at ingen borgere i København skal opleve ufrivillig hjemløshed. Derfor ønskes tekst ændret i den politisk hovedstruktur, Sammenhængende by, s. 55, afsnit 3 Under "... det gør Københavns Kommune også" til: Under "... det gør Københavns Kommune også":
" — Indgår i dialog om og arbejder for implementering af ~~hjemløseaftalen~~ **reformen**, samt arbejder for at tilvejebringe flere boliger til de mest udsatte københavnere, både via boligsocial anvisning, **ved nybyggeri** samt ved byggeri af skæve boliger."
- *Forvaltningens bemærkning:* Økonomiforvaltningen bemærker, at kommunen allerede arbejder for at tilvejebringe flere boliger til udsatte københavnere i nybyggeri.
- *Ændringer i planen:* **Ja**, s. 55, afsnit 3 Under "... det gør Københavns Kommune også"

- " — Indgår i dialog om og arbejder for implementering af hjemløse **reformen**, samt arbejder for at tilvejebringe flere boliger til de mest udsatte københavnere, både via boligsocial anvisning, **ved nybyggeri** samt ved byggeri af skæve boliger."
- Udvalget ønsker at henlede opmærksomheden på den øgede mistrivsel blandt børn og unge. Derfor ønskes tekst ændret i den politisk hovedstruktur, En by for alle, s. 48, afsnit 1 til:
"En tryk, sammenhængende og sund by — Byudviklingen skal skabe rammerne for et godt børne- **og ungdoms**liv. Det gavner København som helhed. Børn **og unge** i København skal have de samme chancer i livet, uanset hvor i byen, de vokser op, men der er fortsat stor forskel på den sociale sammensætning af befolkningen på tværs af bydelene i København. **Det er derfor nødvendigt at arbejde med kompenserende tiltag, der kan øge chanceligheden på tværs af byen.** København skal **bl.a.** udvikles med fokus på at aktivere og engagere de udsatte unge i deres nærområder, så de nære og lokale fællesskaber kan være med til at understøtte trivslen."
 - *Forvaltningens bemærkning:* Ønsket er i overensstemmelse med kommuneplanens hensigt og imødekommes delvist.
 - *Ændringer i planen:* **Ja.** Side 48, afsnit 1: "En tryk, sammenhængende og sund by — Byudviklingen skal skabe rammerne for et godt børne- **og ungdoms**liv. Det gavner København som helhed. Børn **og unge** i København skal have de samme chancer i livet, uanset hvor i byen, de vokser op, men der er fortsat stor forskel på den sociale sammensætning af befolkningen på tværs af bydelene i København. København skal **bl.a.** udvikles med fokus på at aktivere og engagere de udsatte unge i deres nærområder, så de nære og lokale fællesskaber kan være med til at understøtte trivslen."
- Udvalget ønsker at henlede opmærksomheden på den øgede mistrivsel blandt børn og unge. Derfor ønskes tekst ændret i den politisk hovedstruktur, Sammenhængende by, s. 55, afsnit 4 under "... det gør Københavns Kommune også" til:
"— Arbejder for, at kommunale tilbud og funktioner følger med befolkningsudviklingen **i alle byområder.**"
 - *Forvaltningens bemærkning:* Ønsket er i overensstemmelse med kommuneplanens hensigt og imødekommes.
 - *Ændringer i planen:* **Ja.** side 55, afsnit 4 under "... det gør Københavns Kommune også":
"— Arbejder for, at kommunale tilbud og funktioner følger med befolkningsudviklingen **i alle byområder.**"
- Udvalget ønsker at henlede opmærksomheden på den øgede mistrivsel blandt børn og unge. Derfor ønskes tekst ændret i den politisk hovedstruktur, En by der vokser, s. 60, afsnit 4 til:
"Ved etablering af nye byrum og byområder skal der indtænkes muligheder for lokalt forankrede kultur- og idrætsfaciliteter, kunst samt idrætsliv og bevægelse i udformningen af byens inventar og belægninger. **Byens byrum skal indbyde til aktiviteter, der får mennesker til at mødes om positive, fællesskabsfremmende aktiviteter på tværs af sociale og andre skel.**"
 - *Forvaltningens bemærkning:* Børn og unges mistrivsel reguleres direkte ikke i Kommuneplanen, men forslaget er i overensstemmelse med hensigten i forslag til Kommuneplan 2024. I dag findes placeringer, tilegnet unge og børn, fra sag til sag i et samarbejde mellem kommunens forvaltninger. Faciliteterne samtænkes ofte med andre kommunale funktioner.
 - *Ændringer i planen:* **Ja.** Tilføjelse af forslag til sætning (s. 60, afsnit 4): " Ved etablering af nye byrum og byområder skal der indtænkes muligheder for lokalt forankrede kultur- og idrætsfaciliteter, kunst samt idrætsliv og bevægelse i udformningen af byens inventar og belægninger. **Byens byrum skal indbyde til aktiviteter, der får mennesker til at mødes om positive, fællesskabsfremmende aktiviteter på tværs af sociale og andre skel.**"

- Udvalget ønsker at henlede opmærksomheden på den øgede mistrivsel blandt børn og unge. Derfor ønskes tekst ændret i den politiske hovedstruktur, Kultur og fritid, s. 96, afsnit 1 til:
"Det omfatter bl.a., at der etableres fritids- og kulturtilbud, gives adgang til grønne oplevelser – både på land og i vand – samt at der etableres rekreative områder, som er af høj kvalitet. Områderne skal kunne benyttes til organiserede børne- og ungeaktiviteter, såvel som til uformel brug efter skoletid, **så også børn og unge, der i mindre grad deltager i det organiserede fritids- og foreningsliv, får glæde af områderne.**"
 - *Forvaltningens bemærkning:* Børn og unges mistrivsel reguleres ikke direkte i Kommuneplanen, men forslaget er i overensstemmelse med hensigten i forslag til Kommuneplan 2024, idet der både i nye og eksisterende områder arbejdes for at reservere, opkøbe og udvikle arealer til kultur- og fritidsformål.
 - *Ændringer i planen:* Ja. Side 98, afsnit 1: "Det omfatter bl.a., at der etableres fritids- og kulturtilbud, gives adgang til grønne oplevelser – både på land og i vand – samt at der etableres rekreative områder, som er af høj kvalitet. Områderne skal kunne benyttes til organiserede børne- og ungeaktiviteter, såvel som til uformel brug efter skoletid, **så også børn og unge, der i mindre grad deltager i det organiserede fritids- og foreningsliv, får glæde af områderne.**"
- Udvalget har udfordringer med at finde egnede lokationer til botilbud. Derfor ønsker udvalget, at det er relevant sted i den politiske hovedstruktur præciseres, at sociale botilbud hører under anvendelsen "Offentlige formål" og dermed ikke er at betragte som en bolig. Det bør derfor tillige fremgå af den politiske hovedstruktur, at der ikke bør fastsættes en fast parkeringsnorm for botilbud og skæve boliger, men at parkeringsnormen skal foretages på baggrund af en konkret vurdering i den konkrete sag.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Et socialt botilbud er en institution med et offentligt og socialt formål, som kan placeres i kommuneplanens O2-4-rammer. Det samme gælder boliger til socialt udsatte, fx skæve boliger. Sociale botilbud og boliger til socialt udsatte kan ligeledes placeres i B-, C- og S-rammer. Økonomiforvaltningen har indsat en præcisering herom i de fire rammetyper. Afsnittet om bilparkering i den politiske hovedstruktur giver et overordnet overblik over normerne for bilparkering. Økonomiforvaltningen har tilføjet en uddybende sætning om, at der for nogle funktioner er tale om en fast parkeringsnorm, og at der for andre funktioner foretages en konkret vurdering. Økonomiforvaltningen har præciseret i rammen for bilparkering, at parkering til botilbud og boliger til socialt udsatte, fx skæve boliger fastsættes efter en konkret vurdering.
 - *Ændringer i planen:* Ja, det er præciseret i rammerne i den digitale kommuneplan, at sociale botilbud og boliger til socialt udsatte er offentlige formål, og at parkering fastsættes efter en konkret vurdering. I hovedstrukturen, s. 36, spalte 1, 2. afsnit rettes følgende: "Parkeringsnormerne for biler er opdelt efter funktion, fx boliger, erhverv, grundskole, ungdomsboliger, **plejecentre/-boliger, hospitaler** m.m. **Der er for nogle funktioner tale om en fast parkeringsnorm og for andre funktioner foretages der en konkret vurdering.** Parkeringsnormerne afspejler de forskellige anvendelsers parkeringsbehov og kommunens ambition om færre biler i byen."
- Udvalget bemærker til den politiske hovedstruktur Anlægsplanen 2033, s. 61, at der pt. ikke er foretaget rammeændringer i forslaget til Kommuneplan 2024 på de fem nye arealer til skæve boliger, hvortil der er vedtaget finansiering i Budget 2025 og går ud fra, at de nødvendige rammeændringer vil blive foretaget, når de politiske udvalg og lokaludvalgene er blevet orienteret. I forhold til de skæve boliger i byudviklingsområderne Bådehavnsvej Syd, Valby Idrætspark og Vasbygade/Jernbanebyen forventes, at rammerne ændre i forbindelse med planlægningen.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Rammeændring for Lindholmvej er foretaget. For de øvrige lokationer, som det er drøftet mellem forvaltningerne indeholder, kan de realiseres uden rammeændringer, hvorfor der ikke foreslås sådanne her. For de nævnte

byudviklingsområder forventer Økonomiforvaltningen, at skæve boliger vil kunne realiseres inden for de rammeændringer, der forventes.

- *Ændringer i planen:* Ja, nødvendig rammeændring er foretaget jf. bilag om rammeændringer.
- Udvalget ønsker at synliggøre udsatte og marginaliserede befolkningsgrupper. Derfor ønskes tekst ændret i den politisk hovedstruktur, En by for alle, s. 46, afsnit 5 til:
"En mangfoldig by for alle — København skal være en mangfoldig by, hvor unge kan uddanne sig og stifte familie. Hvor der er rum og plads til pædagogen, direktøren, iværksætteren, akademikeren, SOSU'en, **fleksjobberen**, ældre og alle andre, der ønsker at bo her."
 - *Forvaltningens bemærkning:* Intentionen med sætningen er at tilkendegive, at København skal være en by for alle, der ønsker at bo her – hvilket også inkluderer de fleksjobbere, der skulle gøre det. Forvaltningen er bevidst om, at listen af eksempler i forvejen er lang, men finder ikke det hensigtsmæssigt at tilføje yderligere.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Udvalget ønsker at synliggøre af udsatte og marginaliserede befolkningsgrupper. Derfor ønskes tekst ændret i den politisk hovedstruktur, En by der vokser, s. 60, afsnit 1 til:
"Behov for kommunale institutioner og velfærdstilbud i nye byudviklingsområder — I takt med at vi bliver flere københavnere, øges behovet for kommunale skoler, daginstitutioner, plejehjem, **botilbud**, lægehuse og kultur- og fritidsfaciliteter."
 - *Forvaltningens bemærkning:* Ønsket imødekommes.
 - *Ændringer i planen:* Ja, s. 60, afsnit 1: "I takt med at vi bliver flere københavnere, øges behovet for kommunale skoler, daginstitutioner, plejehjem, **botilbud**, lægehuse og kultur- og fritidsfaciliteter."
- Udvalget ønsker at synliggøre af udsatte og marginaliserede befolkningsgrupper. Derfor ønskes tekst ændret i den politisk hovedstruktur, Klima og energiløsninger, s. 89, afsnit 4 til:
"Samtidig er der behov for en plan for at imødegå varmeeffekter i København, der påvirker både sundhed og trivsel og i værste fald kan føre til dødsfald under hedeølger. **Udsatte grupper, som fx hjemløse gadesovere, er særligt udsatte ved meget høje temperaturer. Der er derfor bl.a. behov for at planlægge med tilstrækkelig vegetation, der kan tilvejebringe den nødvendige skygge og give mulighed for afkøling, samt andre tiltag, der kan imødegå varmeeffekter.** Det kan både være, når der igangsættes planlægning af byudviklingsområder og gennem ændringer i den eksisterende by i stil med de indsatser, der gennem tiden er gennemført, for at undgå skader fra skybrud og den stigende mængde regn."
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen vurderer, at det ikke er hensigtsmæssigt at fremhæve udsatte grupper, som særligt udsatte, ved varmeophobning i byrum. Der er ikke evidens for, at der i Danmark er en særlig udsathed for den nævnte gruppe, sammenlignet med fx personer der er tvunget til et opholde sig på varme steder (fx. ved udendørs arbejde), herunder også boliger uden afkølingsmuligheder.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Udvalget ønsker at synliggøre af udsatte og marginaliserede befolkningsgrupper. Derfor ønskes tekst ændret i den politisk hovedstruktur, Klima og energiløsninger, s. 91 til:
"Der skal tænkes i løsninger, hvor anlæggene, i videst muligt omfang, bidrager til en god byudvikling. Placeringen af anlæg skal ske under hensyn til den planlagte udvikling af København med øje for målsætninger om eksempelvis sikring af boligudbud, grønne arealer, og kommunale funktioner, såsom skoler, **botilbud** og daginstitutioner."
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forslaget er i overensstemmelse intentionerne i Kommuneplan 2024.
 - *Ændringer i planen:* Ja, s. 89, afsnit 6: "Placeringen af anlæg skal ske under hensyn til den planlagte udvikling af København med øje for målsætninger om eksempelvis sikring

af boligudbud, grønne arealer, og kommunale funktioner, såsom skoler, **botilbud** og daginstitutioner."

- Til Retningslinjer, Boliger og byliv, Boligers anvendelse, Ungdomsboliger bemærker udvalget, at muligheden for at indgå aftale om, at de understøttede private ungdomsboliger kan stilles til rådighed for unge med særlige sociale behov gennem boligsocial anvisning, er en mulighed, som Københavns Kommune aktivt bør forfølge og afprøve i praksis i det omfang, der kan findes private boligaktører, der ønsker at bidrage til kampen mod ufrivillig hjemløshed i København.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer. Indholdet er allerede en del af kommuneplanen. Det fremgår således af forslag til kommuneplanens retningslinjer vedr. boliger at "Kommunerne har mulighed for at indgå aftale om, at de understøttede private ungdomsboliger kan stilles til rådighed for unge med særlige sociale behov gennem boligsocial anvisning. Dette forudsætter, at der er indgået en frivillig aftale om kommunal anvisningsret til lejligheder i private udlejningsejendomme, jf. lov om boligforhold kap. 7."
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Til Rammer, Generelle bestemmelser, Boligstørrelser, Familieboliger bemærker, at det vil være en fordel at få præciseret, hvad der her menes med "boliger" i undtagelsen om boliger og botilbud, idet det fx er uklart, om denne undtagelse også omfatter almene boliger opført øremærket til boligsocial anvisning ved førstegangsudlejning.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Undtagelsen fra boligstørrelsesbestemmelsen omfatter alle boliger og botilbud, der skal tilgodesee behov som følger af nedsat fysisk og psykisk funktionsevne og socialt betingede behov, herunder særligt billige boliger opført øremærket til boligsocial anvisning ved førstegangsudlejning.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Til Rammer, Generelle bestemmelser, Parkering, Bilparkering ønsker udvalget under "Offentlige og almene formål" i afsnittet "Ved byggeri til brug for offentlige og almene formål, herunder fastsættes parkeringsdækningen efter en konkret vurdering på baggrund af ejendommens/områdets anvendelse og beliggenhed i byen, antal ansatte og besøgende mv." at formulering præciseres, så det tilføjes, at bestemmelsen både angår "døgninstitutioner **og botilbud**".
 - *Forvaltningens bemærkning:* Økonomiforvaltningen er indforstået med, at "døgninstitutioner" erstattes med "døgninstitutioner og botilbud", selvom botilbud allerede ville være omfattet af bestemmelsen.
 - *Ændringer i planen:* **Ja.** Digital kommuneplan: Rammer, Generelle bestemmelser, Parkering, Bilparkering, Offentlige og almene formål: "... døgninstitutioner **og botilbud**,"

Sundheds- og Omsorgsudvalget (5)

- Udvalget foreslår, at der tilføjes kort tekst til den digitale udgave af kommuneplanen omhandlende sikring mod stigende temperaturer og hedeølger på samme måde, som der fremgår tekst om sikring mod ekstremregn. Teksten foreslås tilføjet under overskriften 'Klimatilpasning': "**Klimasikring mod stigende temperaturer og hedeølger**
Klimatilpasning skal udover at sikre mod skader under kraftig nedbør også medvirke til øget sundhed for københavnere ved at gøre byen mere grøn og tilføre flere rekreative elementer til byen bl.a. ved at håndtere regnvand i grønne projekter på overfladen. Begrønning og overfladevand indgår således som element til at reducere uhensigtsmæssig opvarmning af byen under hedeølger. I erkendelse af en stigende udfordring med højere temperaturer og hyppigere hedeølger i København fremmes endvidere tiltag i byudvikling, der opvejer konsekvenser af disse klimatiske forhold. Det er fx bymiljøer, der giver mulighed for skygge,

adgang til koldt drikkevand i byrummet, samt klimavenlig by- og bygningsdesign, der fremmer materialevalg, der reducerer varmeoptag mv.”

- *Forvaltningens bemærkning:* Forslaget er i tråd med forslag til Kommuneplan 2024 og tilføjes til den politiske hovedstruktur i en redigeret udgave.
- *Ændringer i planen:* **Ja**, i en redigeret udgave, s. 91, **Nødvendig klimatilpasning af København** — Arbejdet med at klimatilpasse byen til de forventede konsekvenser af et ændret klima omfatter både at håndtere en stigende mængde regnvand, pludselige skybrud, og at forebygge og sikre imod oversvømmelser fra havet ved stormflod. Samtidig er der behov for en plan for at imødegå varmeøeffekter i København, der påvirker både sundhed og trivsel og i værste fald kan føre til dødsfald under hedeølger. Det kan både være, når der igangsættes planlægning af byudviklingsområder og gennem ændringer i den eksisterende by i stil med de indsatser, der gennem tiden er gennemført, for at undgå skader fra skybrud og den stigende mængde regn.

Klimatilpasning skal, udover at sikre mod skader under kraftig nedbør, også medvirke til øget sundhed for københavnere, bl.a. ved at håndtere regnvand i grønne projekter. Her kan begrønning og overfladevand indgå som elementer i at reducere u hensigtsmæssig opvarmning af byen. Der kan bl.a. gives mulighed for skygge og laves klimavenlig by- og bygningsdesign, der reducerer varmeoptag.

- Da fremtidens seniorer forventes bl.a. at ønske et øget udbud af boliger, der kan huse flere generationer, foreslår udvalget, at dette kort uddybes (markeret med understregning) i opslaget 'Boligstørrelser' (s. 62): *"Der er dog fortsat et behov for at sikre en produktion af store boliger, der skal imødekomme efterspørgslen fra børnefamilier, par og personer, som ønsker at dele en bolig fx på tværs af flere generationer."* (Kapitel 3, side 62)
 - *Høringssvaret giver anledning til ændringer.*
 - *Ændringer i planen:* **Ja**. Afsnittet s. 62 tilrettes, således: Der er dog fortsat et behov for at sikre en produktion af store boliger, der skal imødekomme efterspørgslen fra børnefamilier, par og personer, som ønsker at dele en bolig **fx på tværs af flere generationer.**
 - Udvalget foreslår, at der foretages mindre tilføjelser (markeret med understregning) til den digitale udgave af kommuneplanen under overskriften 'Byens rum': **"Byliv, fritidsaktiviteter, sundhed og kunst.** Publikumsorienterede funktioner skal primært placeres i den nederste etage af bygninger. Der skal sikres god adgang til kultur- og fritidstilbud, bl.a. ved at lokalisere dem i funktionsblandede kvarterer med eksempelvis boliger, arbejdspladser og butikker og med god sammenhæng til byrum. Ved nyanlæg og forbedringer af offentligt tilgængelige byrum skal der tilstræbes en høj grad af tryghed, komfort og herlighedsværdi. I dialog med grundejerne skal kunstnerisk udsmykning søges indtænkt i de konkrete projekter. Ligesom sundhedsfremmende elementer så vidt muligt skal tilgodeses."
 - *Forvaltningens bemærkning:* Høringssvaret giver anledning til ændringer, dog således at "sundhed" tilføjes til den allerede eksisterende opstilling i retningslinjen.
 - *Ændringer i planen:* **Ja**. Retningslinjen "Byens Rum" tilrettes: "Byliv, fritidsaktiviteter, **sundhed** og kunst. Publikumsorienterede funktioner skal primært placeres i den nederste etage af bygninger. Der skal sikres god adgang til kultur- og fritidstilbud, bl.a. ved at lokalisere dem i funktionsblandede kvarterer med eksempelvis boliger, arbejdspladser og butikker og med god sammenhæng til byrum. Ved nyanlæg og forbedringer af offentligt tilgængelige byrum skal der tilstræbes en høj grad af tryghed, **sundhed**, komfort og herlighedsværdi. I dialog med grundejerne skal kunstnerisk udsmykning søges indtænkt i de konkrete projekter.
- I forlængelse af ovenstående foreslår udvalget desuden en mindre tilføjelse (markeret med understregning) til den digitale udgave af kommuneplanen under overskriften 'Bynatur og byen grønne træk': **"Kvalitet af grønne områder.** Byens grønne områder og byrum skal imødekomme borgernes behov og have en kvalitet, der gør dem både attraktive, afvekslende og robuste. De

skal udvikles i takt med borgernes forskellige behov og supplere hinanden således, at forskellige ønsker kan opfyldes. Udvikling af kvaliteten skal medvirke til, at øget benyttelse kan håndteres uden væsentlige konsekvenser. Hensyn til klimatilpasning, sundhedsfremme samt styrkelse af naturindhold og -oplevelser skal fremmes, men også tilpasses og integreres med opfyldelsen af borgernes behov."

- *Forvaltningens bemærkning:* Høringssvaret giver anledning til ændringer, dog med en mindre tekstmæssig rettelse ift. forslag.
- *Ændringer i planen:* **Ja.** Retningslinjen "Bynatur og byens grønne træk" tilrettes: Kvalitet af grønne områder. Byens grønne områder og byrum skal imødekomme borgernes behov og have en kvalitet, der gør dem både attraktive, afvekslende og robuste. De skal udvikles i takt med borgernes forskellige behov og supplere hinanden således, at forskellige ønsker kan opfyldes. Udvikling af kvaliteten skal medvirke til, at øget benyttelse kan håndteres uden væsentlige konsekvenser. Hensyn til klimatilpasning samt styrkelse af naturindhold og -oplevelser skal fremmes, men også tilpasses og integreres med opfyldelsen af borgernes behov, **herunder sundhed.**
- Udvalget foreslår en mindre tilføjelse (markeret med understregning) til den digitale udgave af kommuneplanen under overskriften 'Bynatur og byen grønne træk': ***"Naturindhold i byen. Naturindholdet i byens grønne og blå struktur skal generelt beskyttes og fremmes, så grundlaget for en bevarelse og udvikling heraf er til stede. Der skal også i mindre skala tilstræbes bedre udveksling mellem byens grønne og blå elementer, så dyr og planter kan sprede sig mellem levesteder. Ved store byudviklingsprojekter skal en vurdering af potentiale for udvikling af naturindhold og grønne forbindelser indgå i planlægningen. Supplerende skal sundhedspotentiale vurderes."***
 - *Forvaltningens bemærkning:* Den pågældende retningslinje handler specifikt om naturindhold og naturkvalitet, forstået som vilkårene for andre arter end mennesker. Kommuneplanen rummer andre retningslinjer om menneskers rekreative muligheder, naturoplevelser etc., der indirekte kan have betydning for deres sundhed. Der vurderes ikke at være fagligt grundlag for at træffe afgørelser og foretage prioriteringer vedr. naturkvalitet, levesteder og spredningsmuligheder for dyr og planter mv. ud fra et kriterium om menneskers eventuelle sundhedsmæssige påvirkning.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

Teknik- og Miljøudvalget (6)

- Teknik- og Miljøudvalget mener, at det forslåede krav om, at mindst 20 % af etagearealet i byudviklingsområderne skal have boliger på mindst 110 etagemeter, kan være til hinder for opførelsen af almene boliger samt en blandet by, hvor der tilvejebringes både store og små boliger.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Høringssvaret giver anledning til ændringer. Henset til den særlige lovgivningsmæssige regulering, der sætter rammer for den øvre størrelse af en almen bolig og den maksimale gennemsnitlige størrelse af boliger i en almen bebyggelse, undtages boliger opført efter almenboligloven fra den nævnte bestemmelse.
 - *Ændringer i planen:* **Ja.** Side 65: "I byudviklingsområderne gælder endvidere, at mindst 20 procent af etagearealet skal indrettes til boliger på mindst 110 m² pr. bolig. **Undtaget herfra er boliger opført i henhold til Lov om almene boliger.**"
- Teknik- og Miljøudvalget ønsker, at forslaget om at reducere den mindste boligstørrelse ned til 40 etagemeter brutto i eksisterende by bør bortfalde, så den mindste boligstørrelse for familieboliger i både eksisterende by og byudviklingsområderne fastlægges til 50 etagemeter brutto.

- *Forvaltningens bemærkning:* Der er behov for at imødekomme et fortsat behov for mindre boliger til byens singler. Enlige forventes således at udgøre ca. 60 pct. af væksten i antal familier fra 2024 til 2036, jf. baggrundsanalyse om målsætninger for boligbyggeri og bestemmelser om boligstørrelser i Kommuneplan 2024. Behovet for små boliger skal også ses i sammenhæng med at det fra 1. januar ikke er muligt at udleje nye studieboliger til andre end studerende. Dermed bliver der behov for at kunne efterkomme efterspørgslen fra det segment, der tidligere har benyttet studieboliger uden at være studerende.
- *Ændringer i planen:* Nej.
- Teknik- og Miljøudvalget mener, at der i forbindelse med den næste kommuneplanrevision 2028 bestilles en analyse og evaluering af kommuneplanens nuværende boligstørrelsesbestemmelser, hvor parametre som boligkvalitet, fastholdelse og fraflytningsfrekvens, fordelingen af fællesfaciliteter samt fleksibilitet og klimapåvirkning undersøges. Analysen skal bringe større klarhed over sammenhængen mellem boligstørrelser og kvalitet.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Der er i forbindelse med Forslag til Kommuneplan 2024 udarbejdet en ekstern undersøgelse af større familieboliger, der bl.a. belyser sammenhængen mellem boligens størrelse og disponering, bygningstypologi og boligens kvaliteter, herunder egnethed som bolig for forskellige familietyper. I forbindelse med Kommuneplan 2019 blev der udarbejdet en tilsvarende ekstern undersøgelse af små boliger. Økonomiforvaltningen finder, at undersøgelserne giver et godt billede af sammenhængen mellem boligstørrelser og boligkvalitet. Der er desuden udarbejdet en spørgeskemaundersøgelse blandt familier, der fraflyttede Københavns Kommune i 2022. Resultaterne indgår i Boligreddegørelsen 2023 og peger bl.a. på, at boligens størrelse og boligudgifterne er de to hyppigste årsag til fraflytning. Økonomiforvaltningen vil naturligvis vurdere boligstørrelsesbestemmelserne op til en kommuneplanrevision, mens en større analyse bør besluttet af det kommende ØU i forbindelse med beslutning om tidsplan for KPS27 og KP28, herunder stillingtagen til om der skal tilvejebringes budgetmidler til analysen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Teknik- og Miljøudvalget mener, at der i forbindelse med den næste kommuneplanrevision 2028 bestilles en særskilt analyse af bo- og byggefællesskaber med fokus på tiltag og bestemmelser, som kan fremme bo- og byggefællesskaber.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Økonomiforvaltningen vurderer umiddelbart, at bo- og byggefællesskaber ikke kan fremmes yderligere gennem nye bestemmelser i kommuneplanen. Det vurderes at være et spørgsmål om udbud og efterspørgsel, herunder også de økonomiske og organisatoriske rammer for byggefællesskaber mv. Derudover bemærkes det, at analyser bør besluttet af det kommende ØU i forbindelse med beslutning om tidsplan for KPS27 og KP28, herunder stillingtagen til om der skal tilvejebringes budgetmidler til analysen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Teknik- og Miljøudvalget ønsker, at der i Kommuneplan 2024 indføres et forsigtighedsprincip for bygninger, som ikke er beskyttet mod nedrivning eller ikke er omfattet af det nuværende SAVE-register. Udvalget foreslår, at der indføres en særlig proces i byggesagsbehandlingen og lokalplanlægningen, hvor der tages konkret stilling til bevaring af bygninger af forskellige typer.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Den særlige proces, som udvalget foreslår, vurderes at have karakter af en intern sagsgang i Teknik- og Miljøforvaltningen, som ikke er mulig eller hensigtsmæssig at regulere i kommuneplanen. Økonomiforvaltningen forstår bemærkningen således, at der ønskes en særlig procedure for at vurdere, om kommunen skal benytte sig af sin ret til at lokalplanlægge (hvor der ikke er pligt hertil). Økonomiforvaltningen vurderer, at muligheden for at fastlægge en procedure for at foretage en konkret vurdering af bygningsbevaring ikke er betinget af, at der indføres en

regulering heraf i kommuneplanen. Teknik- og Miljøudvalget har således mulighed for at indføre det foreslåede forsigtighedsprincip på eget ressortområde, uden at det indføres i kommuneplanens retningslinjer, hvis det skønnes foreneligt med gældende regler på byggesagsområdet samt med servicemål for sagsbehandlingen.

- *Ændringer i planen:* Nej.
- Teknik- og Miljøudvalget mener, at bygninger med en middelhøj værdi på SAVE 4 udpeges som bevaringsværdige i Kommuneplan 2024.
 - *Forvaltningens bemærkning:* En udpegning af bygninger med SAVE-værdi 4, 'middel' værdi, vil være et markant skift i kommunens hidtidige tilgang, hvor kommuneplanen alene har udpeget bevaringsværdige bygninger af 'høj' værdi (SAVE 1-3). Der er i forslag til Kommuneplan 2024 udpeget 8.629 bevaringsværdige bygninger, og tilføjelsen af bygninger med SAVE-værdi 4 vil øge antallet med 7.660, hvilket er næsten en fordobling. Det skal dog samtidig bemærkes, at kommuneplanens udpegning kun gælder for bygninger, der ikke er omfattet af lokalplan eller byplanvedtægt med bebyggelsesregulerende bestemmelser. Hvis en sådan plan (med bindende retsvirkning) ikke udpeger de pågældende bygninger til bevaring, men muliggør bebyggelsesmæssige ændringer, har dette forrang for kommuneplanen. Det må forventes, at lokalplaner og byplanvedtægter i mindre grad indeholder bevaringsbestemmelser for bygninger af "middel" værdi end for bygninger med "høj" værdi, således at forskellen mellem kommuneplanens liste over bevaringsværdige bygninger og de faktisk omfattede bygninger bliver større. Da den forskel ikke er aflæselig for borgerne, vil det gøre planens regulering mindre transparent.
 - Økonomiforvaltningen bemærker, at udpegningen af bygninger med SAVE 4 vil resultere i en markant stigning i antallet af bygninger, der forventes at kunne blive undtaget visse krav i Europa-Parlamentets netop vedtagne reviderede direktiv om bygningers energimæssige ydeevne. Direktivet har som mål, at ingen bygninger i 2050 må udlede drivhusgasser, og at alle bygninger skal bruge mindst muligt energi. Direktivet fastsætter rammer for energiforbrug og rammer for, hvordan medlemsstaterne skal sikre renovering af bygningsmassen. I direktivet er indført en undtagelsesbestemmelse, hvor medlemsstaterne kan tilpasse kravene til bygninger, der officielt er beskyttet på nationalt, regionalt eller lokalt plan, som en del af et særligt udpeget miljø eller på grund af deres særlige arkitektoniske eller historiske værdi, hvis det vil indebære en uacceptabel ændring af bygningernes karakter eller udseende. I praksis kan det f.eks. dreje sig om udvendig isolering. Det er Kulturministeriets opfattelse, at samtlige bygninger, der er udpeget som bevaringsværdige, vil være omfattet af bygningsdirektivets undtagelsesbestemmelse. Dette fremgår bl.a. af svar på spørgsmål herom i Folketinget [BOU Alm.del - endeligt svar på spørgsmål 184: Svar på BOU alm. del spm. 184.pdf \(ft.dk\)](#) Det betyder, at en stor del af den ældre bygningsmasse ikke vil være omfattet af krav til energimæssige forbedringer, hvilket vil kunne påvirke varmebehovet og dermed mulighederne for omstilling i fjernvarmeforsyningen.
 - Økonomiforvaltningen bemærker endvidere, at bygningerne med SAVE-værdi 4 i dag udgør en meget varieret bygningsmasse ift. tilstand, originalitet og arkitektonisk udtryk. Størstedelen af SAVE-registreringerne blev foretaget i midten af 1990'erne, og en del bygninger er i dårligere stand eller ombygget siden da. Desuden har blikket på bygningsarven ændret sig, og bygningernes kulturhistoriske og miljømæssige værdier tillægges i dag større betydning end på registreringstidspunktet. En opdatering af registeret derfor vil være hensigtsmæssig forud for en eventuel udpegning af bygninger med SAVE-værdi 4, så det sikres, at de bygninger, der fremadrettet kan blive undtaget fra energikravene, også lever op til de kriterier, der i dag vægtes i en SAVE-registrering. En opdatering af SAVE-registeret forudsætter, at Borgerrepræsentationen afsætter

- midler hertil ved de årlige budgetforhandlinger eller at det kan prioriteres inden for Teknik- og Miljøforvaltningens ramme.
- Udpegningen som bevaringsværdig bygning i kommuneplanen indebærer, at kommunen ikke må meddele tilladelse til nedrivning, før der er foretaget en offentlig bekendtgørelse af nedrivningsanmeldelsen, og kommunen efter høringsfristen har meddelt ejeren, om den vil nedlægge forbud mod nedrivningen i henhold til planloven. Ønsker kommunen at hindre nedrivningen, kan dette kun ske ved at nedlægge et forbud efter planloven og herefter udarbejde en lokalplan med bestemmelser for bevaring af bygningen. I forbindelse med lokalplanlægningen for et område kan kommunen foretage en konkret vurdering af bygningsmassen, hvor også bygninger, der ikke er udpeget som bevaringsværdige i kommuneplanen - herunder også bygninger med SAVE-værdi 4 - kan udpeges som bevaringsværdige.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Teknik- og Miljøudvalget mener, at der frem mod den endelige vedtagelse af Kommuneplan 2024 bør udarbejdes eksempler på konsekvenserne ved at planlægge med henholdsvis 4 cykler pr. 100 etagemeter frem for 3,5 cykler pr. 100 etagemeter. Eksemplet bør se på behovet for cykelparkering samt de tilbageværende fri- og opholdsarealer.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Baggrundsanalyse om parkering til Kommuneplan 2024 indeholder allerede oplysninger om behovet for cykelparkering og opholdsarealer. På Økonomiudvalget møde den 9. april 2024 blev der fremsat et ændringsforslag, der ændrede kommuneplanforslagets cykelparkeringsnorm for boliger fra 3,5 pladser pr. 100 m² til 4,0 pladser pr. 100 m². Økonomiforvaltningen vil på den baggrund ikke foretage yderligere undersøgelser.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - Teknik- og Miljøudvalget mener, at parkeringsnormen for detailbutikker i øvrig by bør fastholdes på 1 parkeringsplads pr. 143 m², da dette understøtter trafikmålet i Kommuneplan 2024. I forslag til Kommuneplan 2024 foreslås 1 parkeringsplads pr. 100 m² for detailbutikker i øvrig by.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Der er i Baggrundsanalyse om parkering til Kommuneplan 2024 samt høringssvar til Kommuneplanstrategi 2023 identificeret et behov for flere p-pladser til detailhandel i Øvrig by. Normen er fortsat væsentlig mere restriktiv sammenlignet med omegnskommuner. Derudover kan der henvises til behandlingen af forslag til kommuneplan 2024 på Økonomiudvalgets møde 9. april, hvor et tilsvarende ændringsforslag omhandlende denne parkeringsnorm blev stemt ned.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - Teknik- og Miljøudvalget mener, at det i den kommende planperiode undersøges, hvordan der skabes incitament til, at de eksisterende private og offentlige underjordiske parkeringsanlæg udnyttes bedst muligt.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen stiller krav om etablering af parkering ifm. ny bebyggelse eller ændret anvendelse af bebyggelse, men kan ikke regulere brugen af private parkeringspladser, herunder prisen på private parkeringspladser. Kommuneplanen regulerer desuden ikke anlæg, brug og parkeringstakster for offentlige parkeringspladser, som er Teknik- og Miljøforvaltningens ressort.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - Teknik- og Miljøudvalget anbefaler, at Teknik- og Miljøforvaltningen i samarbejde med Økonomiforvaltningen udarbejder et redskab, der sikrer delvist bilfri byområder, ved at skabe en tydelig sammenhæng mellem parkeringsnormen i lokalplanerne og parkeringshusenes kapacitet og placering i byudviklingsområderne.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Teknik- og Miljøforvaltningen har i 2020 med inddragelse af Økonomiforvaltningen udarbejdet "Administrationsgrundlag for bilfri

- byudviklingsområder”, der indeholder kriterier og principper for udviklingen af helt og delvist bilfri byudviklingsområder pba. bestemmelserne om bilfrihed i Kommuneplan 2019. Økonomiforvaltningen samarbejder gerne med Teknik- og Miljøforvaltningen om en revision af dette grundlag.
- *Ændringer i planen:* Nej, jf. forslaget allerede kan imødekommes ved at revidere det eksisterende “Administrationsgrundlag for bilfri byudviklingsområder”.
 - Teknik- og Miljøudvalget anbefaler, at parkeringshusene planlægges og designses, så der kan etableres udadvendte offentlige eller private funktioner i den nederste del af parkeringshusene.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forslag til Kommuneplan 2024 beskriver potentialet i at udnytte parkeringshusenes stueetager til erhvervslokaler til fx håndværkserhverv og parkeringshusenes tagflader til rekreative funktioner mv. Det er i lokalplanlægningen, at den detaljerede anvendelse af de enkelte bygninger fastlægges.
 - *Ændringer i planen:* **Ja.** Forslaget er allerede en del af Kommuneplan 2024. Intentionen præciseres i den politiske hovedstruktur, kapitel 4, side 80, spalte 3, øverst: “Herunder er der potentiale i at udnytte parkeringshusene, hvor simple erhvervslokaler potentielt kan imødekomme små virksomheders behov for relativt prisbillige og enkle faciliteter. Samtidig skaber det aktivitet i bygningen til gavn for nærområdet. **For nye parkeringshuse er der derfor mulighed for etablering af en aktiv stueetage, der kan understøtte livet i nærområdet.**”
 - Teknik- og Miljøudvalget anbefaler, at der frem mod næste kommuneplan udvikles et fodgængernet, der på linje med cykelnet, busnet, metronet og vejnet udgør plangrundlaget for kommunens indsats til prioritering af fodgængere. Fodgængernettet indarbejdes i næste kommuneplan.
 - *Forvaltningens bemærkning:* ØKF bemærker, at forhold vedrørende fodgængere og gang generelt hører under TMF's ressortstrategier og planer.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - Teknik- og Miljøudvalget anbefaler, at der udarbejdes en analyse af mulighederne for at afsætte en fast del af friarealet til ophold, at præcisere definitionen af opholdsarealer og friarealer, samt at der ses på kvalitetskravet til friarealer og opholdsarealer.
 - *Forvaltningens bemærkning:* ØKF bemærker, at definitionen af opholdsarealer følger af bygningsreglementet, da det er her, kravet er hjemlet (også i sager uden lokalplan med fastlæggelse af friarealer). Det vurderes ikke hensigtsmæssigt at udforme en særlig definition kun gældende for København. Opholdsarealer er en delmængde af friarealer, men der vil være meget forskellige behov afhængigt af, om det fx er friarealer til et supermarked, et rækkehus, etc. Derfor er det nødvendigt med en konkret vurdering i lokalplanlægningen, og man vil ikke opnå fordele ved med kommuneplanen at afskære denne konkrete vurdering med en fast og generel norm. For så vidt angår kvalitetskrav er det vurderingen, at Københavns Kommunes kommune- og lokalplaner udnytter planlovens hjemmel til regulering og at der ikke ses at være lovmæssigt grundlag for yderligere krav i planloven.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - Teknik- og Miljøudvalget anbefaler, at der nedsættes en arbejdsgruppe med deltagelse af Teknik- og Miljøforvaltningen og Økonomiforvaltningen, der undersøger, hvordan et minimumskrav til grønne arealer og begrønningsprocent, som den er defineret i planloven, kan omsættes i planlægningen, eventuelt gennem et tema-kommuneplantillæg.
 - *Forvaltningens bemærkning:* I forslag til Kommuneplan 2024 beskrives det, at friarealerne skal gøres så grønne som mulige i de enkelte planer. Det understreges desuden i rammerne vedr. friarealer, at der fremover vil kunne stilles flere krav i lokalplaner til kvaliteten af det grønne (vækstvilkår). Der fastsættes med KP24 ikke en begrønningsprocent, da konsekvenserne heraf ikke er afdækket. Det er allerede muligt, i

en lokalplan, at fastsætte en grad af begrønning, som er baseret på en konkret vurdering i den enkelte sag. Den mulighed har også været der før ændringen af planloven med virkning fra 1. januar 2024 og består fortsat. Det bemærkes, at Plan- og Landdistriktsstyrelsen har meddelt, at der vil komme en statslig vejledning om, hvordan lovgivningen skal fortolkes og anvendes. Et arbejde i Københavns Kommune vil med fordel kunne tage udgangspunkt i en sådan vejledning og vil kunne ske i en arbejdsgruppe på tværs af forvaltninger, men den konkrete beslutning om proceduren bør afvente vejledningen.

- *Ændringer i planen:* Ja, ønsket kan løftes i en videre proces omhandlende minimumskrav til grønne arealer og begrønningsprocent. Den politiske hovedstruktur i Kommuneplan 2024 opdateres (s.93) med følgende gule afsnit og den overstregede sætning udgår: "Med ændringen af planloven, som trådte i kraft den 1. januar 2024, er der blevet mulighed for at fastsætte en begrønningsprocent for friarealer i kommuneplanen, som skal danne udgangspunkt for lokalplanlægningen. I tilknytning hertil er det muligt i lokalplanlægningen at stille krav til kvaliteten af bynatur. Formålet er at fremme etablering af bedre bynatur, og at den bliver levedygtig på lang sigt. Økonomiforvaltningen vil, sammen med Teknik- og Miljøforvaltningen, i 2024 undersøge, hvordan de nye bestemmelser kan indgå i kommende kommune- og lokalplanlægning. **Københavns Kommune afventer en statslig vejledning om, hvordan lovgivningen skal fortolkes og anvendes og vil derefter implementere de nye muligheder i planlægningen."**
- Teknik- og Miljøudvalget anbefaler, at der nedsættes en arbejdsgruppe med deltagelse af Teknik- og Miljøforvaltningen og Økonomiforvaltningen, der frem mod vedtagelsen af Kommuneplan 2024 udbygger og præciserer de generelle bestemmelser for klimatilpasning og regnvandshåndtering.
 - *Forvaltningens bemærkning:* ØKF bemærker, at der ikke foreligger en ny skybrudsplan, der vil kunne implementeres i Kommuneplan 2024. En ny regulering på området vil eventuelt kunne indgå i næste kommuneplanrevision og således tage højde for den revision af kommunens skybrudsplan, der er under udarbejdelse. Det vil i den forbindelse være en mulighed at nedsætte en arbejdsgruppe.
 - Det bemærkes, at der ikke er hjemmel i planloven til at stille krav til grundejerne mv. om særskilte planer for regnvandshåndtering, der går ud over speciallovgivningen på området eller ændrer den gældende ansvarsfordeling mellem private parter, forsyningsselskaber mv. Der er dog mulighed for at uddybe og præcisere kommuneplanens rammebestemmelser for klimatilpasning med henblik på en bedre forståelse.
 - *Ændringer i planen:* Ja, selv om der ikke foreligger en revideret skybrudsplan i tide til implementering i Kommuneplan 2024, er der i dialog mellem forvaltningerne aftalt en præcisering af rammer for lokalplaner på dette område. Det indebærer at foreslå, at: **Bestemmelsen i den digitale kommuneplan under Generelle rammer, Klimatilpasning, om regnvandshåndtering ændres**
 - Fra: "I lokalplaner kan der optages bestemmelser om arealer og anlæg til opsamling, opbevaring, nyttiggørelse og lokal afledning af regnvand med henblik på at forebygge lokale problemer ved voldsomme regnmængder. Friarealprocenten kan fraviges med det areal, der medgår til anlæg til lokal nyttiggørelse og håndtering af regnvand."
 - Til "Der kan indenfor alle rammeområder etableres kapacitet til forsinkelse af regn- og overfladevand af hensyn til klimatilpasning og skybrudssikring. Arealer til forsinkelse af vand kan integreres med andre funktioner og udgøre en del af friarealet. I lokalplaner kan der optages bestemmelser om arealer og anlæg til opsamling, tilbageholdelse, nyttiggørelse og lokal afledning af regn- og overfladevand bl.a. med henblik på at forebygge lokale problemer ved voldsomme regnmængder. Friarealprocenten kan fraviges med det areal, der

medgår til anlæg til lokal nyttiggørelse og håndtering af regn- og overfladevand."

- Teknik- og Miljøudvalget anbefaler, at der i forslag til Kommuneplan 2024 beskrives potentialer for hvor og hvordan byens grønne øer kan bindes sammen. Det anbefales ligeledes, at der beskrives, hvordan der kan vises et potentiale for et sammenhængende grønt bånd langs kysten fra Amager Øst til Lynetteholm og Nordhavn.
 - *Forvaltningens bemærkning:* ØKF bemærker, at de grønne forbindelser, som byen rummer mulighed for, i alt væsentligt er beplantning langs veje og stier, i randen af arealer med anden anvendelse etc. En vurdering af, hvor der er plads, egnede vækstforhold mv. må for at være realiserbar ske på et detaljeringsniveau, der ikke hører til i kommuneplanen. Det er ikke hensigtsmæssigt at betinge sådanne muligheder for begrønning af en forudgående udpegning i kommuneplanen, da der meget vel kan åbne sig konkrete muligheder uafhængigt af den 4-årige revisionsperiode for kommuneplanen. Angående kommuneplanens potentialeområder for nye større grønne områder er de baseret enten på konkrete områder, der vurderes mulige at realisere, eller på vurderinger af behov i forhold til målopfyldelse for kommuneplanens mål for grønne områder. Den skitserede idé falder ikke ind i disse kategorier. En planlægning for grønne kystarealer må bero på en reel undersøgelse af mulighederne i områder, der rummer store tekniske anlæg, vigtig infrastruktur, lukkede havnefaciliteter mv. Dette vil ske i den fremtidige planlægning for Østhavnen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Teknik- og Miljøudvalget anbefaler, at det frem mod kommuneplanrevision 2028 undersøges, om det er muligt for Københavns Kommune at understøtte genopretning af lavbundslande og vådområder samt rejse skov uden for Københavns Kommune i samarbejde med andre kommuner. Dette kunne eventuelt ses i sammenhæng med områder, hvor der er drikkevandsinteresser.
 - *Forvaltningens bemærkning:* ØKF bemærker, at arealanvendelse, herunder mål for arealanvendelsen, udenfor kommunegrænsen ikke hører til i kommuneplanen for København. Hvorvidt kommunen har lovmæssig mulighed for og vil foretage arealopkøb i andre kommuner er en vurdering og beslutning, der hører til i andet regi end kommuneplanen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Teknik- og Miljøudvalget anbefaler, at der bestilles en analyse til kommuneplanrevision 2028, der ser på fortætning og udvikling af villa- og parcelhuskvarterer.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Analyser bør besluttet af det kommende ØU i forbindelse med beslutning om tidsplan for KPS27 og KP28, herunder stillingtagen til om der skal tilvejebringes budgetmidler til analysen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Teknik- og Miljøudvalget anbefaler, at der til afsnittet om Grøn Forsyning tilføjes et særligt fokus på varmelagre. For at øge mulighederne for at lagre varme, skal der i forbindelse med planlægning af nye byudviklingsområder lægges et særsomt fokus på at sikre mulighederne for anlæg af store varmelagre. Muligheden for at sammentænke varmelagre med for eksempel kunstgræsbaner og pladser skal undersøges.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forslaget imødekommes delvist med ændringer i henholdsvis kommuneplanens hovedstruktur og i kommuneplanens rammer. Forslag til Kommuneplan 2024 fremmer mulighederne for integration af decentrale energiforsyningsformer i bred forstand, herunder også varmelagre. Kommuneplanens hovedstruktur ændres således, at varmelagre nævnes eksplicit. I forhold til at imødekomme bemærkningen om at øge muligheden for etablering af varmelagre, ændres kommuneplanens "generelle bestemmelser for særlige

anvendelsesmuligheder" således, at varmelagre nævnes eksplicit og det muliggøres samtidigt, at decentrale anlæg, herunder varmelagre, kan overskride den maksimale højde, fastsat i kommuneplanen. I forhold til bemærkningen om undersøgelse af muligheder for placering af varmelagre, bemærkes det, at Teknik- og Miljøforvaltningen, oplyser, at det umiddelbart ikke er muligt at etablere damvarmelagre i København, da disse anlæg fylder i størrelsesordenen 70.000 m³ og 11.000 m², hvilket er større end en fodboldbane. Det vurderes ikke muligt at etablere græs/kunstgræsbaner ovenpå pga. sikkerhed og pris. Det skyldes at sådanne anlæg lagrer meget varmt vand (omkring 90°C) og har brug for særlige isoleringer. Derudover skal der være adgang til anlæg til drift og renoveringer. Teknik og Miljøforvaltningen oplyser desuden, at der kun findes et damvarmelager i hovedstadsområdet. Det findes i Høje-Taastrup og er et udviklingsprojekt. Teknik- og Miljøforvaltningen udarbejder desuden, sammen med HOFOR, en ny kortlægning af mulige placeringer for decentrale varmeanlæg, hvor mulige placeringer for varmelagre indgår. Forvaltningen oplyser, at analysen forventes færdig inden sommerferien 2024 og sendes til orientering til Teknik- og Miljøudvalget.

- Ændringer i planen: Ja, to ændringer:
 - Sider 100, spalte 1, øverst: "Med Kommuneplan 2024 fremmes mulighederne for integrationen af decentrale energiforsyningsformer, herunder varmelagre, så disse kan supplere de store centrale produktionsanlæg."
 - Ændring i "generelle bestemmelser for særlige anvendelsesmuligheder", fane "Byens forsyning og infrastruktur": Decentrale anlæg til byens forsyning og tekniske infrastruktur (f.eks. opladeanlæg til køretøjer, kommunikationsudstyr, skakte til ledninger, affaldsindsamling, anlæg til decentral energiproduktion eller varmforsyning og varmelagring) kan generelt indpasses i alle områdetyper, så længe de ikke har en uacceptabel miljøpåvirkning på miljøfølsomme anvendelser. Disse anlæg kan etableres ud over den maksimale bebyggelsesprocent eller det maksimale etageareal og uden krav om friareal. Bygningsreglementet kan dog forudsætte, at der etableres opholdsarealer til personale på stedet. Disse anlæg kan også overskride den maksimale højde.

Råd

Frivilligrådet (7)

- Rådet ønsker, at kommuneplanen lever op til sin målsætning om at skabe en mangfoldig by herunder, at udviklingen af byrum skal understøtte naboskaber og fællesskaber på tværs af kulturelle og økonomiske skel, samt at der eksisterer en spredning i størrelsen og prisen på boliger for at undgå ghettodannelse eksempelvis i nybyggede områder, hvor lavindkomstgrupper ikke har mulighed for at bo.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer. Indholdet af høringssvaret er allerede en del af kommuneplanen. På side 46 nævnes bl.a., at København "skal rumme en variation af ejerformer, boligtyper, boformer og borgere med mange forskellige baggrunde, der er forskellige steder i livet". Og at det er vigtigt, "at der opføres boliger med en variation i størrelser og ejer- og boformer"
 - Ændringer i planen: Nej.
- Rådet ønsker, at de små oaser af byrum, og diversiteten af disse, skal bevares og øges i takt med byens udvikling herunder at drikkeskure også er indbydende byrum, således byen er et sted for alle. Desuden ønsker rådet, at udsatte borgere understøttes i samtlige byrum herunder tilstrækkeligt med offentlige toiletter, vandposter og bænke med mulighed for at ligge og sidde, som et led i det universelle design for byen.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Planloven giver ikke mulighed for at stille krav om faciliteter som de her omtalte. Når der etableres adgang til vandposter, offentlige

toiletter, bænke etc. i kommunale byrum (og efter aftale også på andre lokaliteter) sker det således ikke ud fra krav med hjemmel i planloven. Men det er en integreret del af kommunens arbejde med at forny og vedligeholde de kommunale byrum, at der er en god dækning med offentlige toiletter, andre former for adgang til vand, sidde muligheder mv. med god komfort (herunder læ), der er egnede for alle borgere. I nogle tilfælde kan der også efter en konkret vurdering af omgivelserne og behovet indrettes byrum, hvis inventar og faciliteter (i nogle tilfælde også inkl. mobile faciliteter) er særligt målrettet grupper, der har gader og byrum som deres primære opholdssted. Dette er i fuld overensstemmelse med kommuneplanen, men reguleres ikke i denne.

- *Ændringer i planen:* Nej.
- Rådet ønsker, at byens udvikling fordrer et endnu stærkere foreningsliv som led i at styrke sammenhængskraften i København. Dette muliggøres eksempelvis ved at byens områder og offentlige rum indbyder til fællesskaber og kollektivitet herunder at lokale foreninger fra sportsklubber kan skabe inkluderende- og multifunktionelle aktiviteter på de samme arealer.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forslaget er i overensstemmelse med forslag til Kommuneplan 2024, idet flerfunktionel brug af byens rum er prioriteret som retningslinje. Her fremgår det, at områder med en ensidig anvendelse (erhvervsområder, parkeringsarealer, kolonihaver, idrætsarealer osv.) skal så vidt muligt åbnes for andre brugere under hensyn til deres primære funktion, så forenelige anvendelser blandes og konflikter samtidig forebygges. Dertil skal støttefaciliteter indtænkes, der hvor mange mennesker er aktive sammen, fx toiletter, omklædning, vandposter og overdækkede arealer.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Rådet bifalder at blive inkluderet i høringsprocessen, men foreslår, at der fremadrettet sættes mere fokus på at inddrage udsatte borgere ift. Kommuneplanen og lokalplaner for at forstå deres brug af og behov i byen. Rådet foreslår eksempelvis fokusgruppe interviews.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forslaget er i overensstemmelse med forvaltningens planer for den offentlige høring af kommuneplanen, hvor det tilsigtes at inkludere en bred skare af københavnere. Under den offentlige høring planlægges det desuden at afholde et arrangement med fokus på, hvordan der skabes en byudvikling med plads til bl.a. socialt udsatte.
 - *Ændringer i planen:* Imødekommes. Forslaget kan ikke implementeres i kommuneplanen, men løftes i planlægningen af den offentlige høring af planen.
- Rådet finder det bemærkelsesværdigt, at frivillighed, civilsamfund og civilsamsfundsorganisationer ikke er nævnt i kommuneplanen, i det lokal forankring og ekspertise er nødvendigt for at opnå succesfuld udvikling til gavn for alle. Derfor ønsker rådet, at disse i højere grad inkluderes som partnere i byudviklingen.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen er enige i bemærkningen og imødekommer ønsket.
 - *Ændringer i planen:* Ja. Side 9: "Derudover er kapitel 7 "Bydele i fokus" et nyt kapitel, som redegør for forslag til nye muligheder for byudvikling i København. **Den videre konkrete planlægning, der beskrives her, baseres bl.a. på input fra københavnere, civilsamfundet, frivillige organisationer, virksomheder og andre lokale aktører for at understøtte den lokale forankring.**"

Handicaprådet (8)

- Rådet opfordrer til, at der i Kommuneplan 2024 indsættes en faktaboks, hvor det fremgår, hvordan universelt design defineres i kommuneplanen. Dertil efterspørger rådet en overordnet

beskrivelse af, hvordan kommunen konkret vil sikre, at byudviklingen bliver planlagt og udviklet ud fra principperne om universelt design i forhold til tilgængelighed jævnfør side 48.

- *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen sætter den strategiske retning for byens udvikling, hvilket bl.a. inkluderer, at byen skal være tilgængelig for alle og at udviklingen skal baseres på universelt design. I den konkrete, fysiske planlægning hviler krav til tilgængelighed i udformningen primært på den regulering, der ligger i bygningsreglementet og vejlovgivningen, da der ikke er en særskilt regulering i planloven.
- *Ændringer i planen:* Nej.
- Rådet er enige i, at byens gangarealer skal være tilgængelige for alle, og derfor ønskes det tilføjet på side 30 afsnit 2, at det også gælder borgere med handicap.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Rådets ønske om en tilføjelse til formuleringen ligger i tråd med kommuneplanens mål.
 - *Ændringer i planen:* **Ja** – ønsket er ens med et af Socialudvalgets ønsker, der har medført følgende ændring: Side 30, afsnit 2: "Det er vigtigt, at byens gangarealer er tilgængelige for alle aldersgrupper, **også for borgere med fysiske handicap**, så byens rammer understøtter en aktiv livsførelse for alle københavnere."
- Rådet påpeger, at der er behov for investeringer i forbedring af infrastrukturen for den kollektive trafik og generelt transportmuligheder, herunder at stoppesteder og indgange til stationer placeres så tæt som muligt, gode elevatorforhold, ledelinjer, ramper og tydelig skiltning samt forudgående information om vidtgående ændringer. På længere sigt, ønsker rådet, at der investeres i transportformer, som borgere med fysiske handicap selv kan betjene.
 - *Forvaltningen bemærker:* Bemærkningen tages til efterretning. Teknik- og Miljøforvaltningen har gennemført en bydækkende analyse af fremkommelighed for borgere og besøgende med gangbesvær, der har fokus på fremkommeligheden for gangbesværede i byen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Rådet fremhæver, at fremtidssikring af boliger, med henblik på den voksende ældre befolkning og imødekommelsen af udfordringer relateret til funktionsevnenedsættelser og plejebehov, er afgørende. Dette i lyset af, at det forbedrer borgernes livskvalitet samt potentielt nedbringer samfundets omkostninger til pleje.
 - *Forvaltningen bemærker:* På side 52 nævnes den aldrende befolkning og behovet for ældrevenlige boliger: "Vi ser eksempelvis ind i en fremtid, hvor der vil være flere ældre københavnere og derfor behov for ældrevenlige boliger og plejehjem." Samtidig nævnes også seniorbofællesskaber, som en boligform, der kan fremme fællesskaber.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Rådet anbefaler, at kommunen investerer i bofællesskaber for borgere med handicap for at fremme inklusion, selvstændighed og livskvalitet, som skaber en tryk ramme med adgang til nødvendig støtte og fællesskab.
 - *Forvaltningen bemærker:* Forvaltningen noterer sig forslaget, og henviser til, at Københavns Kommune, i henhold til serviceloven, er forpligtiget til at tilbyde personer med betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne en plads på et kommunalt botilbud som eksempelvis kan være i et bofællesskab. Københavns Kommune investerer derfor løbende i nye kommunale botilbud bl.a. til borgere med handicap. Botilbuddene skal bidrage til, at beboerne kan leve værdige, meningsfulde og selvstændige hverdagsliv og indgå i fællesskaber.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

- Rådet ønsker, at der i udviklingen af nye og eksisterende grønne og blå områder er fokus på tilgængelighed og universelt design herunder gældende for forskellige faciliteter, sanseoplevelser og udkigspunkter samt variation i terræn.
 - *Forvaltningen bemærker:* Forvaltningen noterer sig bemærkningen, og henviser den konkrete anlægsplanlægning for grønne og blå områder i forhold til at sikre de nævnte ønsker, da dette ikke reguleres af kommuneplanen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Rådet bemærker, at det er vigtigt, at byen tilbyder et bredt udvalg af kultur- og fritidsaktiviteter tilpasset forskellige evner og handicap herunder tilgængelige og inkluderende workshops, musikarrangementer, sportsaktiviteter, teaterforestillinger mm. Dertil bemærker rådet, at information om tilbud og aktiviteter skal være tilgængelig i forskellige formater såsom braille, letlæselige materialer og tegnsprogstolkning samt at seneste teknologi og tilgængelighedsfremmende foranstaltninger integreres. Disse tiltag bidrager til et inkluderende kultur- og fritidsliv i København.
 - *Forvaltningen bemærker:* Bemærkningen er i overensstemmelse med kommuneplanens målsætninger for tilgængelighed, som tilsigter at inkludere en bred skare af københavnere. Den konkrete udmøntning og finansiering af faciliteter, herunder de konkrete tilgængelighedstiltag er uden for kommuneplanens rammer og sorterer under Kultur og Fritidsudvalget. Udvalget har udarbejdet en politik på området, hvor de har som mål at udarbejde en plan for bedre tilgængelighed og adgang for personer med handicap og for ældre
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Rådet ønsker, at antallet af handicapvenlige parkeringspladser øges, og at disse placeres så tæt på indgangene som muligt.
 - *Forvaltningen bemærker:* Det præcise antal parkeringspladser til mennesker med handicap fastlægges af Teknik- og Miljøforvaltningens byggesagsbehandling i overensstemmelse med bygningsreglementet.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

Udsatterådet (9)

- Rådet ønsker, at kommuneplanen bliver mere konkret på hvilke tiltag, der skal iværksættes for at forbedre forholdene for udsatte borgere og ønsker anvisning til, hvordan planen skal blive til virkelighed.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Det er en målsætning i Kommuneplanen, "At København skal være en mangfoldig og inkluderende by, og kunne rumme dem, der ønsker at bo her, og sikre plads til bl.a. socialt udsatte." (s. 46) Derudover fremgår det af planen, at Kommunen løbende er i dialog med de almene boligselskaber og andre relevante aktører for at sikre billige boliger, der er egnede til boligsocial anvisning, til byens udsatte borgere (s. 47). Ligeledes er kommunen i dialog med staten om at udvide kommunernes muligheder for etablering af midlertidige funktioner, såsom boliger til socialt udsatte, ligesom kommunen arbejder for at påvirke rammerne, så det private boligbyggeri får bedre mulighed for og incitament til at tilvejebringe billige boliger til socialt udsatte (s. 55). Forvaltningen bemærker, at kommuneplanen er den overordnede plan for byens udvikling og at den konkrete udvikling finder sted i lokalplanlægningen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Rådet bifalder, at Københavns byudvikling skal baseres på universelt design, men ønsker også at det fremgår af planen, at dark design fjernes fra eksisterende og nye byrum. Byrum skal være inkluderende for alle, inklusiv socialt udsatte borgere.

- *Forvaltningens bemærkning:* Teknik- og Miljøforvaltningen har siden 2020 arbejdet for at sikre, at kommunens byrumsinventar ikke er baseret på dark design. Det bemærkes, at kommunen ikke har ansvaret for eller kan regulere byrumsinventar på bl.a. private og statslige områder.
- *Ændringer i planen:* Nej.
- Rådet ønsker, at det i kommuneplanen eksplicit formuleres, at byplanlægningen skal inkludere adgang til drikkevand, toiletfaciliteter og læ for udsatte borgere, som f.eks. gadesovere, hjemløse, stofbrugere og sexarbejdere. Disse faciliteter bør være hygiejniske, sikre og eventuelt mobile.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Planloven giver ikke mulighed for at stille krav om faciliteter som de her omtalte. Når der etableres adgang til vandposter, offentlige toiletter, bænke etc. i kommunale byrum (og efter aftale også på andre lokaliteter) sker det således ikke ud fra krav med hjemmel i planloven. Men det er en integreret del af kommunens arbejde med at forny og vedligeholde de kommunale byrum, at der er en god dækning med offentlige toiletter, andre former for adgang til vand, siddemuligheder mv. med god komfort (herunder læ), der er egnede for alle borgere. I nogle tilfælde kan der også efter en konkret vurdering af omgivelserne og behovet indrettes byrum, hvis inventar og faciliteter (i nogle tilfælde også inkl. mobile faciliteter) er særligt målrettet grupper, der har gader og byrum som deres primære opholdssted. Dette er i fuld overensstemmelse med kommuneplanen, men reguleres ikke i denne.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Rådet ønsker at udvikling af nye boligområder inkluderer en passende andel økonomisk overkommelige boliger for udsatte og marginaliserede borgere. Rådet ønsker i forlængelse heraf at kommunen åbner op for at eksperimentere boligudviklingen – herunder ved at skabe muligheder for alternative boformer, f.eks. campingpladser, mobile og flydende hjem.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer. Det bemærkes, at kommuneplanen muliggør, at der kan stilles krav om op til 25 pct. almene boliger i forbindelse med ny lokalplanlægning. En andel af nye almene boliger, er særligt billige boliger, der er øremærket den boligsociale anvisning. Kommuneplanen regulerer ikke etablering af alternative boformer, men Københavns Kommune samarbejder med eksterne aktører om at fremme rummelige boligtyper, jf. Forslag til Kommuneplanen s. 52, afsnit 2.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Rådet ønsker, at det eksplicit fremgår, at der planlægges med botilbudskapacitet og skæve boliger i det omfang, der er behov for, samt at botilbud og skæve boliger skrives ind generelt i kommuneplanen, når der gives eksempler på boformer i byen. Rådet ønsker desuden, at det formuleres, at der vil være behov for at etablere plejehjem for ældre, udsatte borgere.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Høringssvaret giver anledning til ændringer. Det bemærkes, at behovet for skæve boliger er adresseret flere steder i forslag til Kommuneplan, fx s. 47 og s. 52. Behovet for plejehjem til udsatte ældre foreslås adresseret.
 - *Ændringer i planen:* **Ja.** Side 47, afsnit 4: "Målet om af afskaffe hjemløshed i København forudsætter, at der både bygges flere skæve boliger, og at der bygges billige-små boliger, **der er betalbare for borgere med de laveste indkomster, samt plejeboliger til udsatte ældre.**"
- Rådet ønsker bedre adgang til sundhedsydelser for udsatte borgere. Dette kan inkludere etablering af "sundhedssatellitter" og andre opsøgende sundhedstilbud i samarbejde med Regionen.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen sætter de overordnede rammer for placering af bl.a. syge- og lægehuse, mens mindre enheder med sundhedsfaciliteter vil

kunne indpasses i langt størstedelen af byen i overensstemmelse med rammerne for anvendelse. Decideret opsøgende arbejde på sundhedsområdet i form af mobile enheder i byrum, på vejareal mv. reguleres ikke i kommuneplanen og kan således udvikles uden behov for planmæssige ændringer.

- *Ændringer i planen:* Nej.
- Rådet støtter initiativerne til at fremme kollektiv trafik og cykelinfrastruktur. Rådet ønsker, at der arbejdes med alternative forsøg, f.eks. gratis kollektiv trafik for udsatte borgere og udlån af skrottede cykler.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen noterer sig bemærkningerne, der dog er uden for kommuneplanens resort.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Rådet opfordrer til en mere direkte inddragelse af den udsatte borgergruppe, der normalt ikke deltager på eget initiativ, når det kommer til indretningen af byens rum. Rådet ønsker, at byens udsatte bliver hørt ifm. kommuneplanstrategi, kommuneplan samt lokalplaner – Udsatterådet tilbyder at hjælpe hermed.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen noterer opfordringen, og bemærker at det er hensigten under den offentlige høring af kommuneplanen at forsøge at nå ud til målgrupper, der normalt ikke deltager i høringsprocesser. Udsatterådet vil blive inviteret til at deltage i et konkret arrangement.
 - *Ændringer i planen:* **Imødekommes. Forslaget kan ikke implementeres i kommuneplanen, men løftes i planlægningen af den offentlige høring af planen.**

Ungerådet KBH (10)

- Rådet fremhæver en række initiativer fra kommuneplanen, som de ønsker gennemført for at bidrage til en bedre og mere velfungerende by herunder 15-minutters byen, et balanceret boligmarked, byggeri af boliger herunder almene- og ungdomsboliger samt mangfoldighed og inklusion for bl.a. socialt udsatte, grøn og klimavenlig omstilling, højne biodiversiteten, sikkerhed og tryghed i trafikken og optimale forhold for cyklister.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen noterer rådets bemærkninger, som er i overensstemmelse med kommuneplanens byvision.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

Ældrerådet (11)

- Ældrerådet opfordrer til, at det specificeres, hvad der forstås ved en familiebolig, så det er tydeligt hvilke borgergrupper, der er målgruppen til familieboliger.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanforslagets side 64 indeholder en oversigt over boligtyper: familieboliger, ungdomsboliger, bofællesskaber samt botilbud og boliger til borgere med nedsat fysisk og psykisk funktionsevne og socialt udsatte boliger. Den sidste gruppe dækker også over plejeboliger. Familieboliger skal således forstås som boliger, der ikke er forbeholdt særlige aldersgrupper eller grupper med særlige behov mv. Familieboliger kan både være små og store og kan bestå af både enlige, par uden børn og børnefamilier.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Ældrerådet mener ikke, at kommuneplanen afspejler den store og voksende gruppe af ældre borgere. Ældrerådet ønsker, at kommuneplanen i højere grad har fokus på de ældre borgere i byen, herunder et særskilt afsnit om byens udvikling fra et ældreperspektiv.

- *Forvaltningens bemærkning:* I kommuneplanen er der ikke særskilte afsnit for hver aldersgruppe blandt borgerne, men byens forskellige aldersgrupper er derimod skrevet ind under kommuneplanens emner løbende.
- *Ændringer i planen:* Nej.
- Ældrerådet ønsker et større fokus på sundhedsfremmende tiltag i alle kommuneplanens udviklingsområder.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen noterer sig bemærkningen, og henviser til kapitel 5 "En sund klimaby med plads til natur, kultur og fritid" hvor der er redegjort hvordan sundhed indgår i byudviklingen af København.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Ældrerådet ønsker tilføjelse om seniorbofællesskaber på side 9, spalte 2, 3. afsnit: "Nye rammer for bofællesskaber og ønsker til at byens bygherrer arbejder med nye boformer", **herunder seniorbofællesskaber**.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Økonomiforvaltningen bemærker, at kommunen arbejder for nye ramme for mange typer af bofællesskaber, herunder for seniorbofællesskaber.
 - *Ændringer i planen:* Ja. Side 9, spalte 2, 3. afsnit: "Nye rammer for bofællesskaber **for bl.a. seniorer** og ønsker til, at byens bygherrer arbejder med nye boformer.
- Ældrerådet ønsker at tilføje uddybende tekst til afsnittet "Hovedstadsområdet vokser" på side 16, spalte 2, nederst: **"Tal fra Status København 2023 viser at, fra 2023 til 2033 forventes en kraftig stigning på 53 pct. I antallet af borgere over 80 år. Antallet af 65 til 79-årige forventes også at stige, særligt i slutningen af perioden."**
 - *Forvaltningens bemærkning:* Afsnittet "Hovedstadsområdet vokser" beskriver de overordnede tendenser som driver befolkningsudviklingen i København mv. Befolkningsvækstens fordeling på forskellige aldersgrupper er beskrevet i afsnittet "Sammenhængende by" på side 59, der bl.a. viser den årlige vækst i indbyggere over 65 år. I kommuneplanforslaget er der desuden flere henvisninger til, at der er behov for boliger til byens ældre.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Ældrerådet ønsker en tilføjelse i afsnit om regionalt samarbejde og supercykelstier på side 14, spalte 1, nederst: "At København samarbejder med de øvrige kommuner i hovedstadsområdet og Region Hovedstaden om at etablere et samlet net supercykelstier med henblik på at skabe god fremkommelighed og **sikkerhed** for cykler over længere distancer"
 - *Forvaltningens bemærkning:* Rådets ønske om en tilføjelse til formuleringen ligger i tråd med kommuneplanens mål.
 - *Ændringer i planen:* Ja s. 14, spalte 1 nederst ændres til "At København samarbejder med de øvrige kommuner i hovedstadsområdet og Region Hovedstaden om at etablere et samlet net supercykelstier med henblik på at skabe god fremkommelighed **og sikkerhed** for cykler over længere distancer.
- Ældrerådet ønsker en tilføjelse i afsnit om cykelinfrastruktur på side 28, spalte 3: "Vi skal derfor fortsat udbygge cykelinfrastrukturen og prioritere cyklen som en central **og sikker transportform for børn og ældre**."
 - *Forvaltningens bemærkning:* Rådets ønske om en tilføjelse til formuleringen ligger i tråd med kommuneplanens mål.
 - *Ændringer i planen:* Ja s. 28, spalte 3 ændres til "Vi skal derfor fortsat udbygge cykelinfrastrukturen og prioritere cyklen som en central **og sikker** transportform **for børn og ældre**, der kan styrke folkesundheden, betjene boligområder og binde Københavns forskellige bydele bedre sammen.

- Ældrerådet ønsker en tilføjelse i afsnit omkring mobilitet på side 30, spalte 1, nederst:
"Mennesker med handicap **og ældre mennesker** skal have mulighed for at benytte byen på lige fod med andre".
 - *Forvaltningens bemærkning:* Rådets ønske om en tilføjelse til formuleringen ligger i tråd med kommuneplanens mål.
 - *Ændringer i planen:* Ja s. 30, spalte 1 nederst ændres til "Mennesker med handicap **og ældre mennesker** skal have mulighed for at benytte byen på lige fod med andre.
- Ældrerådet ønsker en tilføjelse i afsnit omkring parkering på side 36, spalte 1, 2. afsnit:
"Parkeringsnormerne for biler er opdelt efter funktion, fx boliger, erhverv, grundskole, ungdomsboliger, **plejehjem, hospitaler** mm. Parkeringsnormerne afspejler de forskellige anvendelsers parkeringsbehov og kommunens ambition om færre biler i byen."
 - *Forvaltningens bemærkning:* Plejehjem tilføjes til eksemplerne i afsnittet. Hospitaler tilføjes ikke, da der ikke er fastsat en konkret parkeringsnorm for disse.
 - *Ændringer i planen:* Ja s. 36, spalte 1, 2. afsnit ændres til "Parkeringsnormerne for biler er opdelt efter funktion, fx boliger, erhverv, grundskole, ungdomsboliger, **plejecentre/-boliger, hospitaler** mm.
- Ældrerådet bemærker, at Boligredøgørelsen 2023 ikke har analyser om boliger til ældre og efterspørger en analyse af boliger til ældre i den eksisterende boligmasse.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Økonomiforvaltningen bemærker, at Boligredøgørelsen 2024 vil indeholde en analyse af boliger til ældre. Analysen består primært af en spørgeskemaundersøgelse blandt seniorer og ældre i Københavns Kommune. Boligredøgørelsen 2024 udkommer til oktober 2024.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Ældrerådet er positive over planlægning for plejehjem på Christianshavn, og foreslår etablering af plejehjem på Christiania i forbindelse med bygning af almene boliger.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer. Indholdet af høringssvaret reguleres ikke i kommuneplanlægningen. Valget af boligtype for de kommende almene boliger på Christiania påhviler det boligselskab, der etablerer boligerne.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Ældrerådet ønsker at sundhed i byudvikling fylder mere i kommuneplanen, herunder med fokus på forebyggelse og kommunens indretning af byens rum i et forebyggelsesperspektiv. Ældrerådet foreslår følgende tilføjelse til overskrift på side 48, spalte 2: "Sundhed **og forebyggelse** skal være en del af byudviklingen".
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen noterer sig bemærkningen, og henviser til kapitel 5 "En sund klimaby med plads til natur, kultur og fritid" hvor der er redegjort hvordan sundhed indgår i byudviklingen af København. Det er forvaltningens vurdering, at der som led i omtalen om væsentligheden af sundhed i byudviklingen er taget højde for at dette har en forebyggende effekt for borgerne i byen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Ældrerådet undrer sig over, at der ikke forholdes til den private boltværksejere i forbindelse med tilgængelighed til byens blå områder.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Der gælder ikke særlige bestemmelser for boltværker bestemt af deres ejerform. Kommunens varetagelse af adgangen til havnepromenader og andre strækninger langs vandet i kommune- og lokalplanlægning følger de samme målsætninger. Der er dog uanset ejerform ikke handleligt som følge af planlægning, og det vil derfor som udgangspunkt kun være i forbindelse med byudvikling og andre tilladelseskævende byggeprojekter, at regler om åben adgang til boltværker og i øvrigt langs vandet får virkning.

- *Ændringer i planen:* Nej.
- Ælde­rå­det øns­ker at til­gæn­gelig­hed bør un­der­streges som en nød­ven­dighed for lige ad­gang til byens blå og grønne om­rå­der, herunder konkret øns­ke om flere bæn­ke.
 - *For­valtnin­gens be­mærkning:* Det er natu­rligvis øns­keligt, at opholds­mulig­hederne i byens blå og grønne om­rå­der er så gode som muligt og også om­fatter sid­de­mulig­heder. Det er dog ikke muligt at stille krav om flere bæn­ke med hjemmel i plan­loven. Antallet af bæn­ke i kom­mu­nalt ejede om­rå­der og byrum er primært et spørg­smål om til­strækkelig øko­nomi til an­skaf­felse og ved­ligehol­delse, og det ind­går der­for i den kom­mu­nale bud­get­lægning snarere end i plan­lægning på grund­lag af plan­loven.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Ælde­rå­det øns­ker en til­fø­jelse til sætning om kultur- og fritidstilbud på s. 96, spal­te 1, nederst: "Når man ser på bor­ger­nes ad­gang i Kø­ben­havn til offentlige kulturtilbud, idræts­faciliteter, tilbud til børn, unge **og ældre**, faciliteter til forenings­livet..."
 - *For­valtnin­gens be­mærkning:* Til­fø­jelsen imøde­kommes.
 - *Ændringer i planen:* Ja s. 98, spal­te 2 øverst ændres til "Når man ser på bor­ger­nes ad­gang i Kø­ben­havn til offentlige kulturtilbud, idræts­faciliteter, tilbud til børn, **og unge og ældre**, faciliteter til forenings­livet..."
- Ælde­rå­det øns­ker, at byens historiske kirker nævnes som en del af byens kultur­arv.
 - *For­valtnin­gens be­mærkning:* Kø­ben­havns kirker, hvoraf nogle er hundredvis af år gamle, er en vigtig del af byens kultur­arv. Kom­mu­neplan 2024 har dog ikke en selv­stændig ud­pegning af byens kirker som kultur­arv, hvorfor der ikke er an­ledning til specifikt at nævne kirkerne i hovedstrukturen. Be­varing af kirkebygninger er dertil primært en statslig regu­lering, idet aktive kirkebygninger er reguleret i lov om folke­kir­kens kirkebygninger og kirkegårde, hvor bygningernes kultur­værdier sikres til en grad svarende til en byg­ningsfredning. Kirkebygninger, der er over­gået til private formål, ud­peges til bevarings­værdige i kom­mu­neplanen, så­fremt deres bevarings­værdi vurderes til 'høj' efter SAVE-metoden.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Ælde­rå­det øns­ker, at der frem­går, at Kø­ben­havn har et ef­terslæb ift. andre kom­mu­ner ang. ad­gangen til idræts­faciliteter, herunder især svømme­haller. Rådet op­fordrer til, at mulig­heden for at opvarme svømme­haller med grøn energi un­dersøges.
 - *For­valtnin­gens be­mærkning:* For­slaget er i overens­stemmelse med Kom­mu­neplan 2024, idet det på s 96, spal­te 2, første afsnit, allerede frem­går, at kom­mu­nen har et ef­terslæb på idræts­faciliteter ift. andre kom­mu­ner. Svømme­haller falder ind under denne definition. For­slaget til opvarmning af svømme­haller med grøn energi er no­teret, men hen­vises til de konkrete an­lægs­projekter, da det ikke er en del af kom­mu­neplanen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

Lokaludvalg

Amager Vest Lokaludvalg (12)

- Lokaludvalget øns­ker at sidestille bio­diversitet og bynatur med boligudbygningen i rækkefølgeplanen. Lokaludvalget mener, at foruden boligudbygning, er det vigtigt at sikre en god by- og natu­r­kvalitet, når nye om­rå­der udvikles. Lokaludvalget foreslår, at der til­fø­jes et afsnit i kom­mu­neplanens retningslinjer for rækkefølgeplanlægning om "Grøn rækkefølgeplan". Rækkefølgeplanlægningen skal sikre plads til og spredning af byens bynatur, der modvirker nedgang i planter og arter og indfrier Kø­ben­havns Kom­mu­nes Bio­diversitets­strategi. Ved

udpegningen af nye byudviklingsområder skal bynaturen indgå som et parameter på lige fod med bolig – og erhvervsbyggeri samt infrastruktur.

- *Forvaltningens bemærkning:* Med budget 2024 er der afsat midler til at gennemføre en screening af potentialeområder for biodiversitet i København. Analysen igangsættes før sommerferien 2024, og vil indbefatte en screening af samtlige arealer i kommunen herunder byudviklingsområderne. Resultatet fra screeningen skal bl.a. indgå i det partnerskab om biodiversitet, som Københavns Kommune d. 22.5.24 har indgået med de 19 største grundejere, således parterne i fællesskab kan se på, hvor der kan skabes bedre og/eller mere biodiversitet. Endelig har Københavns Kommune en arealplan for grønne områder, hvor der til de årlige budgetforhandlinger er muligt at prioritere i investeringer i nye grønne områder.
- *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget foreslår, at bestemmelser om huludfyldning og randbebyggelse udgår, da bestemmelserne medvirker til en uhensigtsmæssig fortætning og forringelse af bykvaliteten for bydelens beboere og byens sjæl. Lokaludvalget foreslår at ændre kommuneplanens generelle bestemmelser fsva. "Særlige bebyggelsesforhold", således at de nuværende særlige bestemmelser om huludfyldning og randbebyggelse udgår. I stedet indsættes en ny særlig bestemmelse, der skaber plads til lommeparker og grønne byrum: **Grøn huludfyldning: I ikke lokalplanlagte områder tilstræbes der at etablere grønne byrum og lommeparker på ubebyggede ejendomme langs vejforløb og gader.**
 - *Forvaltningens bemærkning:* Med muligheden for huludfyldning/randbebyggelse gives grundejere, der af forskellige årsager har en lavere udnyttelsesgrad af deres grund end deres naboer, en mulighed for at opnå lige vilkår med naboerne. Det sker ud fra et udgangspunkt om karrébyen med dens sluttede randbebyggelse og bagvedliggende skærmede gårdrum som en af Københavns værdifulde bebyggelsesstrukturer. Der kan dog tages hensyn til særlige kulturhistoriske kvaliteter, hvis den eksisterende lavere bebyggelse er af særlig værdi, således at den skønnes vigtig at bevare. Generelt tilstræbes det, at de eksisterende bydele, der allerede rummer god kollektiv trafikbetjening, offentlige og private tilbud og faciliteter etc. udnyttes og understøttes ved også at muliggøre boliger her. Nye boliger ved huludfyldning i den eksisterende by kan også medvirke til en bedre blanding af boligtyper, da nye boliger giver et supplement i forhold til størrelse, ejerform mv. og i modsætning til de fleste ældre ejendomme bygges opfylder krav til handicaptilgængelighed. Til ideen om i stedet at kræve private ejendomme med lav udnyttelse udlagt til offentlige byrum skal bemærkes, at dette ikke vil bidrage til opfyldelse af kommuneplanens mål for adgangen til grønne områder, da det vil være tilfældigt, om det sker i områder med god dækning eller i områder, hvor målene for adgang til grønne og blå områder ikke er opfyldt. Det vil endvidere ikke kunne opnås med planlægning (der ikke medfører handlepligt), men kun med kommunalt opkøb af de pågældende ejendomme.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget foreslår, at der indføres begrønningsprocent for alle rammeområdetyper i KP24. Fastlæggelsen af den konkrete begrønningsprocent skal ske i samarbejde med faglige aktører som DN eller lignende og med henblik på at skabe højere bykvalitet, mere bynatur og muligheder for klimatilpasning, herunder indtænkning af varme-ø-effekt.
 - *Forvaltningens bemærkning:* I forslag til Kommuneplan 2024 beskrives det, at friarealerne skal gøres så grønne som mulige i de enkelte planer. Det understreges desuden i rammerne vedr. friarealer, at der fremover vil kunne stilles flere krav i lokalplaner til kvaliteten af det grønne (vækstvilkår). Der fastsættes med Kommuneplan 2024 ikke en begrønningsprocent, da konsekvenserne heraf ikke er afdækket. Det er allerede i dag muligt, i en lokalplan, at fastsætte en grad af begrønning, som er baseret på en konkret vurdering i den enkelte sag. Den mulighed har også været der før ændringen af planloven med virkning fra 1. januar 2024 og består fortsat. Det bemærkes,

at Plan- og Landdistriktsstyrelsen har meddelt, at der vil komme en statslig vejledning om, hvordan lovgivningen skal fortolkes og anvendes. Et arbejde i Københavns Kommune vil med fordel kunne tage udgangspunkt i en sådan vejledning og der vil til den tid blive taget stilling til, hvordan forvaltningerne fastlægger og implementerer den nye mulighed.

- Ændringer i planen: Ja, den politiske hovedstruktur opdateres med følgende (side 93):
"Med ændringen af planloven, som trådte i kraft den 1. januar 2024, er der blevet mulighed for at fastsætte en begrønningsprocent for friarealer i kommuneplanen, som skal danne udgangspunkt for lokalplanlægningen. I tilknytning hertil er det muligt i lokalplanlægningen at stille krav til kvaliteten af bynatur. Formålet er at fremme etablering af bedre bynatur, og at den bliver levedygtig på lang sigt.
Økonomiforvaltningen vil, sammen med Teknik- og Miljøforvaltningen, i 2024 undersøge, hvordan de nye bestemmelser kan indgå i kommende kommune- og lokalplanlægning. Københavns Kommune afventer en statslig vejledning om, hvordan lovgivningen skal fortolkes og anvendes og vil derefter implementere de nye muligheder i planlægningen."
- Lokaludvalget foreslår, at der formuleres en ny retningslinje, der skal sikre nye grønne forbindelser, korridorer og faunapassager i byen. Fsva. Amager Vest foreslår følgende forbindelser udpeget: Amagerbanen, Havneparken-En ny Kigkurren Plads, Amager Fælled, Peder Lykkes Vej, og Amager Fælled/Kalvebod Fælled.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen indeholder allerede retningslinjer for økologiske forbindelser på et overordnet, bydækkende niveau. En vurdering af, hvor der lokalt i alle bydele er plads, egnede vækstforhold mv. til at etablere beplantning, passager for dyr mv. i konkrete forbindelser må for at være realiserbar ske på et detaljeringsniveau, der ikke hører hjemme i kommuneplanen. Det vurderes ikke hensigtsmæssigt at betinge etablering eller øget begrønning af lokale forbindelser af en forudgående udpegning i kommuneplanen, der har en 4-årige revisionsperiode.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker en højere kvalitet af bynaturen og foreslår, at planlovens nye muligheder for at stille krav om naturkvalitet i lokalplanlægningen udnyttes. Lokaludvalget foreslår en ny retningslinje eller uddybning af eksisterende under "Bynatur og byens grønne træk", hvori der stilles krav om kvaliteten af bynatur i lokalplanlægningen, så den lever op til målsætningerne i Københavns Kommunes Biodiversitetsstrategi. Endvidere foreslår lokaludvalget en screening af potentialet for dobbeltudnyttelse af arealer i byen, herunder begrønning af idrætsarealer og aktivering af åbne grønne områder, der kommer både naturen og idrætslivet til gode.
 - *Forvaltningens bemærkning:* I forslag til Kommuneplan 2024 beskrives det, at friarealerne skal gøres så grønne som mulige i de enkelte planer. Det understreges desuden i rammerne vedr. friarealer, at der fremover vil kunne stilles flere krav i lokalplaner til kvaliteten af det grønne (vækstvilkår). Der fastsættes med KP24 ikke en begrønningsprocent, da konsekvenserne heraf ikke er afdækket. Det er allerede i dag muligt, i en lokalplan, at fastsætte en grad af begrønning, som er baseret på en konkret vurdering i den enkelte sag. Den mulighed har også været der før ændringen af planloven med virkning fra 1. januar 2024 og består fortsat. Det bemærkes, at Plan- og Landdistriktsstyrelsen har meddelt, at der vil komme en statslig vejledning om, hvordan lovgivningen skal fortolkes og anvendes. Et arbejde i Københavns Kommune vil med fordel kunne tage udgangspunkt i en sådan vejledning og vil kunne ske i en arbejdsgruppe på tværs af forvaltninger, men den konkrete beslutning om proceduren bør afvente vejledningen. Med budget 24 er der afsat midler til at gennemføre en screening af potentialeområder for biodiversitet i København. Analysen igangsættes før sommerferien 2024, og vil indbefatte en screening af samtlige arealer i kommunen samt forskellige typer kommunale arealer, herunder grønne områder og idrætsfaciliteter.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

- Lokaludvalget ønsker at understøtte den blå biodiversitet i havnen og sikre bedre sammenhæng mellem byens grønne og blå elementer. Lokaludvalget foreslår, at der udarbejdes en ny retningslinje, der formulerer en række principper for, hvordan den blå biodiversitet skal understøttes, når der bebygges og udarbejdes lokalplaner ved og omkring havnen. Som udgangspunkt for lokalplanlægning i zonerne langs kaj- og vandkanter omkring Sydhavnen foreslås i lyset af de nye muligheder i Planloven, at der kommuneplanen annonceres udarbejdelse af en strategi for benyttelse og beskyttelse af Sydhavnen samt for at optimere spredning af flora og fauna i og tværs af Sydhavnen.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Planlovens nye muligheder for regulering af vandarealer (søterritoriet) omfatter som udgangspunkt ikke biologisk og kemisk kvalitet, der er reguleret i vandplanlægningen (med hjemmel i anden lovgivning). Kommuneplanen respekterer denne planlægning, der er en statslig kompetence. Lokalplaner for anvendelser på land vil også kunne udstrækkes til at omfatte anvendelser af vandareal. Da søterritoriet per definition ikke er del af ejendom på land, vurderes der dog ikke være mulighed for at knytte vilkår om vandarealer til lokalplaner som fællesanlæg. Det betyder, at der som hovedregel ikke vil være handlepligt for anvendelser mv. på vandarealerne. Dyre- og plantearters mulighed for at krydse et vandområde vurderes ikke at være et forhold, der kan reguleres med planlovens bestemmelser om vandarealer. Denne krydsning af vandet må formodes i mindre grad at ske i vandet og i højere grad i luftrummet eller på eksisterende faste konstruktioner over vandet.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker et tæt samarbejde mellem kommunerne i hovedstaden om koordinering af bolig- og erhvervsudbygningen i hovedstadsområdet, og finder ikke at Københavns Kommune har sikret dette i forbindelse med udarbejdelse af forslag til Kommuneplan 2024. Lokaludvalget foreslår at ændringer i rækkefølgeplan forudsætter kortlægning af byggemuligheder i hovedstadsområdet, herunder planmæssig stillingtagen til om byggemuligheder med fordel kan placeres i allerede eksisterende byudviklingsområder i omegnskommuner. Foruden boligprisudvikling skal klima og CO₂-udledning indgå som et vurderingsparameter. Fremtidige ændringer i kommuneplanens rækkefølgeplan skal ske i et samarbejde med omegnskommunerne og en vurdering af regionale konsekvenser.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommunerne er forpligtet på, at kommuneplanlægningen skal ske på grundlag af en vurdering af udviklingen i hovedstadsområdet som helhed og at hovedprincipperne i den overordnede fingerbystruktur videreføres., jf. Fingerplan 2019 (Landsplandirektiv for hovedstadsområdets planlægning). Det indebærer bl.a., at byudvikling af regional betydning skal ske inden for fingerbystrukturen og koordineres med udbygning af hovedstadsområdets overordnede infrastruktur med særlig hensyntagen til den kollektive trafikbetjening. Forslag til Kommuneplan 2024 redegør på den baggrund for befolkningsvæksten i hele hovedstadsområdet og giver eksempler på udviklingsprojekter i hovedstadsregionen. Kommuneplanforslaget peger på det regionale behov for arealer til boliger og erhverv, herunder på udfordringerne for bl.a. håndværkserhverv i Københavns Kommune og omegnskommuner, når traditionelle erhvervsområder omdannes til områder med boliger og serviceerhverv. Kommuneplanforslaget udlægger arealer til byudvikling, som skal imødekomme den forventede befolkningsvækst i planperioden. Kommuneplanforslaget retter desuden fokus på hvordan håndværkserhverv bedre kan integreres i nye byområder, således at disse ikke alene skal lokaliseres i omegnskommuner mv. Kommuneplanforslagets fokus på at udvikle tætte og funktionsintegrerede byområder, der betjent af kollektiv trafik, understøtter en bæredygtig udvikling, hvor hensynet til klima og CO₂-udledning står centralt. Det understøttes af flere analyser, som peger på, at tætte byer er mest klimavenlige og at københavnere bor på mindre plads og kører mindre i bil end andre danskere.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

- Lokaludvalget foreslår en ændring af de eksisterende generelle rammebestemmelser for friarealer. De ønsker, at friarealer ved nybyggeri af boliger og institutioner, som skoler, daginstitutioner, plejehjem o.lign., udelukkende placeres på terræn. Årsagen er, at friarealer på tag ofte er uanvendelige til ophold, da det blæser og adgangen til bynatur er begrænset. Det foreslås konkret, at hævede dæk, tagterrasser og taghaver kan ikke indgå i friarealberegningen
 - *Forvaltningens bemærkning:* Det er erfaringsmæssigt vanskeligt at få plads til alle friarealer til nye institutioner som skoler og daginstitutioner på terræn, særligt i den tætte by, hvorfor der i de fleste nybyggerier ofte etableres en del af friarealet på tag. Der arbejdes i planlægningen af de konkrete projekter for daginstitutioner med, at maksimalt 30 % af friarealet etableres på tag mv. Nye krav til byggeriers CO2-aftryk kan dog betyde, at en større andel af eller hele friarealet til institutioner som skoler og daginstitutioner placeres på terræn. Der er til Kommuneplan 2024 udarbejdet en analyse af friarealerne til de senest etablerede daginstitutioner og skoler, der bl.a. undersøger friarealernes placering på hhv. terræn og tag ([Link til analyse](#)). På baggrund af analysen og for at sikre fleksibiliteten i projekterne anbefales det ikke at stille krav til den maksimale procentuelle andel af friareal, der kan etableres på tag/dæk i Kommuneplan 2024, da en fast grænse kan gøre det sværere at løse det konkrete kapacitetsbehov, fordi færre placeringer kan opfylde kravene. Derudover er der risiko for, at højere krav til friareal på terræn ikke nødvendigvis udløser mere anvendeligt lege- og opholdsareal i terræn.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget foreslår, at der skabes bedre rammer for indendørs affaldssortering. Det foreslås, at der skal afsættes plads til kildesortering indendørs i den enkelte ejendom ved nybyggeri, byfornyelse og byomdannelse, ligesom der skal afsættes plads til, at erhverv kan kildesortere.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommunen regulerer affaldshåndtering ved sin Affaldsplan. Løbende har kravene til kildesortering udviklet sig, hvorfor pladskravene er øget. Forvaltningen anbefaler derfor, at krav hertil fortsat alene sker med Affaldsplanen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker særlig fokus på kommuneplanens muligheder for at fremme muligheder og fremkommeligheden for borgere og besøgende med et handicap. Lokaludvalget forslår, at det indsættes et nyt kapitel i hovedstrukturen under titlen "Inklusion og lige adgang for alle". Lokaludvalget foreslår, at der indføres en ny retningslinje i kommuneplanen, der fastlægger principper for lokalplanlægningen så der vil være indtænkt bedst mulige vilkår og fremkommelighed for handicappede.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen sætter flere steder fokus på, at København skal være en by for alle, bl.a. ud fra principperne om universelt design og med gode fremkommelighedsmuligheder for borgere og besøgende med et handicap. Det gælder bl.a. i afsnittet "En tilgængelig by for alle". Dette fokus vil naturligvis også gælde i lokalplanlægningen, når forskellige hensyn skal afvejes for at finde de bedste løsninger, og i kommunale projekter for byrum, veje mv. For så vidt angår konkrete krav til byggeri og til udformning af dertil hørende ubebyggede arealer er det primært bygningsreglementet, der er bestemmende for, hvordan vilkår og fremkommelighed for personer med handicap tilgodeses. Disse regler gælder således også i de mange situationer, hvor der bygges uden lokalplan eller på grundlag af gældende lokalplaner. Der vurderes ikke at være grundlag for en specifik retningslinje, da hjemmelen til krav i alt væsentligt ligger i bygningsreglementet. Da kravene til byggeriet på dette område løbende er skærpet, er langt de fleste nye boliger egnede for personer med handicap, således at andelen af den københavnske boligmasse, der er egnet til denne gruppe, er øget.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

- Lokaludvalget foreslår, at der tilføjes en særlig bemærkning til kommuneplanramme R19.B.10.60 Ørestad Bella Center: **"Området skal udvikles som forsøgsområde for byudvikling med fokus på universielt design, inklusion og lige adgang for alle. Der skal sikres gode forbindelser for cykler og gående til de omkringliggende områder, herunder på tværs af Vejlands Alle. Samtidigt skal fælleden og blå kanaler indtænkes som et element i byudviklingen. Udviklingen af kvarteret skal desuden ske med fokus på at skabe en blandet og levende by med attraktivt handels-, fritids-, erhvervs- og byliv. Visionerne skal indtænkes som en del af lokalplanlægningen i dialog med grundejer"**.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer. Økonomiforvaltningen bemærker, at særlige bemærkninger i kommuneplanrammerne som udgangspunkt omhandler konkrete bebyggelsesmæssige forhold, såsom bebyggelsesprocenter, fordeling af anvendelser eller bygningshøjder. Etablering af "forsøgsområder" og lignende kan ikke reguleres med den kommunale planlægning. De overordnede mål for udvikling af byen, som lokalplanlægningen skal indrettes efter, er beskrevet i kommuneplanens retningslinjer. Udvikling af området med det ønskede fokus kan adresseres overfor grundejeren i den videre lokalplanproces.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker at udviklingen af Ørestad i højere grad sker med henblik på at skabe en god og blandet bydel med et aktivt byliv. Lokaludvalget foreslår, at der tilføjes en særlig bemærkning til kommuneplanramme R19.C.10.13 Ørestad Syd: **"Lokalplanlægningen skal ske med fokus på at skabe et blandet bykvarter med stor variation i erhvervsfunktioner og med blandende boliger, handel, åbne stueetager og et godt kultur- og fritidsliv"**.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer. Økonomiforvaltningen bemærker, at særlige bemærkninger i kommuneplanrammerne som udgangspunkt omhandler konkrete bebyggelsesmæssige forhold, såsom bebyggelsesprocenter, fordeling af anvendelser eller bygningshøjder. Lokaludvalgets ønsker til udvikling af kvarteret vurderes allerede at være beskrevet i kommuneplanens retningslinjer og rummet i dens rammer, som lokalplanlægningen skal indrettes efter. Udvikling af området med det ønskede fokus kan lokaludvalget adressere overfor grundejeren i den videre lokalplanproces.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker at sikre byens nuværende grønne rum, lommeparker og rekreative arealer. Derfor foreslår lokaludvalget at rammebetegnelsen for en række grønne byrum er overensstemmelse med den faktiske anvendelse. Følgende kommunale grønne arealer, parker og opholdsarealer foreslås udlagt til O1-ramme: Forpladsen til Sundby Station på Digevej (matrikel 7000c), Grønne parkarealer langs Fussingsvej og radisevej (matrikel Sundbyvester, København 1001a), krav om en grøn forbindelse mellem Sturlasgade og Islands Brygge genindføres, hjørnet af Røde Mellemvej og Grønjordsvej.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanrammerne inddeles i større, sammenhængende arealer med lignede hovedtræk, karakteristika og hovedanvendelser. Områder til offentlige formål - såkaldte O-rammer - udpeges typisk til større parker, idræts- og fritidsanlæg, kirkegårde mv. Mindre parker, forbindelser og byrum kan også etableres indenfor andre rammetyper eller på tværs af forskellige rammetyper. Krav om etablering af specifikke anlæg, herunder begrønnede byrum sikres ved detailplanlægning i lokalplaner og byggesagsbehandling, der begrænser og/eller præciserer anvendelsesmulighederne og udformningen af områderne. Rammetyperne, der i dag omfatter de overfornævnte lokationer, forhindrer hverken tilstedeværelsen af eksisterende grønne byrum eller en fremtidig etablering af stiforbindelser, lommeparker eller lignede. Det samme gælder for området ved Snorresgade/Kigkurren, der i Kommuneplanen 2019 blev ændret fra en O-ramme til en C-ramme for at muliggøre udvidelsen af en daginstitution i området. Her forhindrer den gældende C-

ramme ikke, at de visioner som bl.a. lokaludvalget har fremlagt for området kan realiseres i henhold til eksisterende og/eller supplerende lokalplan.

- *Ændringer i planen:* Nej.

Amager Øst Lokaludvalg (13)

- Lokaludvalget mener, at mange af de udfordringer, der er i Københavns Kommune med bl.a. flere biler, dyrere boliger og pres på kommunale faciliteter kun kan løses gennem et tæt og velorganiseret samarbejde med omegnskommunerne, hvilket mangler i planstrukturen.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen er enig i, at det er væsentligt med et godt samarbejde på tværs af kommunerne i forhold til byudviklingen af hovedstadsområdet, og henviser til, at Fingerplanen fastlægger de overordnede rammer for kommuneplanen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Et mindretal i lokaludvalget mener, at der lægges op til alt for meget byggeri i forhold til den forventede befolkningsvækst. Der planlægges 40.000 nye boliger de næste 12 år - ifølge KP24's egen vækstprognose bør det kun være 30.000, mens Danmarks Statistik forventer en vækst i København, så man kan nøjes med 20.000 nye boliger.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Københavns Kommunes befolkningsprognose indeholder en højere forventning til nettotilflytningen sammenlignet med Danmarks Statistiks prognose, fordi der i kommunens prognose tages højde for atypiske flyttemønstre under corona. I "Baggrundsanalyse om rækkefølgeplanen i Kommuneplan 2024" vurderes det, at hvis alle nye familier skal bo i egen bolig, er der behov for ca. 34.000 nye boliger. For at modvirke boligprisstigninger og for at kompensere for tidligere års underproduktion af mindre boliger anbefales det at fastlægge et mål om 40.000 nye boliger. Kommuneplanens mål for boligbyggeriet vurderes på den baggrund af være afstemt med forventningerne til befolkningsudviklingen og ønskerne om at modvirke de høje stigninger i boligpriser, som har kendetegnet boligmarkedet gennem mange år.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget finder det vigtigt, at der både bygges familieboliger til børnefamilierne og mindre boliger på ca. 60 m². Lokaludvalget synes, at det er spændende med de foreslåede mikroboliger, men mener, at det kræver en form for bofællesskaber, hvor der er fællesrum/opholdsarealer. Med en stor ensomhedsproblematik i byen kunne det være spændende at eksperimentere med forskellige former for boligbyggeri.
 - *Forvaltningens bemærkning:* De foreslåede boligstørrelsesbestemmelser sikrer, at der både kan bygges mindre boliger og større boliger til børnefamilier m.fl. Bestemmelserne giver desuden gode muligheder for at opføre bofællesskaber. Det fremgår, at mikroboliger kun vil kunne muliggøres gennem udarbejdelse af kommuneplantillæg, hvor der konkret tages stilling til løsninger på boligernes indretning og kvalitet mv. Her vil fokus på fællesskab og fælles faciliteter kunne indgå.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget mener, at København halter bagefter med idrætsfaciliteter og finder det vigtigt, at der i forbindelse med byggeri af nye boliger afsættes plads til kultur- og idrætsfaciliteter samt grønne områder.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forslaget er i overensstemmelse med hensigten i forslag til Kommuneplan 2024 idet der både i nye og eksisterende områder arbejdes for at reservere, opkøbe og udvikle arealer til kultur- og fritidsformål. Kommuneplan 2024 indeholder desuden bestemmelser for særlige bebyggelsesforhold for at fremme kulturelle formål og idræt m.m. I lokalplaner kan den maksimale bebyggelsesprocent således overskrides med op til 10 procent (fx fra 110 til 120 eller fra 150 til 160), hvis dette

etageareal benyttes til kulturelle formål, primært af publikumsorienteret art, eller til idrætsformål.

- *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget anbefaler, at infrastrukturen, herunder især trafikplanlægningen, udarbejdes i samarbejde med de omkringliggende kommuner.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Københavns Kommune og hovedstadsområdet overordnede infrastruktur planlægges efter fingerplanens principper. Københavns Kommune samarbejder allerede med relevante omegnskommuner vedr. større infrastrukturprojekter som eksempel udbygning af metronettet og busplanlægning. Hertil bemærkes, at København i 2024/2025 samarbejder med de øvrige 28 kommuner i Kommunekontaktråd Hovedstaden og Region Hovedstaden om en fælles analyse af mobiliteten i hovedstadsområdet.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker at fastholde bygning af et P-hus overfor Øresund Metrostation. Gerne med flere funktioner, som fx sammen med småerhverv og/eller kultur og fritidsaktiviteter.
 - *Forvaltningens bemærkning:* I bilag 5 har forvaltningen indstillet en ændring af rammen for Øresundsvej ved Metroen, idet Skanska i Høringssvar nr. 125 til KPS23 ønsker, at deres ejendomme umiddelbart op til Øresund St. tildeles en ny ramme med mulighed for indtil 185% bebyggelse, samt at P-huset udgår i en kommende lokalplan for grunden, og erstattes af muligheden for at anvende grunden til hotel, boliger og detailhandel. Senere har forvaltningen modtaget uddybende projekt med boliger og detailhandel. I 2014 blev der vedtaget en ny lokalplan, der reducerede omfang af det påtænkte P-hus, og muliggjorde, at stueetagen i P-huset i stedet blev anvendt til 2.500 m² butik. Forvaltningen foreslår at fremme det ønskede projekt, idet detailhandel kan etableres inden for den gældende Øresund Station Bydelscenter. Ved at muliggøre udviklingen af et nyt boligprojekt kombineret med detailhandelsmuligheder, kan det blive et nyt bidrag for bylivet på Øresundsvej.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker at fastholde kravet om cykelparkering på 4 pladser pr. 100 m².
 - *Forvaltningens bemærkning:* Økonomiudvalget har ifm. behandlingen af kommuneplanforslaget den 9. april 2024 besluttet at ændre kravet om cykelparkering til boliger fra 3,5 pladser pr. 100 m² til 4 pladser pr. 100 m².
 - *Ændringer i planen:* Nej, jf. forslaget allerede er imødekommet på et tidligere møde i Økonomiudvalget.
- Ved etablering af nye metrostationer mener lokaludvalget, der bør stilles øgede krav til etablering af cykelparkering.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanens generelle normer for bil- og cykelparkering fastlægger krav til etablering af parkering i forbindelse med nybyggeri eller ændret anvendelse af bebyggelse. Parkeringsnormerne regulerer ikke etablering af parkering i tilknytning til metrostationer. Det vil fastlagt efter konkret vurdering.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget mener, det er vigtigt, at der disponeres parkeringspladser til besøgende ved plejeboliger.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanens generelle parkeringsnormer omfatter både pladser til ansatte og besøgende. Grundejer kan efter behov foretage en konkret skiltning på ejendommen, der reserverer pladser til fx ansatte og/eller besøgende mv.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

- Lokaludvalget finder det positivt, at der udpeges nye kulturmiljøer og ser gerne, at der udpeges flere.
 - *Forvaltningens bemærkning:* I 2022 gennemførte Økonomiforvaltningen en screening for nye værdifulde kulturmiljøer. Screeningen opstillede en bruttoliste med 25 mulige nye værdifulde kulturmiljøer, der lever op til kommuneplanens udpegningskriterier. Bruttolistens forslag blev prioriteret med henblik på at anbefale de miljøer, der bedst supplerer de eksisterende udpegninger med nye og centrale kulturspor fra Københavns udvikling. På baggrund af prioriteringen har Økonomiudvalget besluttet at udpege ni nye værdifulde kulturmiljøer i Kommuneplan 2024, herunder to helt eller delvist beliggende i Amager Øst bydel.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker, at der udarbejdes bevarende lokalplaner for særligt bevaringsværdige villakvarterer, herunder områder med byggeforeningshuse m.v.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer. Indholdet af høringssvaret reguleres ikke i kommuneplanlægningen. En prioritering af ressourcer til udarbejdelse af bevarende lokalplaner forudsætter, at der afsættes midler hertil ved de årlige budgetforhandlinger, eller at det rejses i Teknik- og Miljøudvalget.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker, at der ved udviklingen af Kløverparken skal udarbejdes en helhedsplan for at sikre nødvendige arealer til skole, daginstitutioner, idræts- og kulturfaciliteter samt grønne områder. Endvidere finder lokaludvalget det vigtigt, at vandområderne også indgår i planlægningen, så det sikres, at arealerne bruges til rekreative formål. Lokaludvalget ser gerne, at der skabes mulighed for rekreativ anvendelse af kystlinjen langs Kløverparken og at det vandområde, der ligger mellem Kløverparken og Prøvestenen, indgår i planlægningen. Desuden ønsket det at forlængelsen af Amager Strandvej skrives ind i lokalplanlægningen, og at der planlægges for et samlet grønt område langs kysten.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Der vil ved en fremtidig byudvikling af Kløverparken (i overensstemmelse med rækkefølgeplanen) blive taget højde for de faciliteter, som byudviklingen nødvendiggør. Det samme gælder for samspillet med det tilstødende vandområde og kystens nærmere udformning. Med Kommuneplan 24 fastlægges der ikke et detaljeret indhold af den kommende lokalplanlægning, men det skal bemærkes, at den ønskede forlængelse af Amager Strandvej allerede indgår i den nugældende lokalplan for området og forventes videreført ved ny lokalplanlægning.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

Bispebjerg Lokaludvalg (14)

- Lokaludvalget ønsker, at det konkretiseres i kommuneplanen, at der skal arbejdes for at sikre metro til både byen og nærliggende kommuners hospitaler ifm. undersøgelsen af metrolinjer til Bispebjerg og Brønshøj-Husum.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer. Der henvises til den igangværende screeningsanalyse af udbygning af metronettet, som forventes afleveret medio 2025. Indholdet af høringssvaret omhandlende metro til andre bydele som eksempelvis Brønshøj og Bispebjerg er allerede en del af kommuneplanen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker, at det nævnes i planen, at der skal undersøges nye cykelforbindelser fra brokvartererne til Utterslev Mose og omegnskommunerne på linje med andre cykelforbindelser, der nævnes i planen. Lokaludvalget henviser specifikt til at to nye projekter knytter sig hertil: den nye cykelbro fra Vingelodden til Lersøparken samt en videreførelse af en cykelrute under

Tuborgvej ved Emdrup station, hvor der snart skal bygges en bro. Lokaludvalget ønsker således, at kortet på side 51 også illustrerer overdækningen af Helsingørmotorvejen som giver bedre forbindelse på tværs, samt beslutningen om at gøre Tuborgvejbroen 3 meter bredere for at sikre en cykelsti med det medfølgende potentiale for en ny grøn cykelrute næsten uden lyskryds fra brokvartererne til mosen.

- *Forvaltningens bemærkning:* Det bemærkes, at kommuneplanen omhandler en overordnet planlægning, og at der derfor er lagt vægt på at nævne udvalgte forbindelser, som ønskes fremmet i kommunen (s 51) uden at denne liste bliver udtømmende. Til forslaget om at nævne overdækningen af Helsingørmotorvejen bemærker Økonomiforvaltningen, at det er besluttet at udføre en screeningsanalyse af overdækning og der er endnu ikke truffet beslutning herom.
- *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget påpeger, at selvom det er vigtigt at skaffe skæve boliger, er det vigtigt grønne områder ikke ses som 'gratis kvadratmeter', hvor der uden videre kan placeres ny bebyggelse hertil. Lokaludvalget opfordrer til at finde alternative løsninger indenfor den eksisterende bygningsmasse eller nye typer af nybyggeri.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommunen afsøger og anvender en række løsninger når det gælder opfyldelsen af behovet for boliger til hjemløse. For en del af denne gruppe af borgere har særligt tilpassede "skæve" boliger udenfor den almindelige bygningsmasse hidtil vist sig som den bedste løsning, men kommunen er opmærksom på, at arealbehovet hertil er større end for andre boliger, og at det ikke må betyde, at dette behov opfyldes på bekostning af andre væsentlige hensyn.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker, at kommuneplanen tager stilling til de stigende problemer med lægedækning i København.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Det er ikke en kommunal opgave at vurdere behovet for sundhedshuse og lokaler til praktiserende læger. Økonomiforvaltningen afdækker dog løbende, bl.a. i samarbejde med Sundheds- og Omsorgsforvaltningen, mulighederne for at placere private lægehuse i kommunale ejendomme, når der er overskudskapacitet i den kommunale ejendomsportefølje. Ligeledes fremhæves udfordringen med lægedækning i København i hovedstrukturen på side 42, hvor der står: "København oplever stigende problemer med manglende lægedækning. Det betyder, at flere københavnere skal bevæge sig længere for at komme til deres læge. Der skal derfor skabes rammer for nye lægehuse og sundhedstilbud i både eksisterende og nye byområder på linje med andre centrale funktioner."
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget påpeger, at Nordvestpassagen åbnede sidste år, jf. side 51 "og snart en åbning af Nordvestpassagen".
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen tilrettes
 - *Ændringer i planen:* Ja: s. 50 nederst: "Gode eksempler på nyere forbindelser i byen, som allerede har givet bedre sammenhæng, er fx Cykelslangen over havnen, den grønne sti på tværs af Nørrebro og Frederiksberg, og snart en åbning af Nordvestpassagen, som forbinder Bispebjerg og Nørrebro."
- Lokaludvalget ønsker, at der på side 61 nævnes de plejehjemspladser, der påtænkes placeret i kvarteret, særligt set i lyset af mangel på plejehjemspladser og lukning af Håndværkerhavens plejehjem.
 - *Forvaltningens bemærkning:* På s. 61 i kommuneplanens hovedstruktur er der gengivet en samlet anlægsplan for hele kommunen, og der er på den baggrund ikke tiltænkt at lave en geografisk fordelt opgørelse over de kommunale behov, der omfatter mange hundrede anlægsprojekter.

- *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker, at kommuneplanen har en mere håndfast målsætning om at fastholde de eksisterende kreative zoner. Lokaludvalget foreslår desuden, at den kreative zone "Ørnevej" udvides, så den strækker sig helt ud til Frederikssundsvej og ned til Nordre Fasanvej.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Økonomiforvaltningen vurderer ikke, at der overordnet set for området øst og nord for Ørnevej (som i dag er udlagt til blandet boliger og serviceerhverv) er tale om et område med de samme karakteristika, der kendetegner den eksisterende kreative zone, hverken i forhold til bebyggelsens og områdets karakter eller dets nuværende udnyttelse. Der lægges i Kommuneplan 2024, at alle ni eksisterende kreative zoner fastholdes (bortset fra ejendommen Ørnevej 51-55, som udtages) og at de udvides med 'Bolsjefabrikken' på Nørrebro. Fordi udpegninger af kreative zoner ikke kan dække alle branchens behov, sættes der i Kommuneplan 2024's retningslinjen for planlægningen for kreative erhverv bl.a. også fokus på behovet for at afsøge, om der i eksisterende eller nye bebyggelser - både inden og udenfor kreative zoner - kan indpasses fortsatte lokaliseringsmuligheder for kreative erhverv, når områderne omdannes og udvikles.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker, at der under målsætningerne i kapitel 5 tilføjes (med **fed**): "at der skabes rammer for at indpasse faciliteter til sundhedsfremmende aktiviteter samt kultur og fritidsaktiviteter i både nye og eksisterende byområder **uden at tage af de grønne områder**". Desuden foreslår lokaludvalget at de mange overlappende mål i kapitlet erstattes af nogle færre, mere dækkende mål, f.eks. at slå mål nr. 9 og 14 sammen til ét mål om adgang til vandet.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Høringssvaret er delvist i overensstemmelse med intentionen i kommuneplanen, idet både kultur og fritidsfaciliteter som grønne områder ønskes fremmet. Kommuneplanens retningslinjer og rammerne for områdetyper indeholder allerede gode muligheder for kultur- og fritidsfaciliteter, og den grønne arealplan sikrer en kapacitet af grønne områder. Dog er København en tæt bebygget by, hvor hver eneste kvadratmeter skal bruges klogt, og hvor pladsoptimering og dobbeltudnyttelse er nøgleord. Der er derfor stort fokus på samlokalisering af faciliteter, herunder også kultur og fritidsfaciliteter og grønne områder. Kommentaren om overlappende mål kan imødekommes.
 - *Ændringer i planen:* Ja. Side 90. Mål nr. 9 (At sikre og forbedre kvaliteten og oplevelsen af byens vandområder, samt adgangen til at benytte dem.) og 14 (At der, så vidt muligt, sikres fri og lige adgang langs vandet alle steder i København.) slå sammen til: **At der, så vidt muligt, sikres fri og lige adgang langs vandet alle steder i København, samt at kvaliteten og oplevelsen af byens vandområder forbedres.**
 - *Se i øvrigt forslag til tilføjelse s 96, spalte 2.*
- Lokaludvalget ønsker, at vigtigheden af at skabe sammenhængende spredningskorridorer for biodiversitet afspejles i målene i kapitel 5, ved at målsætningen "at grønne forbindelser skal give københavnere en mere attraktiv adgang til byens større grønne og blå områder og skabe flere naturoplevelser på vejen derhen" omformuleres til: "at der skabes og styrkes grønne forbindelser mellem byens grønne og blå områder for at sikre mere biodiversitet og give københavnere flere naturoplevelser på vejen".
 - *Forvaltningens bemærkning:* Økonomiforvaltningen er enig og ændrer den nuværende formulering til; "at grønne forbindelser skal give københavnere en mere attraktiv adgang til byens større grønne og blå områder, fremme biodiversitet og skabe flere naturoplevelser på vej mellem områderne".
 - *Ændringer i planen:* Ja, målsætningen s. 90 "at grønne forbindelser skal give københavnere en mere attraktiv adgang til byens større grønne og blå områder og skabe flere naturoplevelser på vejen derhen" omformuleres til **"at grønne forbindelser skal give københavnere en mere attraktiv adgang til byens større grønne og blå**

områder, fremme biodiversitet og skabe flere naturoplevelser på vej mellem områderne."

- Lokaludvalget ønsker, at arbejdet med at åbne vandløb og åer fremhæves i kommuneplanen, ved at det nævnes i målsætningerne på side 88, og at Lygte Å nævnes på linje med Ladegårdsåen på side 94.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Åbning af (delstrækninger af) rørlagte vandløb er på linje med en mere naturnær udformning af vandløb et middel til at opnå mål for naturbeskyttelse/-forbedring, for rekreativ kvalitet af byen og i nogle tilfælde også for klimatilpasning. Det kan således yde et positivt bidrag til flere hensyn, hvor de rigtige forhold er til stede med hensyn til vandføring, -kvalitet, plads til hensigtsmæssig udformning mv.
 - *Ændringer i planen:* Ja, s. 96. "... genåbne de rørlagte åer herunder Ladegårdsåen **og Lygte Å.**
- Lokaludvalget ønsker, at der gennemføres en screening for nye grønne områder og idrætsfaciliteter i nye og eksisterende byområder i tråd med intentionerne fra samarbejdet mellem DBU Kbh. og DN Kbh. Lokaludvalget kommer med eksempler på kanter og bagsider, der kunne udnyttes bedre til idræt eller biodiversitet, såsom kanten af Ryparkens idrætsanlæg og KFUM-parken, den overdækkede Lersøgrøft samt langs de større indfaldsveje.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Med budget 24 er der afsat midler til at gennemføre en screening af potentialeområder for biodiversitet i Københavns Kommune. Analysen igangsættes før sommerferien 2024, og vil indbefatte en screening af samtlige arealer i kommunen samt forskellige typer kommunale arealer, herunder grønne områder og idrætsfaciliteter. Økonomiforvaltningen takker for bidraget fra lokaludvalget, som viderebringes til SWECO, der er rådgiver på screeningen. Som led i partnerskabet mellem Københavns Kommune og Danmarks Naturfredningsforening, er Økonomiforvaltningen løbende i dialog med DN Kbh og vil i denne fremadrettede dialog forhøre sig mht. intentionerne fra det omtalte samarbejde mellem DBU Kbh og DN Kbh, således dette kan tages in mente i den omtalte screening.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker, at kommuneplanen udpeger alle Byens Sjæl-bygninger og bygninger i kulturmiljøer som bevaringsværdige.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplan 2024 udpeger 50 bygninger fra det såkaldte Byens Sjæl Favoritfelt som bevaringsværdige i overensstemmelse med Borgerrepræsentationens beslutning den 15. december 2022. De 50 bygninger er af kampagnens uafhængige dommerpanel vurderet til at have særlig betydning for bevaring af byens sjæl og være af højere kvalitet end de resterende bygninger nomineret i kampagnen. Kommuneplanen udpeger ikke alle bygninger i kulturmiljøer som bevaringsværdige, da ikke alle bygninger indenfor det enkelte kulturmiljø repræsenterer miljøets bærende fortælling. F.eks. er der indenfor kulturmiljøet 'Holmen og Nyboder' opført flere nyere bygninger uden relation til kulturmiljøets militære historie. Udpegningen af værdifulde kulturmiljøer skal sikre et helhedsblik på kulturmiljøets bevaringsværdier, snarere end værdierne forbundet med den enkelte bygning isoleret set, som kommuneplanen i stedet varetager gennem udpegningen af bevaringsværdige bygninger på baggrund af en vurdering efter SAVE-metoden.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget foreslår, at Grundtvigskirken med sigtelinjer søges optaget på UNESCOs verdensarvsliste, og at kommuneplanen sikrer Grundtvigskirken med en bufferzone på samme måde som Arbejdernes Forsamlingsbygning.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Udvælgelsen af eventuelle nye københavnske kandidater til tentativlisten sker ikke i kommuneplanen, men i forbindelse med kulturministeriets

indkaldelse heraf. Grundtvigskirken og Bispebjerg Kirkegård er sikret ved lov om Folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde. Kirken er omfattet af lokalplan 157 'På Bjerget', der udpeger kirken og de nære omgivelser, herunder omkransende byggeri, beplantning og belægning som bevaringsværdig. Kirken med sigtelinjer udgør desuden bærende bevaringsværdier i Kommuneplan 2024's kulturmiljø [4.6 På Bjerget og Bispeparken](#). Forvaltningen vurderer dermed, at Grundtvigskirkens bevaringsværdier er tilstrækkeligt sikret med kommunens nuværende regulering.

- *Ændringer i planen:* Nej.

Brønshøj-Husum Lokaludvalg (15)

- Lokaludvalget bemærker, at '15 minutters by' er et vigtigt princip for byudviklingen, der indebærer, at der tænkes mere i decentralisering af funktioner.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Bemærkningen er i overensstemmelse med kommuneplanen, hvor det fremgår, at København "skal være en 15-minutters by, hvor de fysiske rammer for hverdagslivet skaber de bedste forudsætninger for, at daglige gøremål, som fx arbejde, indkøb, uddannelse, kultur- og fritidsaktiviteter og sundhedsfaciliteter, ikke er mere end et kvarter væk med cykel, gang eller offentlig transport." 15-minutters by-princippet er dermed centralt i udviklingen af byen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget undrer sig over, at der planlægges opførsel af en række daginstitutioner sideløbende med nedskalering af nuværende kapacitet på området.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Behovet for nye daginstitutioner fastsættes ikke i kommuneplanen, men vurderes hvert år af Børne- og Ungeforvaltningen på baggrund af befolkningsprognosen. Selvom befolkningsprognosen viser et forventet fald i børnetallet i København generelt, er der stadig områder, hvor børnetallet forventes at stige, og hvor der vil være behov for nye daginstitutioner. Det gælder særligt i byudviklingsområderne, eller andre områder som fx Tingbjerg, hvor der bygges nye boliger. I henhold til udviklingsstrategien for Tingbjerg, og for at sikre opfyldelsen af ambitionen for udviklingen af Børne- og Ungdomsforvaltningens tilbud i Tingbjerg, er der behov for at forbedre de nuværende fysiske rammer for en række eksisterende daginstitutioner samt etablere nyopførte daginstitutioner i Tingbjerg.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget bemærker, at kultur-, fritids- og uddannelsesfaciliteter er en væsentlig del af det levede liv for københavnernes og for udviklingen af København herunder ift. fællesskab, tryghed og mental- og fysisk sundhed. Derfor ønsker lokaludvalget, at temaet fremhæves på lige linje med andre mål for Københavns udvikling.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forslaget er i overensstemmelse med intentionen i Kommuneplan 2024, idet kultur og fritidsfaciliteter netop kædes sammen med mental og fysisk sundhed og fællesskaber. Temaet er fremhævet på linje med andre temaer i Kommuneplanen. Fx indgår temaet allerede i starten af Byvision for København, samt i 'mål for Københavns udvikling' s 88.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget mener, at Fingerplanen er et vigtigt princip, der som udgangspunkt skal fastholdes.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Økonomiforvaltningen har noteret sig synspunktet, og bemærker at spørgsmålet om Fingerplanen ligger uden for kommuneplanen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

- Lokaludvalget ønsker, at der værnes om villakvarterernes egenart og historik, herunder i Brønshøj, således disse ikke fortættes. Lokaludvalget bemærker desuden, at Brønshøj er nævnt som eksempel på lav tæthed sammenlignet med fx Vesterbro, men at der er forskel på brokvarterene og villakvartererne.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplan 2024 udlægger ikke nye væsentlige muligheder for byudvikling i villakvarterer i Brønshøj. Villaområderne er i afsnittet omtalt som eksempel på områder med lavere tæthed sammenlignet med f.eks. et brokvarter som Vesterbro, men det medfører ikke, at kommuneplanen lægger op til en fortætning af villakvartererne.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget mener, at Brønshøj-Husum bør bindes mere sammen med resten af København med metro. Dette hænger bl.a. sammen med fortætning og et stigende antal indbyggere i både Tingbjerg og Bystævneparken som byudviklingsområder.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Indholdet af høringssvaret om, at Brønshøj-Husum bør bindes mere sammen med resten af København med metro, er allerede en del af kommuneplanen, hvor det beskrives, at Københavns Kommune har igangsat en screeningsanalyse af udbygning af metronettet, hvor perspektiver og muligheder for fremtidig udbygning af metronettet undersøges, herunder mulighederne for metro til de områder af København, som pt. ikke er stationsnære, og til nabokommuner, samt Malmø (side 26). Høringssvaret giver derfor ikke anledning til ændringer.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker, at Forslag til Kommuneplan 2024 lægger op til en samlet trafikplan for hele København både for bilisme og offentlig transport. De bemærker, at det ikke er tilstrækkeligt med en trafikplan for fx Amager, da bydelen trafikalt hænger sammen med Brønshøj-Husum.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen udgør den overordnede ramme for planlægning i Københavns Kommune, herunder den overordnede ramme for trafikmål. Den konkrete trafikplanlægning foregår i eks. lokalplaner og lokale trafikplaner, og planlægningen af den kollektive trafik foregår i samarbejde med trafikselskaberne.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker, at det er standardkrav at ejere af områder med fortov laver ramper, som er brugbare for kørestolsbrugere. Lokaludvalget bemærker desuden, at Københavns Kommune, herunder entreprenører, generelt er bagud ift. Tilgængelighed, og at kantsten og vejarbejde udgør livsfare for blinde og kørestolsbrugere.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Udformningen af veje, fortove og overkørsler kan ikke detailreguleres med generelle krav i kommuneplanen. Permanente udformninger af ramper og overkørsler reguleres i særskilt lovgivning, mens midlertidige løsninger under anlægsarbejde er en del af dette. Kommunen er opmærksom på, at der herved kan opstå særlige midlertidige udfordringer, der grundet det store omfang af anlægsarbejde i byen, kan være væsentlige.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ser en udfordring i manglende krav til parkeringspladser ved opførelsen af ungdomsboliger. Lokaludvalget stiller spørgsmålstejn til, hvornår man er ung, samt om det kan udelukkes, at beboere i ungdomsboliger ikke har behov for en bil.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen bemærker, at de gældende parkeringsnormer for ungdomsboliger fastholdes fra Kommuneplan 2019. Der kan henvises til parkeringsanalyser fra hhv. Kommuneplan 2019 og 2024 for data om bilejerskab i ungdomsboligerne. Det skal bemærkes, at der ved den politiske behandling af Kommuneplan 2019 skete yderligere nedjustering af parkeringsnormerne på 30 pct.

som følge af et politisk ændringsforslag, så det er korrekt, at der opføres relativt få parkeringspladser set i forhold til bilejerskabet i København.

- *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget bemærker, at delvise bilfrie områder vil betyde øget parkering i naboområderne gældende i og omkring Bystævneparken, samt at det generelt er problematisk for byudviklingsområder med parkeringshuse og lave parkeringsnormer.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Det bemærkes, at der med den gældende kommuneplanramme for Bystævneparken ikke lægges op til en nedjustering af parkeringsnormen, sådan som det normalt er tilfældet for byudviklingsområder, der planlægges som delvist bilfri. Den gældende norm er fastlagt ved Kommuneplan 2019 på 1:175 for både Tingbjerg og Bystævneparken netop så der tages højde for, at der er behov for yderligere parkeringspladser i de nævnte områder.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker aflåselige- og bemandede cykelgarager med opladning og cykelreparation samt bedre mulighed for at låse cyklen fast til metalbøjler ved trafikknudepunkter som S-togsstationer.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Udformningen af cykelparkering reguleres ikke i kommuneplanen. Høringssvaret giver derfor ikke anledning til ændringer.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget foreslår et mål om seniorbofællesskaber på lige fod med måltal for ungdomsboliger.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Teknik- og Miljøudvalget vedtog på møde den 3. juni 2019 et mål om, at Teknik- og Miljøforvaltningen skal arbejde for, at der skal etableres gennemsnitligt fire almene bofællesskaber (i familieboliger) pr. år. Disse kan både være for familier, seniorer og aldersbandede. Det bemærkes, at det altid er de almene boligorganisationer, der er bygherrer og dermed tager konkret beslutning om at etablere almene bofællesskaber (ved at opføre eller ommærke/ombygge boliger). Dermed er det også boligorganisationerne, der ansøger og er i dialog med kommunen om at godkende etableringen og stille evt. grundkapital til rådighed til byggeriet.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker, at afsnittet om boligredegørelser udvides med en diskussion af mobilitet ift. boliger med en differentieret beskrivelse af boligtyper og deres anvendelse. Konkret efterspørges data om forskellige gruppers anvendelse af boligformer samt datagrundlag for kvaliteten af boligmassen ift. Klimamål.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer. Det bemærkes, at afsnittet om Boligredegørelsen omhandler indholdet af Boligredegørelsen 2023, som allerede er udkommet og publiceret. Forvaltningen noterer sig ønskerne og tager dem med i som input til kommende års boligredegørelser.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget anbefaler, at forslaget om reduktion af mindste boligstørrelse ned til 40 m² bortfalder, og at den mindste boligstørrelse for familieboliger, i eksisterende såvel som i nybyggeri i byudviklingsområderne, fastlægges til 50 m². Lokaludvalget bemærker, at familieboliger under 50 m² i Brønshøj-Husum i flere tilfælde er ommærket til ungdomsboliger, da disse vurderes egnet til en og max 2 beboere.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Bestemmelsen har til hensigt at skabe gode rammer for at opføre mindre boliger i hele byen. Et ændringsforslag om, at minimumsboligstørrelsen i eksisterende by fastholdes på 50 m² blev forkastet på Økonomiudvalgets møde den 9. april 2024.

- *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget efterspørger overvejelser om kvalitet, klima, kultur og rekreative områder, foruden de kvantitative mål som allerede nævnes, ifm. målsætningen om flere boliger.
 - *Forvaltningens bemærkning:*
 - Klima, kultur og rekreative områder i byen beskrives flere steder i kommuneplanen. Bl.a. i kapitel 5 på side 87, som omhandler en sund klimaby med plads til natur, kultur og fritid. Her opsættes også en række mål indenfor klima, grønne områder og kulturtilbud. Ift. Boligkvalitet nævnes det på side 62, at i forbindelse med udvikling af små boliger, vil der blive lagt vægt på, at der gennem bebyggelsesplan, boligdisponering og lysindfald m.v. sikres velfungerende og attraktive boliger.
 - *Ændringer i planen:* Ja.
- Lokaludvalget mener, at der er fejl i kort 3.2 på s. 50-51 under Sammenhængende by, da Husum er koblet til Gladsaxe gennem Tingbjerg, men lokaludvalget mener, at det alene er Husum og Tingbjerg, der kobles tættere sammen trafikalt via Bystævneforbindelsen.
 - *Forvaltningens bemærkning:* På siden sammenhængende by skitseres nogle overordnede visioner for forbindelser på tværs af byens forskellige kvarterer, for at styrke sammenhængen i byen. I den forbindelse peges på, at Husum og Tingbjerg kan knyttes bedre sammen via Bystævneforbindelsen, men også at en forbindelse til Gladsaxe ville styrke og forbedre området. En forbindelse til Gladsaxe ville være med til at gøre Tingbjerg til en naturlig del af en rute, hvilket vil betyde at flere mennesker kunne opleve og besøge bydelen. Det kunne også skabe øget tryghed i bydelen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget mener ikke, at det er tilstrækkeligt at forbedre trafikal adgang mellem Husum og Tingbjerg. Tingbjerg bør kobles til de centrale dele af København, via metrosystemet og bedre cykelforbindelser, således borgere i udsatte byområder har let adgang til og mulighed for at leve, arbejde og uddanne sig. Lokaludvalget finder dette som en forudsætning for en sammenhængende by og peger i den forbindelse på en målrettet strategi for placering af arbejdspladser i nærheden af udsatte boligområder.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer. Indholdet af høringssvaret om, at Brønshøj-Husum bør bindes mere sammen med resten af København med metro, er allerede en del af kommuneplanen, hvor det beskrives, at Københavns Kommune har igangsat en screeningsanalyse af udbygning af metronettet, hvor perspektiver og muligheder for fremtidig udbygning af metronettet undersøges, herunder mulighederne for metro til de områder af København, som pt. ikke er stationsnære, og til nabokommuner, samt Malmø (side 26). Københavns Kommune har planer om tre nye forbindelser til cykler over Vestvolden, hvoraf én er taget i brug, som alle binder området tætte sammen med Husum. Der løber desuden en supercykelsti langs Hillerød motorvejen, som understøtter en trafikal kobling til resten af byen for cyklister.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget mener, at Bellahøj og Bellahøjmarken bør nævnes under områder med potentialer for byudvikling, da området har meget at tilbyde herunder nye arealer til fritids- og kulturaktiviteter, overnatningsmuligheder også ift. turisme og enkelte ungdomsboliger i den nordvestlige del. Med fokus på gennemtænkt klimavenlige tilbud, vil en udvikling gavne borgerne og skabe mere liv, og derfor har lokaludvalgene i Brønshøj-Husum, Vanløse og Bispebjerg sammen med nærliggende idræts- og boligforeninger samt Teknik- og Miljøforvaltningen og Kultur- og Fritidsforvaltningen udarbejdet en helhedsplan, hvormed resultaterne ønskes indtænkt i Kommuneplan 2024.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen anerkender, at der i helhedsplanen for Bellahøjmarken og nærliggende områder bl.a. Genforeningspladsen er en række

- interessante perspektiver for udvikling. Ændringen imødekommes ved at omtale arbejdet med helhedsplanen under "Bydele i fokus" på s. 118.
- *Ændringer i planen:* Ja. Tilføjes på s. 120, tredje spalte efter nederste afsnit: "Herudover er der også i rammerne givet øgede byggemuligheder ud mod Brønshøj Torv for at fremme et mere sammenhængende byrum, eventuelt ved lokalplanlægning. **Derudover er der besluttet en ny helhedsplan med en vision for en fremtidig udvikling af Bellahøjmarken og Genforeningspladsen, hvor områdets grønne arealer kombineres med faciliteter, der motiverer til idræt og bevægelse.**"
 - Lokaludvalget foreslår, at der arbejdes for en mere distribueret oplevelsesinfrastruktur i hele København for at sprede en mangfoldig turisme samt bidrage til at udvikle arbejdspladser i hele byen. Forslaget er et resultat af, at det i Forslag til Kommuneplan 2024 fastslås, at øget turisme kan være et problem for borgere, særligt i Indre By. Lokaludvalget peger desuden på, at en målrettet investerings- og kommunikationsindsats kan bidrage til at øge variationen i oplevelsestilbud samt fastholde turister i længere perioder.
 - *Forvaltningens bemærkning:* I baggrundsanalysen "Analyse af udviklingen i hotelkapacitet" beskrives det, at der er en række turismestrategier, som har fokus på at skabe en bæredygtig turisme ved bl.a. arbejde for at sprede turismen over sæsonen og markedsføre bykvarterer uden for Indre By og seværdigheder uden for Københavns Kommune. Disse strategier er bl.a. forankret i Wonderful Copenhagen og Copenhagen Visitor Service. Kommuneplanforslaget fokuserer desuden på at udvikle tætte og funktionsblandede bykvarterer, som er attraktive for beboere og besøgende. Lokaludvalgets bemærkning ligger således i tråd med kommunens indsatser.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - Lokaludvalget ønsker, at oplyste initiativer, for hvad kommunen gør/har gjort i afsnittet Erhverv og turisme, indarbejdes som mål, da disse anvendes til at sætte retningen for Hovedstadsområdets og Københavns udvikling. Konkret nævnes analyser og vurderinger herunder genopretningsplan for turisme og markedsføringspartnerskaber for hovedstadens turisme og samspil mellem storby-, kyst-, kultur- og naturturisme.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Initiativerne understøtter kommuneplanforslagets mål om at fremme en bæredygtig turisme, der tager hensyn til lokalmiljø og fordeler sig i hele byen og den øvrige hovedstadsregion. Initiativerne er indsatser, som løbende kan udvikles og tilpasses, så de fortsat understøtter kommunens overordnede mål.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - Lokaludvalget finder, at de 12 målbeskrivelser på s. 88 er fine, men mener samtidigt, at beskrivelsen af rekreative tilbud og et sammenhængende kultur- og fritidsliv samt grøn natur blandes sammen med klima og energiløsninger. Lokaludvalget efterspørger desuden fakta og målbeskrivelser på s. 88, konkret hvilke tilbud der er i København herunder rekreative, - kulturelle- og fritidstilbud samt placering og antal personer, som benytter sig af disse.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen har valgt at samle forhold omkring kultur- og fritidsfaciliteter med den grønne dagsorden, hvor natur, klima og energi naturligt henhører. Dette skyldes, at der er oplagte muligheder for at skabe synergi mellem de enkeltstående indsatser inden for områderne. For yderligere fakta om brugere og tilbuddene inden for kultur- og fritidslivet henvises der til Kultur og Fritidsforvaltningen, som bl.a. har udarbejdet en Kultur- og Fritidspolitik 2023-2026.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - Lokaludvalget foreslår, at Arbejdsprogram 2024 og "... det gør Københavns Kommune også", som fremgår i Kommuneplanstrategi 2023, formuleres som en fremadrettet strategi i Kommuneplan 2024 med henblik på at nå i mål med det beskrevne, nu når kommunen arbejder med en 12-årig planperiode.

- *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen noterer sig bemærkningen, men noterer at det netop er hensigten med kommuneplanen, at den er en overordnet strategi for byens udvikling. De enkelte målsætninger vil blive revurderet i forbindelse med Kommuneplanstrategi 2027 og Kommuneplan 2028, hvor forvaltningen vil forholde sig til fremdriften med implementering heraf.
- *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker, at indsatser i Utterslev Mose, Fæstningskanalen og åsystemet nævnes i Kommuneplan 2024 med henblik på at prioritere et helhedssyn på hele systemet herunder miljø- og biodiversitetseffekt samt effekten ved, at de rørlagte årstrækninger, som blotlægges, indeholder noget bedre end kloakvand. Lokaludvalget bemærker, at det flugter med kommunens biodiversitetsstrategi.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen indeholder ikke en fuld beskrivelse af samtlige indsatser og anlæg inden for Københavns Kommune idet dette ville være for omfattende. I 'Forslag til flere grønne kiler og sammenhængende grønne områder', som blev behandlet på TMU d.10.06.24 behandles forskellige initiativer til fremme af grønne forbindelser, herunder muligheden for at åbne rørlagte åer.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker, at der skal være mere naturoplevelse i mindre grønne områder som fx parker mv. med henblik på at bidrage til større biodiversitet og understøtte opfyldelse af vandrammedirektivet. Lokaludvalget bemærker, at de sammen med Bispebjerg Lokaludvalg har udgivet en rapport med en række relativt billige indsatser.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Med Budget 24 er der afsat midler til at gennemføre en screening af potentialeområder for biodiversitet i København. Analysen igangsættes før sommerferien 2024, og det forventes, at den bl.a. vil se på om der kan skabes mere biodiversitet. Resultatet fra screeningen skal bl.a. indgå i det partnerskab om biodiversitet, som Københavns Kommune d. 22.5.24 har indgået med 19 af de største grundejere i kommunen. Med ændringen af planloven, som trådte i kraft den 1. januar 2024, er der også blevet mulighed for at fastsætte en begrønningsprocent for friarealer i kommuneplanen, som skal danne udgangspunkt for lokalplanlægningen. I tilknytning hertil er det muligt i lokalplanlægningen at stille krav til kvaliteten af bynatur. Københavns Kommune afventer en statslig vejledning om, hvordan lovgivningen skal fortolkes og anvendes og vil derefter implementere de nye muligheder i planlægningen. Endelig har Københavns Kommune en arealplan for grønne områder, hvor der til de årlige budgetforhandlinger er muligt at prioritere i investeringer i nye grønne områder og eller opgraderinger af eksisterende arealer.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker en præcisering af, hvad der menes med CO2-neutrale byggepladser samt efterspørger viden om de reelle klimaeffekter af begrønning ved nybyggeri. Lokaludvalget bemærker, at begrønningsprocenter ikke kan erstatte grønne områder.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Økonomiforvaltningen bemærker, at byggeriets CO2-belastning, herunder CO2-neutrale byggepladser, ikke reguleres i kommuneplanen og derfor ikke udfoldes yderligere i kommuneplanen, men at det har været en politisk ambition i den politiske hovedstruktur siden Kommuneplan 2019, at der arbejdes på at kommunale byggepladser er CO2-neutrale i København. Det bemærkes desuden, at der ikke er nogle planer om, at eventuelle begrønningsprocenter skal erstatte eksisterende grønne områder. Det tages til efterretning at der efterspørges mere viden om klimaeffekter af begrønning ved nybyggeri.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker, at der investeres i Fæstningsværket inklusiv Vestvolden med henblik på at opnå UNESCO-anerkendelse som verdenskulturarv samt at begge ønskes nævnt i Forslag til

Kommuneplan 2024. Lokaludvalget bemærker, at anlægget har kulturel- og naturmæssig værdi som oplevelsessted, som kan tiltrække turister.

- *Forvaltningens bemærkning:* Eventuelle investeringer i Vestvolden forudsætter, at Borgerrepræsentationen afsætter midler hertil ved de årlige budgetforhandlinger. Udvælgelsen af eventuelle nye københavnske kandidater til UNESCO's tentativliste sker ikke i kommuneplanen, men i forbindelse med kulturministeriets indkaldelse heraf. Vestvolden repræsenterer en vigtig del af byens kulturhistorie og er derfor også udpeget som en bærende bevaringsværdi i kommuneplanens kulturmiljø [1.4 Københavns Befæstning](#)
- *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget foreslår, at det i afsnittet Bydele i fokus fremhæves, at Brønshøj-Husum udvikles balanceret og rummer flere attraktioner samt grønne- og rekreative områder, herunder Vestvolden og Utterslev Mose, frem for alene at fremhæves som byudviklingsområde ift. Tingbjerg.
 - *Forvaltningens bemærkning:* "Bydele i fokus" er udarbejdet med henblik på at kommunikere de væsentligste byudviklingsprojekter, som sker efter ændringer i kommuneplanens rammer. Bemærkningen tages med i den videre planlægning.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker at påpege, at udviklingen omkring Brønshøj Torv vil tage hensyn til lokalområdets arbejde med udvikling af en kulturakse fra Brønshøj Torv ned til Brønshøj Vandtårn.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen noterer sig bemærkningen, og kvitterer for lokaludvalgets arbejde med Brønshøj Torv.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget fremhæver, at der i udarbejdelsen af lokalplanen for Bystævneparken ikke ønskes et ensidigt boligområde, men et levende miljø med såvel erhverv, institutioner og boliger herunder et balanceret fleksibelt boligudbud med plads til alternative boformer eksempelvis bo- og byggefællesskaber samt mulighed for, at der ikke bygges højt for og tæt. Lokaludvalget bemærker desuden, at mere erhverv i Bystævneparken, eller andre steder i nærheden af de udsatte boligområder, vil gavne beboerne.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen er enig med, at det er mere dækkende for de kommende funktioner i Bystævneparken, at det udlægges til et blandet byområde. Derfor er rammen for Bystævneparken ændret til et C-område. Med afsæt i den politisk vedtagne helhedsplan for Bystævneparken udarbejdes lokalplanen med henblik på at muliggøre opførelse af stort nyt pleje- og demenscenter, botilbud og daginstitutioner. Sammen med rehabiliteringscentret Hasselbo og produktionskøkkenet til ældreområdet, som fortsat er i området, vil det betyde, at der kommer relativt mange arbejdspladser i Bystævneparken i fremtiden. Det er vurderingen, at områdets placering ikke giver grundlag for yderligere erhverv. Med afsæt i Kommunens målsætninger om en blandet by, vil der også i Bystævneparken blive arbejdet med at skabe et varieret udbud af boligtyper. I lokalplaner er det ikke muligt at stille krav om bo- og byggefællesskaber. I det videre arbejde med kommunens udbud af byggeret til boligbyggeri vil muligheder for at muliggøre forskellige bo- og byggeformer indgå.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker, at der i udarbejdelsen af lokalplaner i byudviklingsområderne Tingbjerg og Bystævneparken påkræves at udarbejde vinddiagrammer. Lokaludvalget bemærker desuden, at der ved højt byggeri bør undersøges diverse påvirkninger, herunder vind, således byggeri sker uden at ødelægge kvaliteten ved ophold på jorden

- *Forvaltningens bemærkning:* Det er ikke et krav i planloven, at der skal indgå skygge- eller vinddiagrammer i redegørelsen til et lokalplanforslag. Efter Teknik- og Miljøforvaltningens praksis indgår skyggediagrammer, som viser skyggepåvirkningen fra den foreslåede bebyggelse på nabobebyggelserne, altid i redegørelsen til et lokalplanforslag. Vinddiagrammer indgår alene, hvis Teknik- og Miljøforvaltningen konkret vurderer, at det er relevant. Det kan fx være relevant ved mulighed for højhusbebyggelse. Teknik- og Miljøforvaltningen har ikke vurderet, at der skal udarbejdes vinddiagrammer i forbindelse med det lokalplanforslag for Tingbjerg der aktuelt er i offentlig høring. Lokalplanforslaget for Bystævneparken er under udarbejdelse, og der er endnu ikke taget stilling til om det er relevant at udarbejde vinddiagrammer.
- *Ændringer i planen:* Nej.

Christianshavn Lokaludvalg (16)

- Lokaludvalget foreslår, at fordele og ulemper ved den tætte by fremgår tydeligere af teksten i hovedstruktur, mål og retningslinjer. Lokaludvalget peger på, at såvel klimarelaterede fordele som ulemper ved støj, trængsel, forurening, tab af grønne/blå områder bør fremgå.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Hovedstrukturen afvejer de relevante hensyn, der udmøntes i kommuneplanens retningslinjer mv. Der er opmærksomhed på, at der også kan være ulemper forbundet med at forsøge at nedbringe arealforbruget til byens boliger, arbejdspladser mv., men det vurderes, at de nævnte forhold som støj, trængsel og forurening især knytter sig til transport, energiforsyning og lignende. Og her er det væsentligt, at en høj befolkningstæthed er nødvendig for at sikre grundlag for passagerer i kollektiv trafik, effektive kollektive energiløsninger etc. Det kan derfor ikke betragtes som en entydig ulempe ved en byudvikling. Det skal endvidere bemærkes, at der som udgangspunkt ikke inddrages udpegede grønne og blå områder til bebyggelse.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker, at det fremgår, at det fortsatte arbejde med at nå målet om klimaneutralitet skal der følges op med nye ambitiøse klimamål både for de udledningskilder, der er omfattet af eksisterende planer, men også for de forbrugsbaserede udledninger, byggeri, transport mv.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen noterer sig bemærkningen, der dog henvises til den kommende klimaplan, hvor klimamål og spørgsmålet om udledninger vil indgå.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker præcise tilkendegivelser om klimasikring mod stormflod og vandstandsstigninger, om stormflodssikringen mod syd, om tidspunktet for installeringen af dokporten i Kronløbet og om sikringen af resten af Københavns Kommunes kyststrækninger.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Mulighederne for en samlet stormflodssikring af hovedstaden, der rækker ud over kommunegrænsen og koordinerer indsatsen, er genstand for en forundersøgelse i samarbejde mellem staten, fire kommuner og en række infrastrukturselskaber. Denne undersøgelse afsluttes ikke inden Kommuneplan 2024 og dens resultater vil derfor først kunne indgå i beslutninger efter kommuneplanen. Der er derfor ikke grundlag for at komme med de tilkendegivelser, der efterspørges, da der ikke foreligger beslutninger om de nævnte anlæg og tidsplaner mv.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker tilføjet, at der som følge af nye byudviklingsområder i Østhavnen stræbes efter en uændret grad af byfortætning for det gamle Christianshavn og en "fortætningsgrad" på

Christiansholm og Frederiksholm på det niveau, der nås med de ind til nu trufne beslutninger om nybyggeri (generelt om rammer og side 120).

- *Forvaltningens bemærkning:* Med forslaget til Kommuneplan 2024 lægges der ikke op til nævneværdige ændringer i planrammerne for de nævnte områder. Det bemærkes, at rammerne for lokalplanlægning er konkrete for de enkelte områder, og at en generel bemærkning om, hvad der tilstræbes for et større område på tværs af konkrete rammer, ikke har virkning for planlægningen. Det bemærkes også, at dele af Christianshavn er undtaget for standardiserede bebyggelsesregulerende bestemmelser, da der skal tages særlige hensyn til det værdifulde kulturmiljø og bygningsbevaring.
- *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker tilføjet en beskrivelse af, hvordan en almen andel på 25 pct. af nye boliger kan realiseres (s. 46), da det er lokaludvalgets vurdering, at det ikke kan ske uden ændringer i lovgivningen.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Økonomiforvaltningen bemærker, at det på side 55 i afsnittet "det gør Københavns Kommune også" fremgår at: kommunen arbejder for at kommunerne får mulighed for enten at betinge byggetilladelser og/eller rækkefølgeplanlægge, så almene og private boliger opføres i samme takt.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker tilføjet, at der er behov for systematisk at vurdere om eksisterende bygninger kan genanvendes eller renoveres i stedet for at nedrives af såvel miljø-, klimamæssige og sociale hensyn (f.eks. afsnittet "Sammenhængende by" s.52).
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen noterer sig bemærkningen, og henviser til Kapitel 6 "Udvikling med respekt for byens sjæl", hvor det fremgår som målsætning, "at den eksisterende by udvikles i en balance mellem bevaring, omdannelse og nybyggeri, så byens arkitektoniske og landskabelige identitet og egenart fastholdes og styrkes". Det er således allerede et fokus at se på bevaring i de enkelte sager, hvor der i den konkrete sagsbehandling tages stilling til en række faktorer, som påvirker muligheden for at genanvende eller renovere. Dertil bemærkes, at nedrivningstilladelser henhører under Teknik- og Miljøforvaltningen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget kan tilslutte sig, at der i rækkefølgeplanen åbnes for planlægningen og udviklingen af første etape af Refshaleøen og første etape af Kløverparken, forudsat at der er truffet beslutning om metro samt en uændret tæthedsgrad for det gamle Christianshavn og en tæthedsgrad på Christiansholm og Frederiksholm på det niveau, der nås med de ind til nu trufne beslutninger om nybyggeri, som følger af pkt. 3.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen noterer sig lokaludvalgets bemærkninger om rækkefølgeplanen, og henviser til besvarelsen om tætheder på Christianshavn på forrige side.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker en præcisering nye generelle afstandsmål for nærhed til rekreative områder og natur, herunder 1) at definition af etablering af større grønne områder i byudviklingsområder defineres som minimum 2 ha som i KP19, 2) at 300 m-målet for gangafstand til grønne eller blå områder gælder hele byen - også for byudviklingsområder, 3) at der sker en justering af førnævnte mål, som tager højde for, at grønne og blå områder ikke i alle tilfælde kan erstatte hinanden.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Det er naturligvis tilstræbt, at etablering af nye grønne og blå områder kan bidrage til opfyldelse af afstandsmål, herunder ved at opfylde de mål for størrelse, der indgår. Derfor er punkt 1 allerede en implicit rettesnor for planarbejdet for byudviklingsområder uden mål opfyldelse. Det betyder dog ikke, at kommunen vil

fravælge at arbejde for realisering af et grønt område i forbindelse med et byudviklingsområde, hvis det skulle vise sig, at omstændighederne i området betyder, at arealet ikke kan blive 2 ha. For så vidt angår punkt 2 er det korrekt, at målet er formuleret for den eksisterende by. I den analyse, der er foretaget af opfyldelsen af målet, er målet dog anvendt på boliger i hele byen, herunder også byudviklingsområder. Der er således i det praktiske arbejde med at analysere behov ikke skelnet og indsatser kan både komme boliger i den eksisterende by og i byudviklingsområder til gode. Det tredje punkt angiver, at grønne og blå områder er afgørende forskellige. Det skal hertil bemærkes, at blå områder i den anvendte definition rummer landarealer, dvs. det er ikke vandarealer, hvor man ikke kan færdes eller opholde sig. Det vurderes, at der også er store indbyrdes forskelle på de grønne hhv. de blå områder, så en sondring mellem grønne og blå områder ikke er underbygget, når man betragter den samlede vifte af meget forskellige områder.

- *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget finder, at der nu er behov for en langtidsholdbar løsning for nærtrafikforbindelsen til og fra Refshaleøen og Lynetteholm via Margretheholm/ Qvintus Bastion-området, og at et signal herom bør indarbejdes i kommuneplanen. Her nævnes bilfrihed, trafikøer, parkeringshuse samt konkrete forslag til vej- og cykelforbindelse. Desuden gentages synspunkt fra høringssvar til KPS23 og SMV for Østhavnen, at den nye metro på den anførte strækning bør tunnellægges.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Indholdet af høringssvaret om en nærtrafikforbindelse til og fra Refshaleøen og Lynetteholm indgår allerede i kommuneplanen. Den konkrete planlægning og omlægning af veje og stiforbindelser håndteres ikke i kommuneplanen, men håndteres i andet regi, eksempelvis i lokalplaner eller en lokal trafikplan. I miljøkonsekvensvurderingen af metrolinje M5, er strækningen mellem Prags Boulevard og Refshaleøen undersøgt som både højbane og boret tunnel. Der er ikke truffet politisk beslutning om teknisk løsning eller finansiering af M5. Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget foreslår etablering af en kanal fra Krudtløbsgraven til Margretheholm Havn, så mindre fritidsbåde kan sejle mellem inderhavnen og farvandet langs Amagers østkyst uden at skulle rundt om Lynetteholm gennem Kronløbet med trafik af bl.a. krydstogtskibe.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen regulerer som udgangspunkt ikke besejlingsmæssige spørgsmål, men det vil kunne være i god overensstemmelse med kommuneplanens målsætninger mv. for rekreativ anvendelse af havnen at etablere nye kanaler af hensyn til rekreativ sejlads. Det konkrete forslag vurderes at være i konflikt med en række gældende bindinger vedr. fortidsmindebeskyttelse, eksisterende byggeri, ledninger, vejanlæg mv., som ville skulle løses, ligesom de miljømæssige påvirkninger vil skulle belyses. Det er forhold, der ligger udenfor kommuneplanen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget savner overordnede og områdespecifikke visioner/strategier for udvikling af kultur- og fritidsområdet. Herunder strategier for udvikling af og arealtildeling til kultur- og idrætsfaciliteter med henblik på at opnå sunde borgere.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen noterer sig bemærkningen, men henviser til den vedtagne Kultur- og Fritidspolitik 2023-2026, der uddyber visioner og strategi for udvikling af kultur- og fritidsområdet.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget hilser velkommen, at der er tilføjet en ny retningslinje for udpegning af 50 bevaringsværdige bygninger under overskriften "Byens Sjæl", som skaber klarhed både for

ejerne og for offentligheden om bevaring og mulighed for ændring af de udpegede bygninger. Der ønskes redegjort for, hvad retningslinjen betyder for ejeren af bygningen af muligheder, begrænsninger og forpligtelser.

- *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen kvitterer for bemærkningen. Det bemærkes dog, at retningslinjen for udpegning af Byens Sjæl alene betyder, at kommunen ikke kan meddele tilladelse til nedrivning af en bygning, før der er foretaget en offentlig høring, og kommunen herefter har meddelt, om der nedlægges forbud mod nedrivningen. Mulighederne for ændring af bygningerne kan kun reguleres i en lokalplan.
- *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget er bekymret for politikken vedrørende husbåde, bl.a., at kravet om, at en husbåd skal være et ombygget fartøj for at kunne placeres i V-ramme, udgår for at give mulighed for ombyggede pramme. Lokaludvalget ønsker også, at højdemaksimum for husbåde fastsættes til 4,8 m i stedet for 5,4 m, da man mener, at udsyn og helhedsindtryk skades væsentligt samt at kajerne som fælles, rekreative arealer der åbner sig mod havnerummet, ikke kompromitteres.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Den omtalte ændring vedr. ombyggede fartøjer gælder alene for en nærmere afgrænset gruppe på maksimalt 15 stk. Det bemærkes, at planlovens hjemmel til regulering af vandarealer (søterritoriet) er væsentligt ændret pr. 1. januar 2024. Ændringer i kommuneplanen på baggrund af lovændringen er under implementering sideløbende med den interne høring og har derfor ikke været del af denne. Der henvises til den offentlige høring, hvor de nye reguleringsmuligheder vil være indarbejdet.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget foreslår, at overvejelser om at indføre en turistskat indarbejdes i den politiske hovedstruktur (s.75) på samme måde som kørselsafgiften er omtalt i afsnit om mobilitet (s. 32)
 - *Forvaltningens bemærkning:* På baggrund af medlemsforslag om at indføre en turismeafgift i København har Økonomiforvaltningen opstillet en række modeller for, hvordan en turismeafgift kan indrettes. Sagen behandles på Borgerrepræsentationens møde i juni 2024. Det bemærkes, at der i øjeblikket ikke er lovhjemmel til at indføre en kommunal turismeskat.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget er uenige i delkonklusion fra analyse af udviklingen i hotelkapacitet, at der ikke er behov for en begrænsende regulering af hotelkapaciteten – og i øvrigt også af adgangen til korttidsudlejning af lejligheder i bydelen.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forslag til Kommuneplan 2024 har som mål at fremme en bæredygtig turisme, der fordeler sig i hele byen og den øvrige hovedstadsregion. På baggrund af den offentlige høring af Kommuneplanstrategi 2023 vurderes der at være stor usikkerhed om kvoter for hoteller i udvalgte bydele eller bykvarterer i sig selv vil medvirke til at mindske de negative konsekvenser for hverdagslivet, som nogle borgere har givet udtryk for. Turister forventes at ville opsøge attraktive kvarterer og specifikke attraktioner, herunder i Indre By, også selvom hotellerne ligger andre steder i byen. Kvoter for hoteller indebærer desuden en risiko for, at der kommer en øget efterspørgsel efter korttidsudlejning af private boliger. Forslaget til kommuneplan anbefaler derfor, at spredningen af turisme og hoteller understøttes ved fortsat at udvikle attraktive og funktionsbladende kvarterer i både byudviklingsområderne og i den eksisterende by, som kan tiltrække besøgende. For at sikre, at hotellerne bidrager til de lokalområder, hvor de er placeret, foreslås det desuden, at der ved etablering af hoteller skal redegøres for, hvordan hoteller kan bidrage til lokalområdet, f.eks. gennem åbne stueetager og/eller andre publikumsorienterede funktioner. Det bemærkes, at korttidsudlejning af boliger er reguleret ved lov. Kommunerne kan således ikke fastlægge regler, som forhindrer korttidsudlejning af boliger. Reglerne og mulighederne for at administrere

dem er beskrevet i "Analyse af udviklingen i hotelkapacitet", der blev behandlet af Økonomiudvalget den 6. december 2022.

- *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget foreslår, at det bør fremgå klarere af 'Retningslinjer for havnen og vandet som fritidsområde', at det skal undgås, at festzoneaktiviteter fortrænger andre aktiviteter i havnen. Lokaludvalget er også bekymret for, at formuleringerne omkring faste og flydende anlæg i havnen er for lempelige, da det åbne havnerum ønskes bevaret.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen regulerer ikke afholdelse af fester eller lignende aktiviteter, ikke er fysiske anlæg eller varige anvendelser. Der udlægges ikke med kommuneplanen hverken land- eller vandarealer til "festzoner", events mv., dette kan ske i administration med hjemmel i anden lovgivning såvel hos kommunen (for landarealer, byrum mv.) som hos By & Havn (for hovedparten af havnens vandareal). Kommuneplanen muliggør ikke anlæg på vandet i et omfang, så det begrænser havnens betydelige vandareal væsentligt. En mere konkret regulering vil kunne finde sted i lokalplanlægning, men der må også henvises til den regulering af besejling mv. (og heraf følgende krav om frit vandareal), der hører til i havnereglement mv., der ikke er kommunens kompetence.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget foreslår, at der stilles krav om, at private havnerundfartsbåde sejler på el i tråd med BRs beslutning om at arbejde for at gøre Københavns Kommune fri for fossile køretøjer i 2030. Miljøpunkt Indre By og Christianshavn har haft studerende fra et teknisk universitet til at måle partikelforureningen fra de private havnerundfarter, der viser stor partikelforureningen og CO2-udslip.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Det bemærkes, at det ikke reguleres i kommuneplanen, hvorvidt havnerundfartsbåde sejler på el. Derfor giver forslaget ikke anledning til ændringer forslag til Kommuneplan 2024.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalg ændring af sætning om trafiksanerung af bymidten som følge af Østlig Ringvej (side 28). Formuleringen ændres fra "Effekten kan forstærkes, hvis der sideløbende gennemføres trafiksanerende tiltag i den indre by." til "Det er aftalt, at der i forbindelse med etableringen af Østlig Ringvej sideløbende gennemføres trafiksanerende tiltag i bymidten, som forstærker effekten".
 - *Forvaltningens bemærkning:* I delaftalen til Budget 21 om Lynetteholm indgik at parterne var enige om at flytte yderligere trafik ud i Østlig Ringvej, herunder særligt tung trafik, ved hjælp af trafiksanerung. Det er således korrekt, at der foreligger en aftale som omtalt. Imidlertid kendes de mere præcise effekter af Østlig Ringvej endnu ikke, da miljøkonsekvensvurderingen af Østlig Ringvej fortsat er under udarbejdelse. Samtidig forventes der stadig at være en årrække til, at Østlig Ring kan åbne, og derfor en årrække til at trafiksanerende tiltag i tilknytning til Østlig Ringvej vil skulle besluttes i Københavns Kommune. Da den nuværende ordlyd ikke er i konflikt med den foreliggende aftale fra Budget 21, foreslås nuværende formulering derfor fastholdt.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker, at der i afsnittet Hovedstaden vokser (s.13) efter sætningen "Københavns Kommune vil derfor arbejde for, at byudviklingen sker stationsnært med fortætning omkring de enkelte stationer samt arbejde for, at forholdene for cyklister og gående prioriteres i byen." indsættes følgende sætning "Faldet i biltrafikken vil blive søgt realiseret bl.a. gennem en trafikdæmpning af bymidten".
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen noterer sig bemærkningen, men spørgsmålet om hvordan kommunen opnår et fald i biltrafikken vil henhøre i en særskilt

- trafikplanlægning, og således ikke være et forhold, der fastlægges med kommuneplanen.
- *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget foreslår, at der med udgangspunkt i mobilitetsanalyserne fra 2021 gennemføres et net af områder med sammenhængende boliggger eller trafikker i byen, herunder særligt på Christianshavn. Lokaludvalget mener, at kan bidrage til øget tryghed i de lokale gaderum og til realiseringen af KP23 målsætning om et fald i biltrafikken.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Den konkrete trafikplanlægning, herunder etablering af trafikker, håndteres ikke i kommuneplanen, men håndteres i andet regi, eksempelvis i lokalplaner eller en lokal trafikplan. Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - Lokaludvalget ønsker, at der indgår målsætninger for samarbejdet med mellem staten, regionen og kommuner om mobilitet og kollektiv trafik (f.eks. jernbanenettet og BRT-løsninger) samt at der i afsnittet om mobilitet i hovedstrukturen redegøres for behovet for et samarbejde mellem staten, regionen og kommuner om mobilitet og kollektiv trafik, jf. den tværgående mobilitetsanalyse for hovedstadsområdet.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Indholdet af høringssvaret reguleres ikke i kommuneplanlægningen. Københavns Kommune samarbejder løbende med både omegnskommuner, regioner og staten om større infrastrukturprojekter. Der er f.eks. igangsat en regional mobilitetsanalyse i samarbejde med kommunerne i hovedstadsregionen og Region Hovedstaden, som afrapporteres i 2025. Den fysiske planlægning i kommunen skal overholde statens overordnede rammer, herunder eksempelvis fingerplanen. Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - Lokaludvalget ønsker, at et mål for en stabilisering eller allerhelst en betydelig reduktion i priserne i den kollektiv trafik.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen har noteret sig synspunktet. Taksterne i den kollektive trafik besluttet ikke af kommunerne og reguleres derfor ikke i kommuneplanen. I henhold til gældende lovgivning fastsættes takster i DOTs område af trafikselskaberne efter aftale mellem DSB, Metroselskabet og Movia. Takster er underlagt det årlige takststigningsloft, som fastsættes af Trafikstyrelsen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - Lokaludvalget efterlyser en håndtering af BRs beslutning om, at fossile biler skal være væk fra trafikken i 2030 (i KP19 var det et mål at få dieslbiler ud i 2030).
 - *Forvaltningens bemærkning:* Borgerrepræsentationen har ikke besluttet, at fossile biler skal være væk fra trafikken i 2030, men alene besluttet at der skal udarbejdes en undersøgelse heraf, der aktuelt er under udarbejdelse. Den nuværende formulering på side 32 i udkastet til kommuneplan om at det er ambitionen at kun fossilfri biler må køre på byens vejnet i 2030 er således korrekt, og ændres derfor ikke.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - Lokaludvalget er tilfredse med, at man anfører, at en national roadpricing eller kørselsafgift kan bidrage til at mindske trængsel, og at midlerne herfra bør tilbageinvesteres i mobilitetsløsninger for hovedstadsområdet (s.32).
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen har noteret sig synspunktet.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
 - Lokaludvalget foreslår, at mulighed for en reduceret parkeringsnorm med 20 pct. for alle funktioner på baggrund af stationsnærhed og forbindelse til cykelinfrastruktur formuleres mere bindende og at tallet sættes højere (s. 39 under Delvist bilfrie byområder).

- *Forvaltningens bemærkning:* Parkeringsnormerne er generelt lavere end det faktiske bilejerskab i byen. Det gælder også parkeringsnormen i byudviklingsområder, hvor der kan etableres delvist bilfrie byområder. Kommunen skal sikre, at der er tilstrækkelig parkering til beboere, butikker og arbejdspladser mv. Forvaltningen vurderer, at en generel mulighed for at reducere mere end 20 %, når den generelle norm allerede er lavere end bilejerskabet, vil medføre, at der ikke etableres tilstrækkelig parkering. Hvis der konkret vurderes at være grundlag for at reducere parkeringsnormen udover de 20 %, kan der fastsættes en lavere parkeringsnorm med et kommuneplantillæg. Cykelinfrastrukturen tilvejebringer via anlægsinvesteringer og er således uafhængig af den konkrete parkeringsnorm.
- *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget foreslår, at parkeringsnormen for ladcykler hæves fra 1 pr. 500 m² til 1 pr. 400 m² frem for, at den videreføres uændret på 1 pr. 500 m². Lokaludvalget henviser til, at vækstraten for ladcykler/m² har været 40 pct. i 2016-2022, hvorfor parkeringsnormen ikke synes at tage højde for fremtidigt parkeringsbehov.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Ladcykelejerskabet er fra 2016-2022 steget fra 0,4 til 0,7 ladcykler pr. 500 m². Seneste tal for 2024 viser at ladcykelejerskabet fortsat er 0,7 pr. 500 m². Forvaltningen finder, at der med en norm på 1 ladcykel pr. 500 m² er rummelighed til en fortsat stigning i ejerskabet af ladcykler.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

Indre By Lokaludvalg (17)

- Lokaludvalget efterspørger større klarhed i kommuneplanen gennem mere præcise formuleringer af tanker om byens udvikling. Lokaludvalget sætter spørgsmålstejn ved, om de store målsætninger i planen følges op i praksis. I forlængelse af dette ønsker lokaludvalget, at kommuneplanen i højere grad evaluerer, hvordan KP19 er blevet implementeret: om målene i KP19 er blevet opnået, hvor meget blev gennemført, og hvordan læringer fra KP19 kan udnyttes i KP24.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanens hovedstruktur har til formål at præsentere kommunens målsætninger om byens udvikling, og hvordan der konkret vil følges op herpå. I Kommuneplanstrategi 2023, der blev udarbejdet forud for Kommuneplan 2024, præsenteres de kommuneplantillæg og lokalplaner, der er lavet siden Kommuneplan 2019. Da der er tale om en revision af kommuneplanen hvert fjerde år, hvor målene for byens udvikling følger planperioden på 12 år, så er der ikke grundlag for at lave en egentlig evaluering af målopfyldelse. Forvaltningen er løbende opmærksom på at drage læring af arbejdet med kommuneplanlægningen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker et fokus på god borgerinddragelse i byudviklingen, herunder gennem samarbejde mellem forvaltningen og faglige udvalg under lokaludvalget samt gennem et øget fokus på samskabelse med borgerne. Lokaludvalget ønsker, at samskabelse nævnes i kommuneplanen.
 - *Forvaltningens bemærkning:* I den kommende offentlige høring af Kommuneplan 2024 er der fra forvaltningens side fokus på at gennemføre en omfattende borgerdialog, hvor flere af kommuneplanens temaer sættes til debat. Borgerdialogen skal ses som en fortsættelse af den, der fandt sted sidste år ifm. den offentlige høring af Kommuneplanstrategi 2023. Forvaltningen går gerne i samarbejde med lokaludvalgene om arrangementer under den offentlige høring af Kommuneplan 2024 og har meddelt lokaludvalgene herom. Processen for tilblivelsen af Kommuneplan 2024, herunder borgerdialogen gennemført ifm. Kommuneplanstrategi 2023 og Kommuneplan 2024, er beskrevet på kommuneplanens hjemmeside, kp24.kk.dk., og forvaltningen anser det

som væsentligt for arbejdet med kommuneplanen, at det sker i samarbejde med omverdenen, dog uden at det konkrete forslag om at skrive 'samskabelse' ind i planen imødekommes, da dette er indeholdt med andre ord på den digitale kommuneplan.

- *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget efterspørger et større fokus på klima i Kommuneplanen, herunder konkrete tiltag for at reducere drivhusgasudledninger. Lokaludvalget ønsker særligt, at byudvikling fremover skal ske primært gennem genanvendelse af eksisterende bygninger og med genbrug af byggematerialer.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Der er under kapitlet "En sund klimaby med plads til natur, kultur og fritid" beskrevet ambitionerne inden for klimaet, og det bemærkes at konkrete tiltag for at reducere drivhusgasudledning henvises til den kommende klimaplan. I kapitlet "Udvikling med respekt for byens sjæl" er lokaludvalgets ønske om at genanvende bygningsarven noteret.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker, at byggepladser og vejarbejder tilrettelægges, så de tager hensyn til omgivelserne og den daglige trafikafvikling, og at dette sker i dialog med borgere, butikker, erhvervsliv og myndigheder. Historiske bygninger skal beskyttes bedre under ombygning, særligt set i lyset af branden på Børsen.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer. Indholdet af høringssvaret reguleres ikke i kommuneplanlægningen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker en samlet trafikplan, der respekterer kommunens mål for fordelingen af trafikarterne på maks. 20 % bilture og min. 25 % gang, cyklisme og kollektiv trafik, samt en årlig reduktion af biltrafikken på 2 %. Lokaludvalget ønsker, at det af kommuneplanen fremgår, hvad der forstås ved begrebet "ture". Specifikt ønsker udvalget mindre gennemkørende trafik i Indre By, bedre plads til lokal trafik især for cykler, et overblik over brugen af forskellige typer lejecykler og en ramme for maksimal brug heraf i hver bydel, tilskyndelse til varelevering per cykel, prioritering af offentlig trafik og særligt elbusser, forbud mod knallerter med forbrændingsmotor evt. med nulemissionszoner på alle cykelstier. Desuden tiltag, der mindsker biltrafik såsom roadpricing, parkeringsnormer, trafikøer, kollektiv trafik og nulemissionszoner. Lokaludvalget gør opmærksom på en uoverensstemmelse mellem målet om maks. 20 % bilture og figur 2.8, hvor der angives et maksimum på 25 %.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Økonomiforvaltningen bemærker, at kommuneplanen udgør den overordnede ramme for planlægning i Københavns Kommune, herunder den overordnede ramme for trafikmål. Kommuneplanen regulerer ikke den konkrete færdsel på vejnettet. Den konkrete trafikplanlægning foregår i eks. lokalplaner og lokale trafikplaner, og planlægningen af den kollektive trafik foregår i samarbejde med trafikselskaberne og omegnskommunerne.
 - *Ændringer i planen:* **Jå**, der tilføjes en definition på begrebet ture i kommuneplanen ved figur 2.8. s. 28: "... forklare faldet i kollektive ture og stigningen i gangture. **Ture er defineret som tur/transport fra et ophold/formål til det næste. Fordeling efter turformål afspejler derfor de enkelte ophold undervejs.**"
 - Derudover opdateres figur 2.8, på baggrund af Økonomiudvalgets beslutning d. 9. april 2024 om at ændre trafikmålet for biltrafikken fra max 25% til max **20%**.
- Lokaludvalget henviser til, at den tværgående analyse af mobiliteten for Hovedstadsområdet 2025-2035 omtalt på side 32 nu er fremlagt, hvori der fremgår en fremskrivning af antal biler i kommunen på 11,4 % og en befolkningstilvækst på 7,5 %, altså et højere bilejerskab.

Lokaludvalget ønsker, at kommuneplanen forholder sig til denne udvikling, som går imod kommunes målsætninger på området.

- *Forvaltningens bemærkning:* Økonomiforvaltningen bemærker, at kommuneplanen udgør den overordnede ramme for planlægning i Københavns Kommune, herunder den overordnede ramme for trafikmål for antal ture for de enkelte transportformer. Vedrørende den tværgående mobilitetsanalyse bemærkes det, at fase 1 er overstået, og at der nu i fase 2 udarbejdes en række scenarier for trafikudvikling i Region Hovedstaden indtil 2035 ud fra en række politisk besluttede pejlemærker om reduceret trængsel og grøn omstilling af transportsektoren. På baggrund af fase 2 kan der i fællesskab på tværs af kommunerne i regionen træffes beslutning om at arbejde for nye infrastrukturprojekter eller initiativer på trafikområdet.
- *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker, at det fremgår tydeligt af kommuneplanen, hvordan der arbejdes med infrastruktur til elbiler, navnlig at der står klart, at P-pladser til benzin- og dieslbiler nedprioriteres.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplan 2024 har som ambition at fremme ladeinfrastruktur og parkeringspladser til elbiler, så det er attraktivt at vælge en elbil frem for en benzin- eller diesebil. Planloven har pr. 1. januar 2024 givet mulighed for, at der i lokalplaner reserveres parkeringspladser til el- og delebiler, samt stilles krav om etablering af ladeinfrastruktur. Denne mulighed er indarbejdet i Kommuneplan 2024 og kan anvendes, når nye områder lokalplanlægges. Københavns Kommune opstiller desuden løbende ladestandere på offentlige veje.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker en samlet planlægning for cykler, som sikrer, at parkerede cykler integreres i byrummet på en hensigtsmæssig måde for at sikre fremkommelighed for gående, at der tages højde for nye cykeltyper, der fylder mere og mere på cykelstierne, samt at fordelingen mellem kørebane og cykelsti fastsættes, så der understøttes en tryk oplevelse på cykelstien. Cykelinfrastrukturen skal kunne håndtere en fremtidig stigning i cyklejerskabet på 30 %, som kommunen kalkulerer med.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen fastlægger generelle normer for etablering af cykelparkeringspladser ifm. nybyggeri og ændret anvendelse af bebyggelse, herunder særskilte krav til pladskrævende cykler. Den konkrete udformning af indretning af ubebyggede arealer, herunder veje og pladser, sker ifm. lokalplanlægningen eller for eksisterende veje og pladser ifm. fornyelse af disse.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker, at der prioriteres flere boliger i Indre By ved konvertering af den eksisterende bygningsmasse fra erhverv til boliger uden yderligere fortætning, samt ved at sikre, at korttidsudlejning ikke foregår i boliger med bopælspligt.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Økonomiforvaltningen bemærker, at beslutning om konvertering fra erhverv til boliganvendelse tages af bygningsejer, og at kommuneplanen udstikker retningslinjer herfor. I de seneste år er der skabt et stort antal boliger i tidligere erhvervslokaler i indre by. Det bemærkes desuden, at reglerne for korttidsudlejning af helårsboliger ikke reguleres i kommuneplanen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget bemærker, at kommunens prognose for befolkningstilvæksten er meget større sammenlignet med prognosen fra Danmarks Statistik, navnlig på grund af korrektion for coronaperiodens udsving. Lokaludvalget påpeger, at også dyk i fertiliteten og fraflytning til provinsen har betydning i denne sammenhæng.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Udviklingen i fertiliteten og til- og fraflytningen indgår som en del af grundlaget for kommunens befolkningsprognose. I kommunens

prognose er der en lavere forventning til fertiliteten, men omvendt en højere forventning til nettotilflytningen sammenlignet med Danmarks Statistik. Sidstnævnte fordi der i kommunens prognose tages højde for atypiske flyttemønstre under corona. Begge prognoser indeholder en forventning om en langsommere befolkningsvækst sammenlignet med tidligere år.

- *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker generelt, at beboernes vilkår prioriteres over de besøgendes. Dette ønskes reflekteret på side 11, kapitel 1 (slettet med rødt, tilføjelse med gul): "Det skal være en by, hvor bæredygtig byudvikling, livskvalitet, kunst og kultur, sundhed og tryghed fortsat gør byen til en af verdens bedste byer at ~~besøge~~, bo og leve i **- og besøge**."
 - *Forvaltningens bemærkning:* Lokaludvalgets forslag til justering af formuleringen ligger i tråd med kommuneplanens mål.
 - *Ændringer i planen:* **Ja.** Side 11. Formuleringen foreslås ændret til: "Det skal være en by, hvor bæredygtig byudvikling, livskvalitet, kunst og kultur, sundhed og tryghed fortsat gør byen til en af verdens bedste byer at ~~besøge~~, bo og leve i **og besøge**."
- Lokaludvalget ønsker en klart formuleret politik for udvikling af et varieret handels- og erhvervsliv, der understøtter visionen om 15-minutters byen, herunder en strategi for at undgå tomme erhvervslokaler, implementering af mindre anvendelseskategorier i S-rammer, så områder ikke mættes af en enkelt erhvervstype, samt håndhævelse af grænser for støj og virksomheders råden over offentligt areal. Lokaludvalget ønsker ikke flere etagemeter til kontorer, restauranter, pizzeriaer, barer og caféer. Lokaludvalget ønsker, at Borgerrepræsentationen retter henvendelse til Folketinget for at sikre hjemmel til at sikre, at eksisterende butikslokaler ikke omdannes til caféer, restauranter, barer, natklubber osv.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forslag til Kommuneplan 2024 har fokus på, at byens detailhandel sammen med caféer, restauranter og andre publikumsorienterede funktioner understøtter levende bymidter, der fungerer som nære indkøbs- og mødesteder for bydelenes borgere. Københavns City spiller i den forbindelse en særlig rolle, som destination for både københavnere og turister. Det fremgår af kommuneplanforslaget, at byens detailhandel er under forandring, fordi de fysiske butikker bliver udfordret af ændrede forbrugs- og handelsmønstre, herunder bl.a. fortsat øget e-handel og stigende regional konkurrence. Kommuneplanens anvendelsesbestemmelser er fleksible for bl.a. at give mulighed for at tomme erhvervslokaler kan finde nye lejere. Det vurderes ikke hensigtsmæssigt at indskrænke disse anvendelsesmuligheder i kommuneplanen og forvaltningen kan derfor heller ikke anbefale, at der rettes henvendelse til Folketinget om ny lovgivning på området. Håndhævelse af støj og virksomheders råden over offentligt vejareal reguleres ikke i kommuneplanen, men håndteres af Teknik- og Miljøforvaltningen. Det skal desuden bemærkes, at Borgerrepræsentationen den 2. maj 2024 vedtog "Medlemsforslag om initiativer for at forhindre tomme butikslokaler", der bl.a. pålægger Økonomiforvaltningen, Teknik- og Miljøforvaltningen og Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen at fremlægge en sag, der belyser, hvilke initiativer Københavns Kommune kan iværksætte for at forhindre tomme butikslokaler bl.a. på baggrund af den fælles drøftelse." Sagen forventes afrapporteret i starten af 2025
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker, at der fremmes en bæredygtig turisme, der fordeler sig i hele byen og den øvrige hovedstadsregion, herunder gennem en samlet strategi for overnatning, der også omfatter hotellejligheder og privat korttidsudlejning. Desuden ønskes events og arrangementer anvendt til at brede turismen ud til flere bydele.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forslag til Kommuneplan 2024 har som mål at fremme en bæredygtig turisme, der fordeler sig i hele byen og den øvrige hovedstadsregion. På baggrund af den offentlige høring af Kommuneplanstrategi 2023 vurderes der at være

stor usikkerhed om kvoter for hoteller i udvalgte bydele eller bykvarterer i sig selv vil medvirke til at mindske de negative konsekvenser for hverdagslivet, som nogle borgere har givet udtryk for. Turister forventes at ville opsøge attraktive kvarterer og specifikke attraktioner, herunder i Indre By, også selvom hotellerne ligger andre steder i byen. Kvoter for hoteller indebærer desuden en risiko for, at der kommer en øget efterspørgsel efter korttidsudlejning af private boliger. Forslaget til kommuneplan anbefaler derfor, at spredningen af turisme og hoteller understøttes ved fortsat at udvikle attraktive og funktionsblandende kvarterer i både byudviklingsområderne og i den eksisterende by, som kan tiltrække besøgende. For at sikre, at hotellerne bidrager til de lokalområder, hvor de er placeret, foreslås det desuden, at der ved etablering af hoteller skal redegøres for, hvordan hoteller kan bidrage til lokalområdet, f.eks. gennem åbne stueetager og/eller andre publikumsorienterede funktioner. Det bemærkes, at korttidsudlejning af boliger er reguleret ved lov. Kommunerne kan således ikke fastlægge regler, som forhindrer korttidsudlejning af boliger. Reglerne og mulighederne for at administrere dem er beskrevet i "Analyse af udviklingen i hotelkapacitet", der blev behandlet af Økonomiudvalget den 6. december 2022.

- *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker, at kommunen bruger den nye hjemmel i planloven til at planlægge vandarealers anvendelse til at sikre, at Inderhavnen ikke anvendes af vandflyvere. Der henvises til, at den eksisterende rute- og sightseeing-flyvning fra Toldboden er til gene for sejlsende og beboere i Indre By.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Planloven tilsidesætter ikke trafikal anvendelse af vandarealer, der reguleres med hjemmel i anden lovgivning (og af andre myndigheder). Planloven kan endvidere alene regulere fremtidig anvendelse, ikke anvendelse der allerede er lovligt eksisterende. De nævnte aktiviteter falder også derfor udenfor kommuneplanen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker bedre forhold for sortering og afhentning af affald, herunder at borgerne sikres let tilgang til sorteringspunkter, samt bytte- og delehubs.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer. Indholdet af høringssvaret reguleres ikke i kommuneplanlægningen. Der henvises i stedet til "Cirkulær København – Ressource- og Affaldsplan 2024".
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker, at gårdrum og areal mellem husene først og fremmest tilgodeser lokale beboeres behov for et sundt fysisk og mentalt liv uden støj og med en høj grad af begrønning og biodiversitet, samt at der sikres fælles opholdsarealer og legearealer med god plads til rekreation for voksne og børn. Dette ønskes reflekteret på side 11, 4. afsnit (tilføjelse med gult): "Københavns skal være en grøn by og arbejde for at højne biodiversiteten i byen til gavn for københavnere **og deres sundhed**"; samt på side 9, spalte 2: "Sikre adgang til (...) natur og rekreativ aktiv anvendelse **og plads til stille fordybelse, sænke pulsen.**"
 - *Forvaltningens bemærkning:* Anvendelsen af byens ubebyggede arealer skal imødekomme mange behov, der vil være forskellige alt efter kontekst, brugere mv. Tilstedeværelsen af naturindhold (herunder kvaliteten af biodiversitet) kan være positiv for borgernes sundhed, men arealer egnet til fysisk aktivitet og sociale sammenkomster er også væsentlige for sundheden, så der er også af sundhedsmæssige hensyn behov for forskellige tilbud, der ikke alle har høj biodiversitet som fokus. Det forslåede fokus også på plads til stille ophold uden aktivitet er et godt supplement til de allerede nævnte hensyn.
 - *Ændringer i planen:* **Ja,** side 9, spalte 2: "Sikre adgang til flere grønne og blå områder til københavnere med mulighed for biodiversitet, natur og rekreativ aktiv anvendelse **og plads til stille fordybelse.**"

- Lokaludvalget ønsker, at der etableres en bystrand syd for Den Lille Havfrue.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen bemærker, at området ved Langelinie ud for Kastellet er fredet efter naturbeskyttelsesloven inkl. en del af havnen. En undersøgelse af de konkrete muligheder for etablering af en badezone ved Langelinie forudsætter, at der afsættes midler hertil ved de årlige budgetforhandlinger. Det bemærkes i den forbindelse, at havneområdet ved Den Lille Havfrue er præget af en stor mængde trafik fra turistbåde og vandflyvere, der kan påvirke områdets egnethed til badning negativt.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker lokale tiltag til stormflodssikring, der kan sikre bydelen i perioden inden Lynetteholm er færdiganlagt.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forslaget til Kommuneplan 2024 bibeholder udpegningen af områder, hvor der i lokalplan stilles krav om oversvømmelsessikring af ny bebyggelse mv. For eksisterende bebyggelse og anlæg er det som udgangspunkt ejerens beslutning, om der ønskes sikring af ejendommen. Det indgår i den gældende Risikostyringsplan, at der kan blive behov for lokal sikring af visse særligt lavtliggende områder i byen også efter etablering af en ydre sikring (inkl. Lynetteholm). Den lokale sikring kan også udføres som fællesanlæg for flere ejendomme. Dette reguleres med udgangspunkt i kystbeskyttelsesloven og vil først kunne vurderes, når der er truffet beslutning om sikringsniveau og anlægstidspunkt for den ydre sikring, herunder en port/sluse i løbet mellem Lynetteholm og Nordhavn.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker, at der kommer flere skoler og idrætsfaciliteter til børn og beboere i Indre By, herunder nye udendørs idrætsfaciliteter placeret i eksisterende rekreative områder.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forslaget er i overensstemmelse med hensigten i forslag til Kommuneplan 2024, idet der både i nye og eksisterende områder arbejdes for at reservere, opkøbe og udvikle arealer til kultur- og fritidsformål. Behovet for skoler frem mod 2050 opgøres i Arealplan for skoler på baggrund af befolkningsprognosen. Skolebehovet i Indre By dækkes frem til 2050 af Sølvgade Skole, Den Classenske Legatskole og Nyboder Skole. Frem til 2050 er der ikke behov for nye skoler i Indre By. De eksisterende skoler i Indre By har alle adgang til de nødvendige idrætsfaciliteter. Det er generelt vanskeligt at finde plads til nye større idrætsfaciliteter i Indre By, men Københavns Kommune arbejder løbende på at gøre skolernes idrætsfaciliteter mere tilgængelige for det lokale foreningsliv. I forhold til placering af idrætsfaciliteter i de rekreative områder, er der en række bindinger ift. fredninger, naturbeskyttelse, vejlovgivning, som skal respekteres. Etablering af nye idrætsfaciliteter i de eksisterende grønne områder skal ske med udgangspunkt i de gældende fredninger. Det kan desuden tilføjes, at Københavns Kommune kontinuerligt arbejder på at forberede de rekreative områder langs havnen bl.a. med nye udendørs idrætsfaciliteter (fx havnebade og badezoner)
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker, at kommuneplanen indeholder en hensigtserklæring om, at Indre By skal dækkes af bevarende lokalplaner for at sikre bydelens sammenhænge historiske kulturmiljøer.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Planloven giver ikke konkrete værktøjer i kommuneplanlægningen til at fastsætte en bestemt takt for udarbejdelsen af bevarende lokalplaner. En prioritering af ressourcer til udarbejdelse af bevarende lokalplaner forudsætter, at der afsættes midler hertil ved de årlige budgetforhandlinger, eller at det rejses i Teknik- og Miljøudvalget.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

- Lokaludvalget ønsker, at bygninger i SAVE-kategori 1-6 udpeges som bevaringsværdige i kommuneplanen, så de kun kan nedrives med særlig tilladelse.
 - *Forvaltningens bemærkning:* En udpegning af bygninger med SAVE-værdi 4-6, 'middel' værdi, vil være et markant skift i kommunens hidtidige tilgang, hvor kommuneplanen alene har udpeget bevaringsværdige bygninger af 'høj' værdi (SAVE 1-3). Der er i forslag til Kommuneplan 2024 udpeget 8.629 bevaringsværdige bygninger. Tilføjelsen af bygninger med SAVE-værdi 4-6 vil øge antallet med ca. 19.000, hvilket svarer til, at 96 % af alle SAVE-registrerede bygninger i kommunen vil blive udpeget som bevaringsværdige. Bevaringsværdige bygninger er undtaget visse krav til deres energimæssige ydeevne, og udpegningen af SAVE 4-6 vil derfor betyde, at størstedelen af den ældre bygningsmasse ikke vil være omfattet af krav til energimæssige forbedringer, hvilket vil kunne påvirke varmebehovet og dermed mulighederne for omstilling i fjernvarmeforsyningen. For en mere uddybende forklaring henvises der til Økonomiforvaltningens bemærkninger til Teknik- og Miljøudvalgets høringsvar.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker, at den særlige bestemmelse om, at de maksimale bygningshøjder i visse tilfælde kan fraviges, f.eks. af hensyn til tekniske installationer, ikke skal gælde for Indre By af hensyn til bevaring af bydelens kulturmiljøer og skyline.
 - *Forvaltningens bemærkning:* De særlige bevaringshensyn i Indre By er i kommuneplanen varetaget ved at undtage store dele af bydelen for standardiserede rammebestemmelser for bebyggelsen, hvorved der heller ikke fastsættes en standardiseret maksimal højde. I disse områder finder bestemmelsen alene af den grund ikke anvendelse. For dele af bydelen med standardiserede rammebestemmelser vurderes de samme hensyn at gære sig gældende som i den øvrige by. Det vil altid bero på en konkret vurdering, der også inddrager hensyn til bl.a., udpegede kulturmiljøer, hvorvidt der kan ske en fravigelse.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker, at muligheden for udvikling i Indre By mindskes ved at indføre standardiserede rammebestemmelser for bebyggelsesprocent, bygningshøjder, friareal, parkering og lignende i stil med de øvrige bydele. Dette ønskes reflekteret på side 9, spalte 2 (tilføjelse med fed): "Den grønne omstilling indarbejdes i byens udvikling i alt fra energiforsyning i byens rum og en byfortætning som understøtter stationsnær bolig- og erhvervsudvikling **i bydele med lav fortætning.**"
 - *Forvaltningens bemærkning:* Hovedparten af Indre By er ikke underlagt kommuneplanens standardiserede bestemmelser om byggemuligheder mv. for i lokalplanlægning eller byggesagsbehandling at muliggøre en konkret vurdering af behovet for udvikling afvejet med de særlige bevaringshensyn, der gør sig gældende her. Herved undgås det, at kommuneplanen stiller muligheder for udvikling i udsigt, som på forhånd vurderes at ville være i konflikt med bevaringshensynet. Det vurderes derfor, at den foreslåede ændring vil være i modstrid med det formål, der ønskes opnået. Forvaltningen vurderer, at der i bydele som Indre By, hvor de stationsnære områder ikke generelt har en lav bebyggelsestæthed, fortsat er der potentiale for omdannelse af ekstensivt udnyttede ejendomme til anvendelser, der i højere grad understøtter grøn mobilitet.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker en definition af, hvad der kendetegner et højhus, jf. retningslinjerne for højhuse.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen indeholder ingen fast definition af et højhus, herunder bygningens højde, fordi det vil afhænge af den bymæssige kontekst som bygningen indgår i, om det kan betragtes som et højhus.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

Kongens Enghave Lokaludvalg (18)

- Lokaludvalget påpeger, at der på side 96 i hovedstrukturen ifm. kultur og fritid kun nævnes Nordhavn og Østhavnen som nye byudviklingsområder og at f.eks. Bådehavnsgræde i Sydhavnen ikke nævnes. Dertil påpeger udvalget, at der i holmene i Sydhavnen er en mangel på faciliteter til kultur- og fritidsaktiviteter – og at det skal gøres plads til dette. Hertil er udvalget uforstående overfor, at KFU har besluttet ikke at arbejde videre med planerne om en svømmehal i Bådehavnsgrædekvartæret.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forslaget er i overensstemmelse med hensigten i forslag til Kommuneplan 2024, idet der både i nye og eksisterende områder arbejdes for at reservere, opkøbe og udvikle arealer til kultur- og fritidsformål. Den konkrete behovsafklaring for og finansiering af svømmehaller er dog udenfor rammerne af kommuneplanen. Behovet for kultur- og fritidsfaciliteter fastsættes i Arealplan for Kultur- og Fritid. Behovet vurderes med udgangspunkt i at fastholde serviceniveauet fra 2017 i takt med befolkningsudviklingen. Det fremgår af arealplanen, at der er behov tre nye svømmehaller i København frem mod 2050, hvis serviceniveauet fra 2017 skal fastholdes. Behovet imødekommes af de tre igangsatte svømmehalsprojekter: Ørestad Svømmehal (2024) og Vand-kulturhuset (2025), som begge er i anlægsfasen og svømmehallen på Beauvais-grunden, som er i planlægningsfasen og forventes at åbne i 2028. Et flertal i Kultur og Fritidsudvalget besluttede (25. april 2024, pkt 8) på den baggrund, at der ikke skal arbejdes videre med en svømmehal i Bådehavnsgræde med stemmerne 4 for og 7 imod. Referat af sagen, inkl. politiske protokolbemærkninger kan læses på kommunens hjemmeside på undersiden 'Dagsordner og referater'.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Ifm. den forventede fraflytning af MAN Energy Solutions fra Tegllholmen ønsker lokaludvalget at der indtænkes kultur- og fritidsfaciliteter på grunden. Det samme gør sig gældende for grunden, hvor Sluseholmen Skole har haft midlertidige pavilloner.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forslaget er i overensstemmelse med hensigten i forslag til Kommuneplan 2024, idet der både i nye og eksisterende områder arbejdes for at reservere, opkøbe og udvikle arealer til kultur- og fritidsformål. Den egentlige lokalplanlægning af de pågældende ejendomme henhører ikke kommuneplanen, og det bemærkes, at der på MAN Energy Solutions ejendom fortsat drives virksomhed.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker at der bygges tilstrækkeligt med 3-4 værelseslejligheder til børnefamilier i de nye byudviklingsområder i bydelen for at komplimentere de mange mindre boliger, der ikke er egnet til børnefamilier.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Ønsket er i overensstemmelse med kommuneplanen, hvor der er fokus på, at der bygges flere familieboliger, og giver ikke anledning til ændringer.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker, at f.eks. kommende erhverv kan rumme et eller flere lægehuse, da der er markant færre læger i Sydhavnen end i resten af København.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Det er ikke en kommunal opgave at vurdere behovet for sundhedshuse og lokaler til praktiserende læger. Økonomiforvaltningen afdækker dog løbende, bl.a. i samarbejde med Sundheds- og Omsorgsforvaltningen, mulighederne for at placere private lægehuse i kommunale ejendomme, når der er overskudskapacitet i den kommunale ejendomsportefølje. Ligeledes fremhæves udfordringen med lægedækning i København i hovedstrukturen på side 42, hvor der står: "København oplever stigende problemer med manglende lægedækning. Det betyder, at flere københavnere skal bevæge sig længere for at komme til deres læge. Der skal derfor

skabes rammer for nye lægehuse og sundhedstilbud i både eksisterende og nye byområder på linje med andre centrale funktioner."

- *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker, at der skal være plads til et Ungeværk for de større børn og for unge i forbindelse med den nye skole i Bådehavngadekvarteret. Lokaludvalget ønsker også, at den nuværende fritidsklub Rubinen på Ellebjerg Skole fortsætter i denne funktion.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Lokaludvalgets ønsker reguleres ikke i kommuneplanlægningen, men er i overensstemmelse med kommuneplanens hensigt. Det er bl.a. inkluderet i kommuneplanen, at "børn og unge også i deres fritid skal kunne bruge byen på en måde, som stimulerer deres nysgerrighed og udvikling. Det omfatter bl.a., at der etableres fritids- og kulturtilbud". Desuden vedtog Københavns Kommune i 2022 en funktionsguide for ungehuse, som bruges som rettesnor for kvalitet og funktionalitet ved etablering af ungehuse og opgradering af eksisterende faciliteter. Det kræver politisk prioritering at etablere ungefiliteter
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker, at grønne områder indtænkes fra begyndelsen i planlægningen af udvikling af nye byområder i deres bydel, ligesom de ønsker, at Sydhavnstippen bevares som det rekreative, grønne område, det er i dag. Derudover undrer lokaludvalget sig over, at der i udviklingen af Bådehavngadekvarteret arbejdes med, at bebyggelsesprocenten udvides fra 100 til 150.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen indeholder vejledende mål om minimumsgangafstand fra boliger til nærmeste grønne område som forventes bl.a. indtænkt i planlægningen. Krav til bl.a. udformning og størrelse afstemmes i den konkrete lokalplansag og med hensyn til lokale forhold. Sydhavnstippen er ikke reguleret af lokalplan med juridisk bindende anvendelsesbestemmelser. Området er udlagt i kommuneplanen til offentlige formål, bl.a. rekreative anvendelse. Her kan der træffes beslutning om, at arealer skal kunne ændre anvendelse f.eks. for at imødekomme nye behov. Forslaget til Kommuneplan 2024 bibeholder Sydhavnstippen som et område til offentlige formål. Kommuneplanen fastlægger ikke en maksimale bebyggelsesprocent for Bådehavngade. Den endelige bebyggelsesprocent afstemmes i forbindelse med den kommende lokalplanproces med kommuneplantillæg. På nabogrunden Stejlepladsen er den maksimale bebyggelsesprocent 140.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget finder det vigtigt, at der bevares mulighed for mindre erhverv og startups i Bådehavngadekvarteret og foreslår, at teksten vedrørende byudviklingsområderne tilføjes den fremhævede og understregede tekst: "Områderne omkring Bådehavngade er udlagt til udvikling med blandet bolig og erhverv i kommuneplanen - tæt på de nye metrostationer Sluseholmen og Mozarts Plads. **For at fastholde dele af områdets nuværende karakter med næsten udelukkende blandet erhverv med traditionelle og kreative håndværks- og kontorerhverv skal erhvervsdelen fremover udgøre minimum 20-30% og maksimum 70-80% til boliger.** Der er udarbejdet en helhedsplan med bevaring af nogle af de gamle erhvervsbygninger og Sydhavns Genbrugscenter samt grønne byrum."
 - *Forvaltningens bemærkning:* Økonomiforvaltningen vil efter en startredegyrelse se nærmere på en hensigtsmæssig udlæg af kommuneplanrammer, som understøtter et nyt kvarter med blandet bolig og erhverv i Bådehavngade. Der lægges således ikke op til, at der foretages en stillingtagen til dette spørgsmål i kommuneplanen, da det fastlægges i særskilt planlægning.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

- Lokaludvalget er bekymrede over det stadigt stigende pres fra bilkørsel på indfaldsvejene i bydelen og så gerne, at der arbejdes på, at den tilkørende trafik og den udefrakommende parkering i området nedsættes.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen udgør den overordnede ramme for planlægning i Københavns Kommune, herunder den overordnede ramme for trafikmål. Den konkrete trafikplanlægning foregår i eks. lokalplaner og lokale trafikplaner. Sammen med Region Hovedstaden og de øvrige kommuner i hovedstadsregionen, har Københavns Kommune igangsat en regional mobilitetsanalyse, der afrapporteres i 2025. Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer i kommuneplanen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

Nørrebro Lokaludvalg (19)

- Lokaludvalget finder det vigtigt, at den nye metrolinje bliver en ringmetro, som har station på Rigshospitalet og Stengade/Blågård Plads, så det vil øge passagergrundlag, kapacitet, frekvens og regularitet, idet der henvises til Kapitel 1 – Byvision for København, s. 11 om 15 minutters byen.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Ved siden af miljøkonsekvensvurderingen af metrolinje M5 fra Københavns Hovedbanegård til Østerport via det nordlige Amager, Refshaleøen og Lynetteholm, er der efter ønske fra bl.a. Københavns Kommune sideløbende blevet udarbejdet en perspektivanalyse af de økonomiske og trafikale effekter ved at lukke M5 som en metroring, hvor de økonomiske og trafikale effekter af M5 som en fuld ringlinje undersøges, hvilket fremgår af kortet på side 27. Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer i Kommuneplanen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget mener, at København bør deltage i analysearbejdet omkring en Eksprestunnel og en S-station ved Rigshospitalet, som DSB og styrelser foretager i disse år. Det bør derfor skrives ind i kommuneplanen under igangværende analysearbejder omkring infrastrukturarbejder i kapitel 2 – Hovedstadens byudvikling og mobilitet og tilføjes kortet på side 27.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Københavns Kommune er ikke inviteret med i statens arbejde med en helhedsplan for jernbanen i hovedstadsområdet. Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer i kommuneplanen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget foreslår, at Kommuneplanen bør fremlægge mere fleksible generelle rammer for bilparkering, så reglerne kan fraviges, når de er åbenlyst meningsløse og går imod intentionen med normerne, idet udvalget bl.a. referer til sine oplevelser om at de rigide normer undergraver kommunens egne ønsker og formålet med normerne, fx i De Gamles By. Trods politisk ønske om det modsatte, er der blevet anlagt parkeringspladser til Diabetescenter i de grønne områder langt væk fra centeret, som der ikke er behov for, og som ikke kommer til at fungere som parkeringspladser til diabetescenteret.
 - *Forvaltningens bemærkning:* De generelle parkeringsnormer er fastsat, så de understøtter kommuneplanens mål om at fremme en trafikal adfærd med fokus på kollektiv trafik, cyklisme og gang. Parkeringsnormerne skal dog samtidig sikre, at der er tilstrækkelig parkering til beboere, brugere, ansatte og besøgende. For grundskoler, daginstitutioner og plejecentre er de generelle parkeringsnormer fastlagt i dialog med de relevante ressortforvaltninger. I den konkrete sag for De Gamles By er der endvidere foretaget en konkret vurdering af parkeringsbehovet for Center For Diabetes.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget foreslår at der på s. 50 i den politiske hovedstruktur tilføjes et punkt 9: Cykelforbindelse gennem Bispeengen, fra Nørrebro til Fuglebakken S-togsstation og

Grøndalsruten, ifm. at Bispeengbuen nedrives helt eller delvist, idet Lundtoftegade er udsat byområde og Frederiksberg og København er enige om at nedrive Bispeengbuen delvist og skabe denne cykelforbindelse i forbindelse med projektet.

- *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen bemærker, at der ikke tilføjes et forslag om cykelforbindelsen, da dette må afvente at et eventuelt nedrivningsprojekt af Bispeengbuen gennemføres.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget foreslår følgende to nye punkter i hovedstrukturens s. 94, hvor der nævnes 7 nye grønne områder, som alle er placeret i nye byudviklingsområder, idet udvalget mener, at det vil klæde planen at arbejde med, at der også kan skabes nye grønne områder i den eksisterende by – for alle os københavnere, som allerede bor i byen
1. Bispeengen (Nørrebro, Vanløse, Bispebjerg, Frederiksberg). Det vil understøtte punkt 9 på side 50.
 2. Lersø Park Allé (Østerbro, Bispebjerg og Nørrebro), der vil understøtte punkt 2 på side 50.
- *Forvaltningens bemærkning:* Hovedstrukturens omtale/visning af muligheden for nye grønne områder gælder større grønne områder på 2 ha eller mere. Der er således ikke tale om, at der ikke vil kunne etableres andre mindre områder, hvis der kan findes egnede arealer. En omdannelse af mindre arealer, der i dag fx er vejareal, vil være i overensstemmelse med kommuneplanen, men fastlægges ikke med denne. Kommuneplan 2024 foregriber således ikke det igangværende arbejde med mulige ændringer ved Bispeengbuen, der er forankret i en særskilt proces med lokal inddragelse.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

Vanløse Lokaludvalg (20)

- Lokaludvalget bemærker, at den stigende biltrafik står i modsætning til målsætning om en sundhedsfremmende by i Forslag til Kommuneplan 2024 herunder med henblik på trivsel og øget klimabelastning.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Økonomiforvaltningen tager bemærkningen til efterretning.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker, at kollektiv, miljøvenlig og bæredygtig transport bliver et lettere og mere attraktivt valg frem for bilen. Det gør sig gældende for både borgere i Vanløse samt for besøgende i bydelen. Lokaludvalget bemærker desuden, at adgangen til offentlig transport er en væsentlig faktor i en mere bæredygtig trafikudvikling.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Københavns Kommune arbejder løbende med at udbygge det kollektive transportsystem i København med nye buslinjer og løbende udbygning af metronettet. Den konkrete planlægning af den kollektive trafik foregår i samarbejde med trafikselskaberne og omegnskommunerne. Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer i Kommuneplanen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget anbefaler, at etablering af en metrolinje, som forbinder Rigshospitalet, Bispebjerg og Herlev Hospital, og samtidig kobles til den nye letbane, fortsættes hurtigst muligt efter iværksættelse af Lynetteholmlinjen. Lokaludvalget samarbejder med Brønshøj-Husum Lokaludvalg herom.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer. Der henvises til den igangværende screeningsanalyse af udbygning af metronettet, som forventes afrapporteret medio 2025.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

- Lokaludvalget ønsker, at trafik balance herunder borgernes dagligliv og fremkommelighed vægtes højest. Derfor ønskes gennemgående trafik i Vanløse reduceret med henblik på at tilgodese bløde trafikanter for at øge en tryk færd i bydelen.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen udgør den overordnede ramme for planlægning i Københavns Kommune, herunder den overordnede ramme for trafikmål. Den konkrete trafikplanlægning foregår i eks. lokalplaner og lokale trafikplaner, og planlægningen af den kollektive trafik foregår i samarbejde med trafikselskaberne og omegnskommunerne.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker, at Kommuneplan 2024 forholder sig mere aktivt til, hvordan man imødegår trængsel på de Københavnske indfaldsveje bl.a. i forbindelse med udbygning af byen og fredeliggørelse af de indre brokvarterer. Lokaludvalget bemærker desuden, at trængsel medfører øget klimabelastning, støj- og luftforurening særligt for kommunens yderområder herunder, at Vanløse særligt påvirkes af pendlertrafikken grundet dets placering i yderkanten af København.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen udgør den overordnede ramme for planlægning i Københavns Kommune, herunder den overordnede ramme for trafikmål. Den konkrete trafikplanlægning foregår i eks. lokalplaner og lokale trafikplaner. Sammen med Region Hovedstaden og de øvrige kommuner i hovedstadsregionen, har Københavns Kommune igangsat en regional mobilitetsanalyse, der afrapporteres i 2025.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

Valby Lokaludvalg (21)

- Lokaludvalget oplever, at Valby har haft en massiv udbygning og fortætning de sidste 10-12 år. De mener, at Grønttorvet er et vellykket projekt (med bebyggelsesprocent på ca. 150), men ser nu lokalplansforslag med bebyggelsesprocenter på 185-215 – hvilket de mener vil skabe udfordringer for at sikre et godt bymiljø. De mener ikke, at argumentet om stationsnærhed altid kan retfærdiggøre højere tætheder og ønsker, at nødvendigheden af så høj fortætning revurderes - og at det overvejes at bygge boliger i omegnskommunerne.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer. Det bemærkes, at der jf. bydelsopslaget om Valby (kommuneplanforslaget s. 118), skal byudvikles bl.a. omkring København Syd Station. Stationsnær fortætning understøtter udvikling af blandede, sammenhængende og trygge boligområder, samt understøtter anvendelse af en klimavenlig kollektiv transport. Konkrete tætheder fastlægges i lokalplanlægningen indenfor kommuneplanens rammer, men under hensyntagen til lokale forhold, herunder bl.a. den kvalitet der kan opnås for boliger og byrum. Det bemærkes desuden, at kommuneplanen ikke regulerer arealudlæg i andre kommuner.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget mener, at fortætning i villaområder truer grønne områder, der fungerer som byens "lunger", samt at opførelsen af dobbelthuse ikke vil løse bolig manglen betydeligt og kan føre til afgrønning, dårligere bynatur, mindre CO₂optag, mm. De mener desuden, at da dobbelthuse kun kan opføres i "villaområder uden kulturhistorisk værdi", vil villahusene i de øvrige områder stige i værdi og føre til endnu mere ulighed på boligmarkedet. Ligeledes mener udvalget, at formuleringen vil åbne for en ukontrollerbar og tilfældig fortætning af størstedelen af Københavns villaområder. Lokaludvalget opfordrer derfor til, at kommunen overvejer konsekvenserne ved at overfortætte den eksisterende by.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen peger på, at der er et potentiale for at bygge flere boliger i dele af den eksisterende by, hvilket vil kunne medvirke til at udnytte

byens knappe arealer bedre og forbedre grundlaget for eksisterende eller forbedret kollektiv trafik, privat service mv. En fortætning af den eksisterende by vil i mange tilfælde kræve, at der udarbejdes tillæg til kommuneplanen, hvor de forskellige hensyn afvejes i forhold til hinanden. Kommuneplantillæg vil blive behandlet i Borgerrepræsentationen og sendt i offentlig høring.

- *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ser positivt på kommuneplanens fokus på kollektiv trafik, cykelstinet og udvikling af supercykelstiprojekter. De foreslår, at muligheden for en letbane/højklasset busforbindelse/forlængelse af Sydhavnsmetroen fra København Syd via Hvidovre Hospital, som kan tilkøbes den snart færdiggjorte letbane i Ring 3, undersøges. Lokaludvalget opfordrer desuden til, at man ser nærmere på CO2-belastningen ved anlæg og drift af ovennævnte forslag, og at CO2-belastningen ved forskellige transportformer vurderes.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Københavns Kommune arbejder løbende med at udbygge det kollektive transportsystem i København med nye buslinjer og løbende udbygning af metronettet. Den konkrete planlægning af den kollektive trafik foregår i samarbejde med trafikselskaberne og omegnskommunerne. Der er i 2019 afleveret en analyse af højklassede kollektive trafikforbindelser fra Københavns Syd til Hvidovre Hospital, hvor der både er undersøgt BRT-løsning, letbane og metro. Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer i Kommuneplanen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget bemærker, at stiforbindelsen vdr. Valby Idrætspark, der er nævnt i afsnittet om sammenhængende by, vil være en fuldendelse af Den Grønne Sti, som vil forbedre forholdene for cyklende og gående i Valbys yderområder og forbinde og integrere byudviklingsområderne i Valby Syd med hinanden og med resten af Valby – og resten af København.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Det indgår som del en af de udpegede forbindelser (nr. 5) der kan binde byen sammen, at der skal etableres bedre forbindelse fra Valby Bymidte til Folehaven og videre til Valby Idrætspark. Forbindelsen vil udgøres af stistrækninger og nye krydsninger af veje og jernbaner ved tunnel og broer. Forbindelsen vil skabe nye og bedre sammenhæng på tværs i bydelen og forbindelse videre til de overordnede grønne cykelruter.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget mener, at kultur og fritid kun berøres overfladisk i kommuneplanen og mener, at der mangler en konkret strategi for udvikling af kulturelle tilbud. De foreslår, at der udarbejdes en strategi for kulturel udvikling og økonomisk nytænkning for at afhjælpe efterslæb i kommunale kulturtilbud.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Selvom den konkrete behovsaflæring for og finansiering af kultur- og fritidsfaciliteter er udenfor rammerne af kommuneplanen, har kultur og fritid en betydelig vægt i Kommuneplanen og nævnes som noget af det første i byvisionen for København og følges op i kapitel 6. Fx nævnes det, at der både i nye og eksisterende områder arbejdes for at reservere, opkøbe og udvikle arealer til kultur- og fritidsformål. Behovet for kultur- og fritidsfaciliteter fastsættes i Arealplan for Kultur- og Fritid, der omhandler idrætshaller, svømmehaller, 11v11-bolddaner, biblioteker og kulturhuse. Behovet vurderes med udgangspunkt i at fastholde serviceniveauet fra 2017 i takt med befolkningsudviklingen. En evt. strategi for kulturel udvikling mv. ville falde ind under Kultur og Fritidsudvalgets ressort.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget mener det er et problem, at butiksudviklingen i nye byudviklingsprojekter udhuler grundlaget for eksisterende bymidter. De ønsker, at forretningsdrift og byliv i lokale bycentre, som fx den indre del af Valby Langgade, fastholdes og udvikles.

- *Forvaltningens bemærkning:* Det er et mål i kommuneplanen at sikre alsidige indkøbsmuligheder i alle bydele, og centerstrukturen skal understøtte byens hverdagsliv med let tilgængelige indkøbssteder i alle bydele. I Kommuneplan 2024 fastholdes den eksisterende centerstruktur, herunder Valby Langgade, der er en del af Det centrale Valby bymidte. I takt med, at byen udvikles, planlægges der løbende for dagligvarebutikker, da dagligvarer skal kunne købes tæt på bopælen eller arbejdspladsen. Økonomiforvaltningen har fået udarbejdet en detailhandelsanalyse, der viser, at de fysiske butikker særligt er under pres pga. ændrede forbrugs- og handelsmønstre herunder stigende e-handel. Detailhandelsanalysen peger ikke på, at bymidterne "udhules" som følge af planlægningen for lokale dagligvarebutikker i nye byudviklingsområder.
- *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker at der udvikles planer for lokal produktion af grøn energi i København i stedet for at afhænge af eksterne solcellemarker.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen rummer generelt mulighed for opsætning af solceller på bygninger/anlæg, men i de konkrete sager vil det være en lokalplan eller byggetilladelse, der regulerer mulighederne. Der er allerede i den gældende kommuneplan og i lokalplaner også åbnet mulighed for et par placeringer af solceller på terræn, der dog ikke er udnyttet. Sideløbende arbejder kommunen med en handlingsplan på området bl.a. for at udnytte kommunale bygninger. Der er dog en række økonomiske og juridiske forhold, der gør det vanskeligt, selv om det planmæssigt er muligt. Disse forhold arbejder kommunen for at gøre mere hensigtsmæssige, men de reguleres af staten.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

Vesterbro Lokaludvalg (22)

- Lokaludvalget mener, at Kommuneplan 2024 ikke er ambitiøs nok på klimadagsordenen ift. Kommuneplan 2019, herunder for emner som sundhedsudfordringer som følge af øget befolkningstæthed og biltrafik.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen noterer sig bemærkningen og henviser til Kapitel 5 om En sund klimaby med plads til natur, kultur og fritid i forhold til kommunens ambitioner inden for den overordnede byudvikling heraf. I forhold til klimadagsordenen henviser forvaltningen til, at der pt. Er igangsat et arbejde med en ny klimaplan for København, som vil være mere konkret på strategi og indhold inden for klimaområdet.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Ønske om, at udviklingen for København i højere grad tænkes sammen med de omkringliggende kommuner, herunder omegnskommuner, Frederiksberg og Malmø.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen er enig i væsentligheden af at se byudviklingen af København i sammenhæng med den øvrige udvikling i Greater Copenhagen, og netop derfor er der i Kapitel 2 om Hovedstadens byudvikling og mobilitet lagt vægt på at beskrive målsætninger, indhold og data på udviklingen i den regionale byudvikling. Den regionale planlægning af Hovedstaden er fastlagt i Fingerplanen og således uden for kommuneplanens ressort.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Et ønske om, at datagrundlaget for kommuneplanens indhold fremgår tydeligere.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Bagerst i publikationen fremgår alle analyser og datagrundlag, der er anvendt i kommuneplanen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.

- Lokaludvalget udtrykker en utilfredshed med udviklingen af Carlsberg Byen, herunder manglende fokus på bevaringsværdige bygninger, mangel på daginstitutioner og skoler. Herunder også en kritik af brugen af kulturtilbud under transformeringen af området.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen noterer sig bemærkningerne.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Ønske om mere grønt i bydelen, herunder flere hektar afsat til grønne områder i Jernbanebyen. Herunder undren over omtalen af ny park ved H.C Ørstedsværket som ønske og ikke som fast besluttet, og et ønske om at omtalen herfor ændres.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen noterer sig bemærkningen, men henviser til den videre dialog om Jernbanebyen og ønskerne til indholdet heraf, der kommer i den offentlige høring af lokalplanforslaget. I forhold til H.C. Ørstedsværket og den ønskede park bemærkes det, at det pågældende areal til parken ikke er kommunens ejendom, og derfor opretholdes formuleringen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Ønske om større fokus på sundhed i udviklingen af byen, herunder sammenhængen mellem det grønne, det aktive og sundhed.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen noterer sig bemærkningen og henviser til, at der netop grundet fokus på sundhed i byudviklingen er udarbejdet kapitel 5 i den politiske hovedstruktur med overskriften "En sund klimaby med plads til natur, kultur og fritid".
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Bemærkning om, at der sker den ønskede udvikling af idrætsfaciliteter i Jernbanebyen, men ønske om større fokus på, at kulturelle tilbud kan samtænkes med skoler mv., samt en reel udbygning af sports- og idrætsfaciliteter i bydelen.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen noterer sig bemærkningen, men henviser til den videre dialog om Jernbanebyen og ønskerne til indholdet heraf, der kommer i den offentlige høring af lokalplanforslaget.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Ønske om, at der afsættes flere driftsmidler til idrætsfaciliteterne i Jernbanebyen ift. det stigende indbyggertal og flere brugere af områderne, og lokaludvalget ønsker, at turister indtænkes her. Herunder et ønske om, at skøjtebanen i Enghaveparken fastholdes.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen noterer sig bemærkningerne, som dog ikke er den del af kommuneplanens ressort, men skal løftes i de årlige budgetforhandlinger.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget udtrykker en bekymring om stigende biltrafik i bydelen, og ønsker at kommuneplanen indeholder flere tiltag for at regulere trafikken. Herunder spørgsmål til hvordan målsætning om at biltrafikken i 2030 maksimalt udgør 20 pct. af alle ture nås, når der ikke er planlagt nye linjer eller stop på metroen.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Økonomiforvaltningen bemærker, at kommuneplanen udgør den overordnede ramme for planlægning i Københavns Kommune, herunder den overordnede ramme for trafikmål. Den konkrete trafikplanlægning foregår i eks. lokalplaner og lokale trafikplaner, og planlægningen af den kollektive trafik foregår i samarbejde med trafikselskaberne og omegnskommunerne. Det kan derudover bemærkes, at metrolinje M4 i juni 2024 er blevet forlænget med 5 nye stationer gennem Sydhavnen til København Syd. Derudover pågår der i øjeblikket et planlægningsarbejde sammen med Frederiksberg Kommune og Transportministeriet om en ny metrolinje M5, der blandt andet skal betjene Lynetteholm, hvor der p.t. pågår et arbejde med at miljøkonsekvensvurdere 10 nye stationer på strækningen fra Københavns

Hovedbanegård over det nordlige Amager, Refshaleøen, Lynetteholm til Østerport station, som det allerede fremgår af side 27 og 32. Der er yderligere igangsat en screeningsanalyse af udbygning af metronettet på den lange bane, som forventes afleveret medio 2025, som det fremgår af side 26.

- *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget bemærker, at der ved nye byområder som Postbyen, Carlsberg Byen og Enghave Brygge etableres mange parkeringspladser i forbindelse med kontorbyggeri og sætter spørgsmålstegn ved stationsnært byggeri og høje bebyggelsesprocenter, når oplevelsen er, at der alligevel etableres mange parkeringspladser.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen noterer sig bemærkningerne, og henviser til at der allerede for de pågældende områder er lokalplanlagt for byggerierne, herunder de på daværende tidspunkt gældende parkeringsnormer, som i den nuværende kommuneplan er lavere end hvad de var under tidligere kommuneplaner.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Ønske om, at der laves en samlet trafikplan for hele kommunen og de enkelte bydele med et klimaperspektiv, hvor andre transportformer end bilen er i fokus.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen udgør den overordnede ramme for planlægning i Københavns Kommune, herunder den overordnede ramme for trafikmål. Den konkrete trafikplanlægning foregår i eks. lokalplaner og lokale trafikplaner, og planlægningen af den kollektive trafik foregår i samarbejde med trafikselskaberne og omegnskommunerne. Borgerrepræsentationen har i 2023 besluttet, at der skal udarbejdes et bydækkende paradigme for lokale trafikplaner, hvilket er under udarbejdelse i samarbejde mellem Teknik- og Miljøforvaltningen og Økonomiforvaltningen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget undrer sig over opdelingen af byen i hhv. kommuneplanens kapitel om de enkelte bydele og for Anlægsplan 2033, hvor Vesterbro er slået sammen med hhv. Kgs. Enghave og Amagervest, og Kgs. Enghave. Derudover ønsker lokaludvalget tal for daginstitutionspladser i de nye bydele hver for sig, herunder f.eks. Jernbanebyen.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Behovet for daginstitutionspladser i de enkelte byudviklingsområder indgår ikke i kommuneplanen. Anlægsplanen tager udgangspunkt i de administrative bydele og ikke i lokaludvalg eller enkelte byudviklingsområder. Derfor indeholder anlægsplanen det samlede behov for daginstitutionspladser i bydelen Vesterbro/Kgs. Enghave.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget bemærker, at KK har forpligtet sig til at sikre boliger til alle borgere gennem Homeless Bill of Rights, og mener ikke at de planlagt skæve boliger i Jernbanebyen lever op til kravene for disse boliger, samt bemærker, at antallet er blevet reduceret fra 12 til 10.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen noterer sig bemærkningen, men henviser til den videre dialog om Jernbanebyen og ønskerne til indholdet heraf, der kommer i den offentlige høring af lokalplanforslaget.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalg bemærker, at driftsmidlerne til grønne anlæg bør være højere, og at det stigende antal turister bør indtænkes her. Lokaludvalget støtter op om Christianshavns Lokaludvalgs forslag om en turismeskat, der skal gå til vedligehold og by-inventar i de bydele turisterne kommer for at besøge.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Forvaltningen noterer sig bemærkningen, men henviser til at driftsmidler til grønne anlæg henhører de årlige budgetforhandlinger. Der henvises til svaret Christianshavns Lokaludvalg i nærværende hvidbog i forhold til turismeskat.

- *Ændringer i planen:* Nej.

Østerbro Lokaludvalg (23)

- For at sikre, at byudviklingsområder som fx Helgoland udvikler sig til sammenhængende, harmoniske lokalområder, foreslår lokaludvalget, at der ikke laves lokalplanlægning for enkeltmatrikler.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Det kan ikke med kommuneplanen reguleres, hvordan fastsættelse af den enkelte lokalplans afgrænsning skal foretages. I øvrigt bør denne vurdering altid foretages konkret for den enkelte lokalplan, hvor evt. lokale hensyn kan tages i betragtning. Der bør derfor ikke fastsættes et generelt princip derom. Økonomiforvaltningen bemærker dog, at der i kommuneplanen udtrykkes et generelt ønske om at skabe en sammenhængende by, både hvad angår det trafikale, boligudbuddet, sociale aspekter, klima- og energiløsninger samt kultur- og idrætsfaciliteter mv. Derfor foregår lokalplanlægning også ofte på tværs af matrikelskel, ligesom der i lokalplanlægning altid tages højde for karakteren af det område, som ny bebyggelse skal indpasse sig i.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget fremfører en række ønsker til planlægningen for Nordhavn. Det omfatter bl.a. at man respekterer principperne fra den oprindelige strukturplan om en grøn og bilfri by og at der er fokus på sikre skoleveje. Lokaludvalget bemærker endvidere, at kultur- og idrætsfaciliteter bør indtænkes i byudviklingen fra start og placeres stationsnært og tæt på hvor folk bor. Bl.a. nævnes det, at vild natur, boldbaner og andre pladskrævende idrætsfaciliteter i den kommende naturpark bør placeres tæt på borgerne. Lokaludvalget foreslår i øvrigt, at der i Nordhavn indtænkes tiltag, som understøtter den høje koncentration af expats i at involvere sig mere i lokalområdet.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Mange af de nævnte tiltag reguleres ikke af kommuneplanen, men af forestående lokalplanprocesser for de næste etaper af Nordhavn, startende med bl.a. Svanemølleholm Øst og Levantkaj. Her udvikles områderne med udgangspunkt i By & Havns strukturplan, som udgør selskabets overordnede plan for Nordhavn, samt efterfølgende masterplaner. Den seneste version af strukturplanen (revideret i 2023) indeholder fortsat mange af de oprindelige principper fra den oprindelige strukturplan (2009) om, at trafikken skal foregå på de lette trafikanter præmisser og at der for bilrejser accepteres større omveje. Også indtænkning af kultur- og idrætsfaciliteter indgår i strukturplanen. Sikre skoleveje indgår i kommuneplanens retningslinjer og vil blive håndteret i den konkrete planlægning som i kommunens planlægning på linje med alle andre dele af byen. Anlægsloven, der regulerer anvendelsen af det rekreative område 'Naturpark Nordhavn', specificerer, at der kan placeres boldbaner i arealets sydlige del, hvilket er den mest bynære og stationsnære del af arealet, jf. linjeføringen for forlængelsen af M4 til Ydre Nordhavn. Endelig bemærkes det, at lokaludvalgets fokus på at involvere expats i lokalområdet er en god intention, som dog ikke kan løftes i kommuneplanen, men kan være et fokus for lokaludvalgets arbejde med borgerdialog og konkrete arrangementer og tiltag på Østerbro og Nordhavn.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker et øget fokus på tilgængelighed. De foreslår bl.a. at tilpasse gader, fortov og cykelstier bedre til de ældre og at gøre den kollektive trafik bedre og mere punktlig fx med indførelse af lokalruter med mindre busser til gavn for handicappede. I øvrigt efterspørges bedre transportmuligheder til- og fra Rigshospitalet inden 2030 og det anføres at dette ikke kan vente til en metro efter 2040.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Det fremgår allerede af kommuneplanens retningslinjer, at der skal prioriteres plads til fodgængeres fremkommelighed gennem tilstrækkeligt

brede gangarealer på fortove og at der ved udarbejdelse af lokalplaner skal gennemføres tilgængelighedsrevisioner, der belyser tilgængeligheden for alle – inkl. personer med funktionsnedsættelser, så det sikres at de kan færdes på lige fod med alle andre. For så vidt angår kollektive transportmuligheder er det ikke en del af kommuneplanen at beslutte yderligere opgraderinger af den trafikale infrastruktur til Rigshospitalet, men det bemærkes, at der er et fremtidsperspektiv for M5, hvor der kan laves en station ved hospitalet – dog udestår miljøvurdering og finansiering.

- *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker flere/bedre muligheder for at komme ud af Østerbro i østlig retning, da de mener at passet på Vordingborggade i dag er for stort.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Tilstedeværelsen af jernbanen/højbanen langs Kalkbrænderihavngade har en positiv indflydelse på transportmulighederne på Østerbro, men udgør samtidig en barriere for østgående trafik, som kan skabe flaskehalse ved de få krydsningsmuligheder som fx Vordingborggade. Kommuneplanen regulerer dog ikke forbindelsesmulighederne på tværs af denne. Et ønske om nye forbindelser bør henvises til de årlige budgetforhandlinger.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker, at der etableres flere underjordiske parkeringsanlæg med mulighed for beboerlicens. Lokaludvalget ønsker i øvrigt også flere delebilspladser og en norm for handicapcykler.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Kommuneplanen regulerer ikke parkering på offentlig vej, herunder offentlige parkeringspladser i underjordiske parkeringsanlæg. Et ønske om etablering af nye offentlige parkeringspladser kan fx aftales ifm. kommunens budgetforhandlinger. Planloven har pr. 1. januar 2024 givet mulighed for, at der i lokalplaner reserveres parkeringspladser til el- og delebiler. Denne mulighed er indarbejdet i Kommuneplan 2024 og kan anvendes, når nye områder lokalplanlægges. Københavns Kommune har desuden vedtaget "Handlingsplan for delebilisme 2021-2025", der indeholder principper og konkrete initiativer for at fremme delebilisme offentlige veje. Forslaget til Kommuneplan 2024 indeholder ingen særskilt norm for handicapcykler, men det vurderes, at behovet imødekommes gennem kravet om etablering af pladser til pladskrævende cykler.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker, at der tænkes i boligløsninger, som er seniorvenlige og er til at betale, fx ved at hæve kravet om almenyttige boliger til over 25 % samt ved at stille krav om, at de er mere seniorvenlige – fx i Nordhavn. Udvalget ønsker også flere senior-bofællesskaber, samt i øvrigt ungdomsboliger forbeholdt studieaktive.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Økonomiforvaltningen bemærker, at kommuneplanen opstiller vilkår for at stille krav om 25 pct. almene boliger i nye lokalplaner. Det er ikke muligt, jf. Planloven, at stille krav om mere end 25 pct. almene boliger. Kommunen kan indgå frivillige aftaler med grundejere om at etablere op til 40 pct. almene boliger i nye lokalplaner. Kommuneplanen muliggør desuden at kommunen i lokalplanlægningen kan stille krav om at nye ungdomsboliger forbeholdes uddannelsessøgende unge. Boliger målrettet øvrige brugergrupper – fx boliger til seniorer – kan ikke reguleres i lokalplanlægningen.
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker en træpolitik svarende til i Frederiksberg Kommune, hvor man skal kunne se et træ fra enhver bolig.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Med budget 24 er der afsat midler til at gennemføre en screening af potentialeområder for biodiversitet i København. Analysen igangsættes før sommerferien 2024, og det forventes, at den bl.a. vil se på om der kan skabes mere

biodiversitet fx via træer på vejstrækninger. På baggrund af analysen vil ØKF vurdere om, og hvor, der er grundlag for at etablere flere vejtræer. Ligeledes vil ØKF gå i dialog med HOFOR som led i 'partnerskab for biodiversitet' med det formål sammen med HOFOR at se på, om og hvor det kunne være muligt at anlægge flere vejtræer i KK mht. ledninger og rør under vejen. Det skal bemærkes, at flere træer langs vejene ofte vil betyde, at der skal nedlægges parkeringspladser ligesom brandkrav kan besværliggøre/umuliggøre plantning af træer mange steder i byen.

- *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker en bedre udnyttelse af eksisterende kvadratmeter, fx ved at udnytte skolernes arealer bedre.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Intentionen i høringsforslaget kan imødekommes i den politiske hovedstruktur.
 - *Ændringer i planen:* **Ja**
 - Side 60 afsnit 2: "De kommunale institutioner og tilbud til byens borgere skal placeres, så de bidrager til at binde byen sammen på tværs af geografiske, fysiske og socioøkonomiske skel. Der skal sikres en god udnyttelse af kvadratmeterne gennem samlokalisering og multifunktionalitet, **hvor man eksempelvis undersøger muligheden for at samtænke skoler, daginstitutioner og fritidstilbud med andre kultur- og idrætstilbud**, så de nye kommunale tilbud hermed kan danne ramme om byliv, sundhed, trivsel og fællesskaber for mennesker i de nye byområder."
 - Side 98 afsnit 1: "Det gælder særligt byens børn og unge, som også i deres fritid skal kunne bruge byen på en måde, som stimulerer deres nysgerrighed og udvikling. Det omfatter bl.a., at der etableres **kultur- og fritidstilbud, som eksempelvis folkebiblioteker, på byens skoler og at skolernes idrætsfaciliteter og faglokaler gøres tilgængelige for foreningslivet uden for skolernes åbningstid. Dertil at der** gives adgang til grønne oplevelser – både på land og i vand – samt at der etableres rekreative områder, **som er** af høj kvalitet"
- Lokaludvalget ønsker, at der planlægges for bedre tilgængelighed til genbrugsstationer herunder også kortere afstande og længere åbningstider.
 - *Forvaltningens bemærkning:* Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer. Indholdet af høringssvaret reguleres ikke i kommuneplanlægningen. Der henvises i stedet til "Cirkulær København – Ressource- og Affaldsplan 2024".
 - *Ændringer i planen:* Nej.
- Lokaludvalget ønsker, at det i rammebestemmelserne indskrives, hvad der er bevaringsværdigt og at dette danner grundlag for udarbejdelse af bevarende lokalplaner for SAVE-værdier op til 4.
 - *Forvaltningens bemærkning:* I henhold til Planloven fastsætter kommuneplanen retningslinjer for kulturhistoriske bevaringsværdier, herunder bevaringsværdige bygninger. På [Kortportal KP24 \(kk.dk\)](#) er det muligt at vise retningslinjekortene sammen med kortet over kommuneplanrammer, hvilket gør det muligt at sammenholde rammer og retningslinjeudpegninger. Det skal bemærkes at bygninger, der er udpeget som bevaringsværdige i lokalplaner, ikke fremgår af kortet, men kan ses i de enkelte lokalplaner. Der findes på nuværende tidspunkt ikke et samlet kort over bevaringsværdige bygninger, der er udpeget i lokalplaner.
 - En udpegnings af bygninger med SAVE-værdi 4, 'middel' værdi, vil være et markant skift i kommunens hidtidige tilgang, hvor kommuneplanen alene har udpeget bevaringsværdige bygninger af 'høj' værdi (SAVE 1-3). Der er i forslag til Kommuneplan 2024 udpeget 8.629 bevaringsværdige bygninger. Tilføjelsen af bygninger med SAVE-værdi 4 vil øge antallet med 7.660, hvilket er næsten en fordobling. Bevaringsværdige bygninger er undtaget visse krav til deres energimæssige ydeevne, og udpegnings af SAVE 4-6 vil derfor betyde, at størstedelen af den ældre bygningsmasse ikke vil være omfattet af krav til energimæssige forbedringer, hvilket vil

kunne påvirke varmebehovet og dermed mulighederne for omstilling i fjernevarmeforsyningen. For en mere uddybende forklaring henvises der til Økonomiforvaltningens bemærkninger til Teknik- og Miljøudvalgets høringssvar.

- *Ændringer i planen:* Nej.